

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXIX. letnik.

V Ljubljani, junij 1912.

VI. zvezek.

Praznik presv. Trojice.

1. Vera v presv. Trojico in življenje po veri.

Pojdite in učite vse narode in
krščujte jih v imenu Očeta ...
Mat. 28, 19.

Bere se o sv. Avguštinu, da se je sprehajal nekega dne ob morju ves zamišljen v skrivnost presv. Trojice. Ni mu bilo dovolj vedeti, da nas je Bog Oče ustvaril, Bog Sin odrešil in Bog Sv. Duh posvetil; hotel je tudi razumeti, kako je to, da so tri božje osebe in vendar le en Bog. Ko je hodil ob morju in premišljeval skrivnost presv. Trojice, je zagledal dečka, ki je zajemal vodo iz morja in vlival v neko jamo. »Kaj delaš,« ga vpraša Avguštin. »V to jamo bom spravil morje,« odgovori otrok. Nerazumljivo se je zdelo to delo sv. Avguštinu. Pa kmalu je spoznal, da je tudi skrivnost presv. Trojice podobna neizmernemu morju, katere skrivnosti človeški razum ne bo mogel nikdar prav umeti. Verovati moramo, če hočemo priti v nebesa, da so tri božje osebe enega bitja, ene narave in vendar samo en Bog. In na to prečudno, nezapopadljivo skrivnost nas opominja Sin božji v današnjem evangeliju.

Zato vam hočem tudi jaz danes na kratko pojasniti, kaj moramo verovati o Očetu, o Sinu in o Sv. Duhu in kako moramo tudi svoje življenje urediti po tej veri, če hočemo priti v nebesa.

I. a) Verujemo, da je Bog Oče iz nič vse ustvaril ali naredil. Zato molimo v apostolski veri: Verujem v Boga, Očeta vse-mogočnega, stvarnika nebes in zemlje. On ni le vsega ustvaril, on še vedno za vse skrbi, vse ohranjuje in vlada; on je odkazal pot solncu, luni, zvezdam; on nam pošilja žalost in veselje; on vse tako modro urejuje, da nam služi v dosego časne in večne sreče. On je dal desetere zapovedi na gori Sinaj, po katerih moramo živeti, če se hočemo zveličati. To moramo verovati o Bogu Očetu.

b) O drugi božji osebi, Jezusu Kristusu, moramo verovati, da je postal človek kakor mi, — samo grešnik ne — verovati moramo, da je bil tudi pravi Bog, torej Bog in človek skupaj, verovati moramo, da je iz ljubezni do nas trpel in umrl, da nas je rešil greha in pekla. Verovati moramo, da se je tri leta na zemlji za nas trudil, nas učil, kako moramo živeti, kako se obnašati v veselju in trpljenju, kako se moramo pripravljati na smrt. Verovati moramo, da je tretji dan po smrti častitljiv vstal od mrtvih, da se je štirideseti dan po svojem vstajenju dvignil v nebesa z lastno močjo vpričo svojih apostolov. Verovati moramo, da pride sodni dan z veliko močjo in veličastvom soditi žive in mrtve, t. j. grešnike in pravične. — Vse to moramo verovati o Bogu Sinu.

c) O Bogu Sv. Duhu, tretji osebi v presv. Trojici, verujemo, da je od vekomaj pravi Bog z Očetom in Sinom, da je prišel na binkoštno nedeljo nad apostole v podobi gorečih jezikov, jih razsvetlil in potrdil v veri.

Verujemo, da nam podeli Sv. Duh svoje milosti, da razsvetluje naš um in nagiba našo voljo k dobremu. — Sv. Duh nas razsvetluje na razne načine: s kako pridigo, s pobožnim branjem, po dušnih pastirjih, po dobrih starših, po naši vesti, po boleznih, nesrečah, nadlogah. — Predvsem moramo verovati, da nas Sv. Duh posvečuje po sv. zakramentih, da vodi in vlada sv. Cerkev.

To je kratek nauk o posameznih božjih osebah v skrivnosti presv. Trojice. Velika sreča je za nas, da verujemo v Boga, Očeta vsemogočnega, neskončno dobrotljivega, pa tudi pravičnega Gospoda, ki za nas tako skrbi, da niti las ne pade z naše glave brez Njegove volje in vednosti. Srečni smo, da se nas je usmilil Jezus Kristus in se daroval na križu nebeškemu Očetu za naše grehe. Srečni smo, da nas sv. Duh razsvetluje in napečuje k dobremu. Presrečni smo, da smo krščeni v imenu presvete Trojice in smo tako postali udje sv. katoliške Cerkve.

II. Ali vse to bi nam malo koristilo, če si ne prizadevamo tudi živeti po tej veri.

Prvi kristjani so trdno verovali v skrivnost presv. Trojice, so živeli po tej veri in jo celo spričali s smrtjo. — Dandanes ne zahteva Bog od nas, da spričujemo svojo vero s krvjo, pač pa z življenjem po sveti veri.

Skrivnost presv. Trojice naj posvečuje vsa naša dela. Zato imamo tudi navado, da se večkrat prekrizamo o raznih priložnostih in tako izpovedujemo vero v skrivnost presv. Trojice, ko izgovarjamo pri tem imena vseh treh božjih oseb. Tudi sv. Cerkve začenja in končuje svoje molitve s tem, da spričuje vero v presv. Trojico.

Poglejmo na kratko, kako se vjema naše življenje z vero v presv. Trojico! Bog je naš Oče, mi njegovi otroci. Kako pa častimo svojega nebeškega Očeta? Kolikokrat se zgodi, da

godrnjamo zoper njega in celo preklinjamo. Mi otroci nismo podobni svojemu nebeškemu Očetu. Nebeški Oče je dobrotljiv in usmiljen, ti pa navadno trd in neusmiljen; on ti odpušča grehe, ti pa ne odpuščaš svojemu bližnjemu. Nebeški Oče ti prizanaša, te vabi in čaka na pokoro, ti se pa maščuješ za vsako malenkost. S takim življenjem in ravnanjem nismo dobri otroci nebeškega Očeta, pač pa njegovi hudobni, nepokorni otroci.

Kako pa posnemamo Sina božjega? On je bil krotak in ponižen, ti pa prevzeten in prepirljiv; on ni iskal na zemlji svoje časti, pač pa čast svojega nebeškega Očeta, ti pa misliš samo na to, kako bi samega sebe povzdigoval. On je potrpežljivo prenašal najhujše krivice, ti pa kličeš blisk in strelo na bližnjega zaradi malenkosti.

Morda si kaj bolj podoben Sv. Duhu? On je čista ljubezen božja. Koga pa ti ljubiš? Boga ali stvari? Odkrito spoznaj, da se sučejo vse tvoje misli, želje, besede, dejanja, prizadevanja le okoli posvetnih stvari. V tebi se ne razlega božje ime, božja čast in hvala, ampak glas hudobije in pregrehe. Nimaš trdnega zaupanja v Boga, pač pa se preveč zanašaš sam nase, na svoje imetje, na svoje prijatelje in njih veljavo.

Vidiš, kako slabo živiš po veri v presv. Trojico, ker si tako malo podoben trem božjim osebam. Ne moreš pač trditi, da spoznavaš in čistiš presv. Trojico s svojim življenjem in obnašanjem, kakor se spodobi kristjanu, ki je namenjen, da bi se vekomaj veselil v družbi presv. Trojice.

Zato pa si prizadevaj vsaj zanaprej, da ohraniš v sebi podobo presv. Trojice, ki ti je bila utisnjena pri sv. krstu. Vse svoje misli, želje, besede, dejanja obračaj v povišanje časti presv. Trojice.

Če to storiš, bo vesela tvoja duša ob smrtni uri, ko ti pri-nese namestnik božji sv. zakramente in bo zate molil. Katera imena bo takrat izgovarjal, da bodo imele molitve večjo moč? Ime presv. Trojice bo izgovarjal, rekoč: »Loči se, krščanska duša, s tega sveta v imenu Boga Očeta, ki te je ustvaril, v imenu Sina, ki te je odrešil, v imenu Sv. Duha, ki te je posvetil!« Teh imen se hudobni duh najbolj boji. S pomočjo teh imen bo premagal umirajoči vse izkušnje in srečno stopil v večnost.

Kdor spričuje v življenju vero v presv. Trojico, poreče z mirno vestjo ob smrtni uri: »Zdaj grem s tega sveta k svojemu nebeškemu Očetu, ki me je ustvaril, k Sinu, ki je zame trpel in umrl, k Sv. Duhu, ki me je posvetil in me bo sedaj k sebi vzel za vekomaj.« Amen.

Otilij Medveš.

2. Vera v presv. Trojico — edina tolažba umirajočega kristjana.

Krščujte jih v imenu Očeta in Sina
in Sv. Duha. Mat. 28, 19.

Sv. Cerkev obhaja danes praznik presv. Trojice. Najjasnejši dokaz za to skrivnost najdemo v besedah Gospodovih: »Učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha.« Mi vsi vemo, da je le en Bog; ker nam je pa razodeta tudi skrivnost, da je Bog eden v bitju, trojen pa v osebah, tudi vemo, da je Bog Oče, ki je iz ljubezni do nas ustvaril svet in ga vzdržuje in vlada, vemo, da je Bog Sin iz ljubezni do nas človek postal, da nas je s svojo smrtjo na križu večnega pogubljenja rešil, mi vemo, da je tretja božja oseba Sv. Duh, ki je napolnil apostole s svojimi darovi in ki nas razveseljuje s svojo pomočjo in milostjo, ako res hrepenimo po čednosti in resnici. Mi verujemo torej v troedinega Boga, ki je naš največji dobrotnik in ki skrbi za našo srečo.

Zastonj bi gledali z odprtimi očmi v solnce zato, da bi spoznali njega bistvo, blišč solнца bi nam namreč tako pokvaril oči, da bi slednjič oslepeli. Prav tako in še bolj zastonj bi se pa trudili, ko bi hoteli spoznati skrivnost sv. Trojice. Solnce na nebu pa nam je vendar ljubo in drago, akoravno ne vidimo njegovega bistva, zadovoljni smo, da nas solnce razsvetluje, ogreva in da našim rastlinam daje rast. Prav tako hočemu tudi troedinega Boga častiti, moliti in ljubiti, akoravno ne spoznamo popolnoma tukaj na zemlji njegovega veličastva. Zadosti nam je, ako pomislimo, da Bog Oče, Sin in Sv. Duh hoče le našo srečo in da v življenju in smrti nikjer drugje ne moremo iskati pomoči in tolažbe, kakor edinole pri Sv. Trojici. Premišljujmo torej danes, kako je trdna vera v sv. Trojico edina tolažba umirajočega kristjana. Trdna vera v Boga Očeta, v Boga Sina in v Boga Sv. Duha prežene v smrtni uri vse to, kar bi utegnilo biti strašnega.

1. Prva tolažba umirajočega kristjana je tedaj trdna vera v Boga Očeta. Ako ima tako trdno vero, kaj naj mu potem gredi smrt? Morda misel, da mora s smrtjo končati pozemeljsko življenje in zapustiti pozemeljsko imetje? — Toda Bog Oče, vsegamočorni stvarnik nebes in zemlje, je Gospod življenja in smrti. Življenja in sredstev k življenju nimamo sami od sebe, oboje smo sprejeli od Boga, ki je naš Oče; ako nam tedaj vzame življenje ali pa pripomočke k življenju, nam vzame le to, kar je njegovega in ne dela nam krivice. Bog ni bil dolžan nas ustvariti, on sedaj tudi ni dolžan, da bi nas pustil vedno na svetu, kamor nas je postavil le začasno.

Sv. Pavel piše v listu do Timoteja: »Nič namreč nismo prinesli na ta svet, gotovo je, da tudi nič ne moremo odnesti.« — Res je, velike so bolečine telesa in velika je potrtnost duše takrat, ko je treba umreti. Kako bomo vse to prenašali? Prenašali bomo vse to, ako slabosti otroka pomaga moč očeta, ako pomaga nezmožnosti človeka vsegamogočnost božja. »Verujem v Boga Očeta vsemogočnega stvarnika.« On je vsemogočen, on mi tedaj lahko pomaga, on je moj stvarnik, tedaj ne bo zaničeval dela svojih rok. On je Oče in nemogoče je, da bi kot tak zapustil svojega otroka prav tedaj, ko je ta očetove pomoči najbolj potreben. Marsikdo se boji smrti, češ, saj ne vem, kaj bo po smrti z menoj. Toda tako naj bi ne govorili kristjani, ki imajo trdno vero v Boga Očeta. Bog nas je ustvaril za to, da bi se mi, potem, ko smo mu zvesto služili, zveličali. Pravi, dobri kristjan tedaj ne sme obupavati, ko zve, da bo treba umreti, marveč s psalmistom bo moral klicati: »Veselim se tega, kar mi pravijo, v Gospodovo hišo pojdemo.« Ko je hotel Gospod svojim učencem naznaniti bližnjo smrt, je rekel: »Ako bi me ljubili, bi se pač veselili, da grem k Očetu.« Ako tedaj stoje okoli tvoje smrtnne postelje mož, žena, otroci, starši in jokajo, nikar ne žaluj z njimi, marveč govori, kakor je govoril Kristus svojim učencem: »Ako bi me ljubili, bi se pač veselili, ker grem k Očetu.« — »Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.« To so bile zadnje besede umirajočega Zveličarja na križu. Tudi mi smo, predragi, po smrti odločeni za nebesa, tudi mi pojdemo k nebeškemu svojemu Očetu. Sam Sin božji nas je učil, da naj molimo: Oče naš, kateri si v nebesih. Ker je pa naš Oče v nebesih, imamo pravico v smrtni uri klicati: Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo. Ako imamo tedaj trdno vero, bomo imeli tolažbo, da bomo zaupno v zadnji uri lahko klicali: »Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo«.

In zakaj naj bi mi te tolažbe ne imeli? Kakor se poslopje ne naredi samo, se ne naredi brez zidarja, tako se tudi svet ni naredil sam od sebe. Kakor ura ne gre naprej, ako je nihče ne navije, tako se tudi neizmerni svetovi ne morejo vrteti in ne morejo hoditi svoje poti, tako se tudi letni časi ne morejo vrstiti sami od sebe, ko bi nikogar ne bilo, ki vzdržuje red. Ta stvarnik nebes in zemlje, ta vladar vesoljnega sveta, je v resnici tudi Oče, ker je vse ustvaril, ker vse hrani in ohranjuje, ker vse vlada. Na tega moramo trdno verovati, ako hočemo srečno umreti. Ako pa hočete, da vam bo ljubi Bog resnično Oče, se moramo tudi mi obnašati, kakor se otrokom spodobi, mi ga moramo spoštovati in ljubiti kakor očeta, mi moramo pa tudi njegove zapovedi izpolnovati. Ko bi tega doslej ne bili storili, obžalujmo sicer, toda obupati ne smemo. Zgubljeni sin je tudi lahkomišljeno zapustil dobrega svojega očeta, in zapravil je očetovo dedščino z nesramnim, ostudnim življenjem, in sam je zakrivil svoje uboštvo in svojo sramoto, toda kakor hitro je šel v sé, kakor hitro se je vrnil h očetu, kakor hitro je obžaloval svoje napake, se

ga je dobri oče usmilil in sprejel ga je zopet za svojega sina. Ta usmiljeni oče je Bog Oče, izgubljeni sin pa je sleherni grešnik, katerega Bog nikdar ne zavrže, ako se vrne nazaj skesano k njemu in ima resno voljo poboljšati svoje življenje.

2. Druga tolažba umirajočega kristjana je pa trdna vera v Boga Sina. Nebeški Oče je rekel ob krstu Jezusovem: »Ta je moj ljubeznivi Sin, nad katerim imam dopadajenje, njega poslušajte«. Iz evangelija vemo, da je Jezus Boga večkrat imenoval svojega Očeta, sebe pa Sinu božjega. V tem prepričanju, da je on božji Sin, ni le živel in umrl, on je marveč to resnico tudi z velikimi čudeži potrdil. Ozdravljal je slepce, gluhe, hrome, dà, zbujal je mrtve, in kar je največji čudež, vstal je iz lastne moči tudi sam tretji dan iz zaprtega groba, vse to v dokaz, da je njegov nauk božji nauk, da je on res Sin božji. Mi kristjani trdno verujemo v Jezusa Kristusa, da je on edino-rojeni Sin Boga Očeta in naš Gospod, ki je iz ljubezni do nas človek postal, ki je za nas trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen. Koliko tolažbe nam podajajo prav te resnice takrat, ko se bomo tudi mi selili s tega sveta v večnost, koliko tolažbe nam daje vera v Jezusa Kristusa v naši zadnji uri.

Kaj pa je obljubil božji Sin onim, kateri v veri nanj umrjo? Pri sv. Janezu berem: »Kdor v mene veruje, ima večno življenje« in drugič je rekel Marti, Lazarjevi sestri: »Jaz sem vstajenje in življenje, kdor v me veruje, bo živel, akoravno umrje. In kdor koli živi in v me veruje, ne bo umrl vekomaj«. Te obljube nam je zapustil Bog Sin v evangeliju zapisane. Dobri kristjan naj se tedaj smrti nikakor ne boji, on naj marveč s sv. Pavlom želi »razvezan in s Kristusom biti«. Saj smrt dobrega kristjana ni nobena izguba, taka smrt je marveč dobiček, ker zamenimo za minljivo pozemeljsko, neminljivo večno srečno življenje.

Seveda se človeška narava zgraža nad trpljenjem, boleznijo in nad smrtjo. Toda ako mora kristjan že trpeti in umreti, ima zadosti tolažbe na trpečem in umirajočem Zveličarju. »Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako v svojo čast šel.« Ker pa služabnik ni nad gospodarjem, moramo tudi mi trpeti, ako hočemo biti s Kristusom poveljani. Kristusov krvavi pot, njegovo bridko bičanje, njegovo bodeče kronanje s trnjem, njegov težki križ, njegova bridka smrt, nam dajejo poguma, da trpimo vse potrpežljivo, karkoli ima bolezen in smrt na sebi grenkega in bridkega.

Jezus je po nedolžnem trpel, mi pa trpimo kot grešniki, on ni storil nikdar najmanjšega greha ne, mi smo pa toliko grešili. »On je bil ranjen zavoljo naših hudobij in potrto zavoljo naših grehov,« prav je torej, da tudi mi kaj za svoje lastne grehe trpimo, da postanemo vsled tega tudi deležni zaslug njegovega trpljenja, vsled katerih je on kot nedolžno jagnje odvzel grehe sveta. Kako tolažljiva je za umirajočega kristjana misel, katero

izraža sv. Pavel, rekoč: »Kristus je prišel na ta svet grešnike zveličat«. Ako je temu tako, ni nobenemu, tudi največjemu grešniku ne, obupati, ker vé, da je Jezus svojo kri in svoje življenje žrtvoval za naše rešenje. Dizma je bil velik grešnik, bil je ropar in morilec, visel je poleg umirajočega Zveličarja, dobil pa je pred smrtjo še milost vere in vsled skesane svoje vere je dobil zagotovilo: »Še danes boš z menoj v raju.«

Verujmo, predragi, tudi mi v Sinu božjega, verujmo pa s trdno, živo vero. Seveda je pa tudi treba, da po tej veri živimo, da se kažemo vsikdar in povsod kot prave služabnike Kristusove. Ako bo temu tako, potem naj le pride smrt, ni se nam treba bati, lahko bomo klicali s sv. Štefanom: »Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!«

3. Tretja tolažba umirajočega kristjana je trdna vera v Sv. Duha. Sv. Duha imenujemo tudi tolažnika. Saj pravi Jezus Kristus sam: »Jaz bom Očeta prosil in vam bo drugega tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj«. Potem ko je šel Bog Sin v nebesa, je prišel na svet Bog Sv. Duh kot tolažnik sveti Cerkvi vobče in slehernemu kristjanu posebej.

Po vnebohodu Zveličarjevem bi se ne bila mogla razviti Gospodova Cerkev, ko bi ji ne bil prišel na pomoč Bog Sv. Duh. Dvanajst preprostih, neučenih, bojazljivih mož bi nikakor ne bilo moglo razširjati prave vere pri trdovratnih Judih in vsled mesenosti zaslepljenih malikovalcih, saj je bila vera v Kristusa poganom nespamet, Judom pa v pohujšanje. In vendar je bila Kristusova vera še v življenju apostolov že razširjena po celem svetu. Kdo drugi je storil ta čudež, kot Sv. Duh, ki je apostole razsvetlil, potrdil, on jim je dal moč čudežev in naredil jih je nezmotljive in nepremagljive. Zastonj so besneli Judje in pogani, zastonj so nameravali uničiti sveto Cerkev, ona je ostala trdna. Nevera je ni mogla uničiti, zato jo je poizkušal satan oslabiti in polagoma zatreti s krivimi verami, toda tudi te so deloma že preminule in deloma bodo minule, Cerkev pa je ostala neomajana, kakor trdna skala. Kdo drugi dela ta nepretrgani čudež, kakor Sv. Duh, ki ostane po obljubi Gospodovi do konca sveta pri sveti Cerkvi in jo podpira, da je peklenska vrata ne premagajo. In zakaj dela vse to Sv. Duh? Le zavoljo nas, da nas v pravi Kristusovi Cerkvi posvečuje s sv. zakramenti. Posvetil nas je pri sv. krstu in vedno nas iznovega posvečuje, kadarkoli sprejemmo kak zakrament. Dokler se ohranimo v milosti božji, prebiva on v nas, kakor v svojem tempeljnu, on nas uči moliti, on nam pomaga premagati izkušnje, on nam daje potrpežljivost v težavah tega življenja. Tako dela z nami, dokler živimo, ali nas bo potem mar zapustil v naši zadnji uri? O ne, saj Sv. Duh hoče, da z nesrečno smrtjo ne napravimo onih milosti, katere nam je v življenju našem tako obilno delil. Sveti evangelij, ki se bere na svečnico, nam pripoveduje o pravičnem starčku Simeonu, ki je po milosti Sv. Duha živel celo svoje živ-

ljenje pravično in bogaboječe. Ali ga je potem v smrti zapustil Sv. Duh, ne, marveč razodel mu je, da ne bo videl smrti, preden ne vidi Kristusa Gospodovega. Videl je Jezusa in umrl je poln miru in veselja.

Upajmo, predragi, tudi mi v Sv. Duha, prosimo ga pridno, da nas ne pusti umreti, dokler ne prejmemo Kristusa kot sveto popotnico. Sv. Duh bo poslal enega izmed duhovnov svoje Cerkve, ki nas bo odvezal naših grehov in nam podelil kot sv. popotnico Jezusa. Ako je pa Jezus pri nas, potem bo gotovo mirna naša smrt.

Ko pride naša zadnja ura, prišel bo duhovnik in molil bo, ko bomo mi umirali, te-le lepe besede: »Loči se, krščanska duša, v imenu Očeta, ki te je ustvaril, v imenu Sina, ki te je odrešil, v imenu Sv. Duha, ki te je posvetil«. S temi besedami nas sv. Cerkev opominja na to, kar smo danes premišljevali; najsrečnejša smrt je, ako kristjan umrje v imenu Očeta, katerega je bil vedno pokoren otrok, v imenu Sina, katerega življenje je vedno posnemal, v imenu Sv. Duha, katerega milosti je vedno dobro porabil iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Amen.

P. E. P.

Praznik presv. Rešnjega Telesa.

Zgodovina današnjega praznika in pomen procesije.

To je kruh, kateri je iz nebes prišel.
Jan. 6, 59.

Ni ga v celem cerkvenem letu praznika, ki bi ga obhajali lepše in slovesnejše, kakor je današnji praznik sv. Rešnjega Telesa. Vse se ga veseli, staro in mlado, malo in veliko, in po pravici lahko trdimo o njem, da je to dan, ki ga je Gospod pripravil ne samo sebi, marveč tudi nam.

Dobro vem, da stojim pred množico, ki ima živo vero v presveti zakrament; vem, da stojim pred vernimi kristjani, ki molite pod podobo kruha skritega Odrešenika, svojega Boga, in prepričan sem, da ga ni med vami, ki še ne bi bil okusil moči tega najsvetejšega zakramenta ljubezni. Če misliš, da si pravičen, koga moraš zahvaliti za to, da niso zopet padel, če ne ta sv. zakrament? In ko si bil še reven grešnik, kaj te je izpreobrnilo, če ne kruh življenja? In v žalosti in bridkosti, kje si dobil tolažbo? Pri ljudeh? V presv. zakramentu. Ko si ležal morda že na bolniški postelji in nisi več upal življenja ter se ne več menil za svet, kdo ti je dal moči, da nisi obupal in si mirno pričakoval, kako je odločila božja volja? Jezus Kristus v sv. Rešnjem Telesu. In ko so ti umrli oče, mati, otroci, žena ter si jim

hotel svojo ljubezen izkazati tudi na onem svetu, kam si se zatekel? K daritvi svete maše.

V tem prepričanju torej ne bom v današnjem govoru govoril o pričujočnosti Jezusovi v sv. Rešnjem Telesu, ampak razložiti hočem nakratko, kako se je začel današnji praznik in kako se moramo udeležiti današnje procesije.

I. Zakrament sv. Rešnjega Telesa imamo kristjani že od časa, ko je Jezus Kristus obhajal zadnjo večerjo, a nimamo še toliko časa slovesnega praznika sv. Rešnjega Telesa. Prvi kristjani so bili zadovoljni s tem, da so se vsak dan pri sv. maši spominjali ustanovitve sv. Rešnjega Telesa; bolj slovesno so pa obhajali ta spomin vsako leto na veliki četrtek. To je trajalo do leta 1246., ko so v Litihu na Nizozemskem prav slovesno (sicer še brez procesije) obhajali današnji praznik sv. Rešnjega Telesa. — Zgodilo se je pa to tako-le: V samostanu v mestu Litih je v onem času živela pobožna redovnica z imenom Julijana. Bila je posebno goreča častilka sv. Rešnjega Telesa, in ostala je večkrat po cele ure zatopljena v premišljevanje te presvete skrivnosti. Nekega dne zopet prav pobožno moli, da se zamakne, in v tem zamaknjenju se ji prikaže na sinjem nebu polna luna, ki je bila povsem svetla, le en kos je bil teman, kakor bi bil iz nje ulomljen. To se ponavlja dalj časa zapored vedno enako, a Julijana ne more razložiti čudne prikazni. Hudo ji je, in zato prične še gorečnejše moliti zlasti za milost, naj bi ji Bog razodel, kaj želi od nje s to prikaznijo. In Jezus Kristus jo usliši ter ji razodene to-le: »Ta luna pomeni sedanji stan svete Cerkve; temni del v njej pa pove, da manjka v Cerkvi še ene slovesnosti, ki naj bi jo katoličani obhajali. Želim, da bi se obhajal spomin ustanovitve sv. Rešnjega Telesa, in sicer slovesnejše kakor se more to zgoditi veliki teden, ko se obhaja spomin mojega trpljenja. Prični najprej to pobožnost sama opravljati, potem pridobi še kaj drugih za to in nazadnje oznani vsemu svetu.« — Julijana se ustraši tega božjega povelja in prosi Gospoda, naj to naroči kakemu učenemu, pobožnemu duhovniku. Ali božja volja je bila drugačna. Kljub notranjim opominom, naj vnema ljudi za obhajanje tega praznika, Julijana ni storila tega dvajset let. Šele tedaj razodene to prav pobožnemu duhovniku, s prošnjo, naj govori o tem z veljavnimi bogoslovci in škofi. Duhovnik stori to in misli vseh so se strinjale, da bi bilo to res nekaj lepega, vzpodbudnega. Ali na drugi strani pa je bilo tudi dovolj upora in posmehovanja in mnogo jih je bilo proti temu, češ, čemu ta novotarija. Pa Julijana se zdaj ne dá več ustrašiti. Kmalu pridobi za to tudi kardinala Hugona a S. Caro, in leta 1252. so obhajali praznik sv. Rešnjega Telesa s procesijo iz cerkve sv. Martina v Litihu. Dobili so se tudi ljudje, ki so prizadevanje redovnice Julijane plačali z nehvaležnostjo.

Obdolžili so jo, da je pri tej slovesnosti zapravila vse samostansko premoženje, napadli so samostan, pregnali so redovnice, in Julijana je morala bežati v tujino, kjer je umrla leta 1258. Vendar večini je bilo to praznovanje všeč in širilo se je vsako leto od župnije do župnije, od škofije do škofije in čez dvanajst let, leta 1264., je papež Urban IV. (s papeškim pismom »Transiturus«) potrdil to prekrasno slovesnost in je ukazal, naj se obhaja po vsem svetu. In tako se obhaja še dandanes in se bo obhajala do konca sveta.

Današnji dan hvalevredno tekmujejo posamezne župnije, katera bo več storila v proslavo Zveličarja v sv. Rešnjem Telesu. Slovesne prilike pa, ko ves katoliški svet skupno izkazuje češčenje Jezusu Kristusu v sv. zakramentu, so svetovni shodi po največjih mestih vseh delov sveta v proslavo svete Evharistije. Že so bili taki shodi v Aziji, v Ameriki, na Laškem, na Francoskem, na Španskem, na Angleškem, na Nemškem in letos bo evharistični shod vseh narodov vsega sveta pri nas v Avstriji na Dunaju od 12. do 15. septembra. Na eni strani se zbirajo sovražniki vsega sveta v skupen tabor zoper Gospoda in Boga, na drugi pa se shajajo verniki iz vsega sveta k skupnim shodom, kjer se očitno sredi glavnih, deloma brezbožnih mest izpoveduje vera v Boga Stvarnika in živa vera v Gospoda v sv. Rešnjem Telesu. Govorniki iz duhovskega in posvetnega stanu bodo proslavljali sveti zakrament z gorečo besedo in s prepričevalnimi dokazi. Ob koncu pa se bode priredila procesija z Najsvetejšim iz cerkve sv. Štefana po največjih in najlepših ulicah mesta; vsi udeleženci se je bodo udeležili in prejeli pod milim nebom blagoslov od Boga, skritega v podobi kruha. Tudi Slovenci se bomo v obilnem številu shoda udeležili.

II. Danes pa smo zbrani tukaj z namenom, da se udeležimo procesije. In da se je bomo res s pridom udeležili, naj pripomnim, da je ta obhod ali procesija:

1. zahvalna. To pa zato:

a) ker prebiva Kristus še vedno med nami. O, če bi ne imeli tega presv. zakramenta in če bi se Sin božji ne daroval vsak dan in vsako uro svojemu Očetu, bi bilo žalostno na zemlji. Z grešne zemlje se dviga dan na dan, uro za uro na tisoče in tisoče hudobij, ki kličejo božjo jezo nad nas. Kolikokrat bi bil poslal Bog že kazen na zemljo, če ne bi Jezus Kristus v presvetem zakramentu zadrževal roke božje.

b) Pri procesiji se tudi zahvaljujemo, ker se nam Jezus daje vsem v hrano. Kaj bi počel na tem velikem, širokem, zapeljivem svetu brez zanesljivega vodnika? Rojen si popotnik in zemeljski tek moraš prehoditi. Kdo te bo varoval? Kdo ti kazal pot? On, ki se je sam nazval pot, resnico in življenje. Mu li nisi zato dolžan hvalo?

2. Procesija pa je tudi očitno spoznavanje naše vere. In zato se zbirajo danes vsi katoliški kristjani brez razločka starosti in spola, kakor kralji in cesarji, tako meščani in kmetje okoli tega sv. zakramenta, poklekujajo pred njim in pozabljajo na svojo čast; ti, ki so navajeni sicer zapovedovati, ti danes ubogajo in služijo.

3. Procesija pa bodi tudi dokaz ljubezni, ki naj se kaže v

a) prisrčni pobožnosti. Kolikrat smo prišli čez leto v cerkev, pa smo se komaj spomnili, da smo v tempeljno živega Boga! Zato pa skušajmo to mlačnost danes popraviti in kličimo skesano: »Verujem, da si tukaj resnično pričujoč; tu imaš moje srce, tebi hočem živeti in umreti; za teboj hočem hoditi celo svoje življenje, in zato te spremljam tudi v tej procesiji.«

b) Dokažimo pa to ljubezen tudi s tem, da mu vse molitve in dela darujemo kot neko zadoščenje za vsa razžaljenja, ki jih mora Jezus Kristus pretrpeti v tem presv. zakramentu vsled brezbriznosti, zaničevanja, preklinjanja in posebno vsled božjeropnih obhajil. Zlasti pa ga prosimo prizanesljivosti zaradi onečaščenj, žaljenj in nevrednih obhajil, ki so se zgodila v tej župniji, v tej cerkvi.

In tako pojdemo s procesijo polni žive vere, hvaležnosti in vesele ljubezni, in naše molitve naj se dvigajo proti nebu zlasti s prošnjo, da bi nam Jezus Kristus bil milostljiv, da bi nas na smrtni postelji obiskal in nas okrepčal za pot v večnost. Amen.

A. L.

Druga nedelja po binkoštih.

Sv. obhajilo.

Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je veliko povabil.

Luk. 14, 16.

»Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je veliko povabil.« Ta velika večerja, katero je napravil neki človek, kakor piše sv. Lukež v današnjem evangeliju, kaj neki pomeni? Sveti očetje in cerkveni učeniki pravijo, da ima ta večerja trojni pomen. Pomeni namreč predvsem katoliško Cerkev, katero je Kristus na zemlji ustanovil, v katero je položil ves svoj uk, resnice, svoje milosti, sploh vso svojo ljubezen. Oj kako neizmeren zaklad luči in življenja, tolažbe in blagoslova, kaka pojedina nam je dana v nauku in milostih katoliške Cerkve, in kakšna sreča je, da smo njeni otroci. Mnogi, da vsi ljudje so

povabljeni na to gostijo, a mnogi, mnogi, kakor pravi Jezus v današnjem evangeliju, nočejo priti.

Ta velika gostija pomeni tudi, kakor pravi sv. Gregor, zvezo Gospodovo z zmagoslavno cerkvijo, ki se dovrši, ko se steče časa tek. Ta gostija pomeni torej gostijo večnega zveličanja, katera nas čaka na večer našega življenja. Tedaj se bomo spočili od truda in potu svojega trpljenja in ne bo več ne mraza ne vročine, ne lakote ne žeje, ker nebeška radost nas bo napajala. Toda ta nebeška gostija je le nadaljevanje zemske gostije, katero nam prireja sv. katoliška Cerkev. Kdor se noče udeležiti le-te, se tudi nebeške ne bo smel udeležiti.

Slednjič pomeni ta gostija, kakor uči sv. Ciril, ono večerjo, katero je imel Jezus zadnji večer pred svojim trpljenjem z učenci, pomeni namreč **z a k r a m e n t p r e s v. R e š n j e g a T e l e s a**. In kako tesno je združen ta pomen s prejšnjima, kajti ta najsvetejši zakrament je središče Cerkve božje, je nje življenjska moč, ki ji ohranjuje življenje, je nje najlepša dota, katero je prejela od svojega začetnika, je vir vse sreče in milosti, ki neusahljivo teče na vse ljudi, je največja, najsvetejša skrivnost sv. vere, upanja in ljubezni. Vse to je torej zakrament sv. Rešnjega Telesa katoliški Cerkvi in njenim udom. — Še več pa je ta sv. zakrament z ozirom na ono večno gostijo, katere se bodo vsi izvoljenci enkrat veselili. Ta presv. zakrament je nekaj predokus one sreče, podoba nebeške ženitnine, najboljše in najmočnejša hrana na poti proti nebesom, to je res prava popotnica, ki nam daje zastavo večnega življenja. Da gostija, o kateri govori današnji sv. evangelij, v istini pomeni sv. obhajilo, spričuje nam sv. Cerkev s tem, da je ta sv. evangelij določila za današnjo nedeljo, ki je v osmini praznika sv. Rešnjega Telesa.

Po želji sv. Cerkve bomo torej ravnali, če premišljujemo danes nebeško gostijo — sv. obhajilo. Preudarili bomo: 1. Kaj je sv. obhajilo? — 2. Kako naj ga prejemo? — Zveličar, pričujoč v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, blagoslovi naše premišljevanje!

I. Kaj je sv. obhajilo? Sv. Rešnje Telo kot naša dušna hrana se imenuje sv. obhajilo. Sv. obhajilo je združenje z Jezusom Kristusom, katerega prejemamo v sv. Rešnjem Telesu.

Kako se to zgodi? Mi se združimo z Jezusom tako tesno, da se bolj ni mogoče. On sam pride v nas, ne le kot podoba, temveč v svojem živem telesu. On sam je rekel: »Kdor je moje meso in pije moje kri, ostane v meni in jaz v njem.« Sv. Pavel pravi, da vsi, ki jedo Jezusovo meso, so eno telo. (I. Kor. 10, 17.) Sv. Krizostom dostavlja: »Kaj je kruh? Telo Jezusovo! Kaj pa mi postanemo, če uživamo Jezusovo Telo! Ne več teles, temveč eno telo. Kakor se kruh speče iz veliko zrn, a zrn v kruhu ni videti in se ne morejo ločiti med seboj, tako se tudi mi kot

zrna združimo skupaj v ravnotisti nebeški kruh, ki je Jezusovo Telo. Zakaj mi vsi uživamo ravnotisto Telo.« Sv. Lavrencij Justinijan pravi: »Ti si hotel, o Bog ljubezni, naj bo naše srce in tvoje srce eno samo srce.« Sv. Ciril Aleks. uči: »Kakor se dve stopljeni sveči v eno združite, tako postane tisti, ki je obhajan, eno z Jezusom.«

a) Kaj torej prejmemo v sv. obhajilu? Pravo živo Jezusovo Telo z dušo in telesom, s krvjo in z mesom. Jezus pravi: »Moje meso je res jed in moja kri res pijača.« — »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« Sv. Krizostom razlaga: »To je rekel zato, da spoznamo in niti dvomiti ne moremo.«

b) Mi prejemamo sv. obhajilo le v podobni kruha. Ali prejmemo celo telo? Da! »Kdor bo jedel od tega kruha, bo živel vekomaj in kruh, katerega bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta.« V hostiji je živi Bog, torej prejmemo tudi kri, ker živega telesa brez krvi si niti misliti ne moremo.

c) Kdo sme prejeti sv. obhajilo? Vsak katoličan, ki pride k pameti in nima smrtnega greha. Mora biti pri pameti in znati razločiti navadni kruh od sv. Rešnjega Telesa. — Ali mora vsak prejemati sv. obhajilo? Da! Ko bi kdo rekel: »Samo k spovedi pojdem, nisem vreden obhajila,« zanj velja Jezusov izrek: »Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.« Tomaž Kemp. pravi (4, 11.): »Dve reči sta na zemlji potrebni, brez katerih bi bilo nemogoče prenašati težave življenja: luč in živež. Živež imam od tvojega telesa in tvoje krvi, o Jezus, katero si mi dal v hrano; tvoja beseda božja pa mi je luč na poti življenja.«

II. Priprava na duši in na telesu. — Kaj bi storil, ko bi te cesar kdaj h kosilu povabil? Najlepšo obleko bi vzel, pri gostiji se lepo obnašal. Zato se treba stanu primerno obleči in umiti. Če kdo nima boljše obleke, naj vzame to, kar ima. Jezus, ki je sam v zapuščenem hlevu v jasliah ležal, ki je pustil, da so mu v obraz pljuvali in ga zasramovali in bili, on se gotovo ne sramuje obiskati reveža — naj bo on v še tako slabi obleki. Zato se pregreše tisti, ki se obhajilu odtegujejo, češ, da nimajo dovolj lepe obleke. Jezus ne gleda na obleko, on gleda na srce. Glej torej, da srce dobro osnažiš in pripraviš!

Če te kdo obišče, sobo pometeš, vse posnažiš, hišo ovenčáš. Tako treba pripraviti dušo, srce: osnažiti ga je treba smrtnih grehov in ovenčati s čednostmi. Vse posvetno veselje mora iti iz srca. Sv. Jedrti je rekel Jezus: »Le eno zahtevam, ako me sprejmeš, da si prazna sama sebe, da me prejmeš s praznim srcem.« Zakaj, kolikor več posvetnih skrbi in želja ima človek, toliko manj prostora ima Jezus notri. Sv. Mehtildi je govoril Zveličar: »Ni je bučele, ki bi se z večjim veseljem usedla na cvetico, da se iz nje nasrka medu, kakor če jaz pridem k duši,

ki me želi sprejeti.« Zlasti je treba skrbeti za čednosti: p o n i ž - n o s t , t r d n o v e r o i n č i s t o s t . — Treba je imeti s r č n e želje po Jezusu! Zato je rekla sv. Mehtilda: »Če bi bilo treba k obhajilu skozi ogenj iti, bi se niti en trenotek ne pomišljala in bi šla.«

Med obhajilom obudimo: živo vero v pričujočnost Jezusovo. Misli si, kaj bi ti storil, ako bi se ti Kristus le za en hip prikazal v človeški podobi, preden stopi v tebe; kako bi s premislekom govoril: »Gospod, nisem vreden . . .«

Posebno pa opomnim: ne po sv. obhajilu takoj iz cerkve iti! To so najsvetejši trenotki, ko je tvoje telo živ tabernakelj, ko je Jezus sam v tebi. Ako bi te obiskal kak zelo bogat sorodnik, kaj bi storil? Potrudil bi se gotovo, da bi mu ustregel, potem pa bi mu potožil vse svoje nadloge in težave, češ, vi ste bogati, mi lahko pomagate, pa mi pomagajte. Glejte, Jezus v sv. Rešnjem Telesu pa je najbolj premožen, on vse lahko dá, torej njemu potožite po obhajilu vse dušne in telesne težave. Gotovo vas bo uslišal.

»Kdor je moje meso in pije moje kri, ima večno življenje,« pravi Gospod. Z drugimi besedami: Kdor vredno prejema sv. obhajilo, ima že tukaj na zemlji kos nebeškega življenja, katerega bomo v večnosti uživali na vse veke. Zato je sv. obhajilo nekak predokus in podoba nebeškega življenja, ker nas tesno zveže z Bogom in postavi v družbo angelov in svetnikov.

Kaj pa so nebesa, kaj je večno življenje? Nebesa so posest Boga samega, večno življenje je večno zedinjenje z Bogom, je nekaka neprestana družba z najsvetejšim. Kar nebesa stori nebesa, je Bog, ki je vir vse sreče. »Bog je nebeški raj,« pravi sv. Terezija, »kaj bi nam mogel dati Bog boljšega, nego samega sebe?« Bog sam je po svoji neskončni popolnosti in lepoti nebeški raj, ker on sam govori: »Ego merces tua magna nimis.« (I. Moz. 15, 1.) Bistvo nebes je torej Bog sam; vzrok sreče angelov in svetnikov v nebesih je v tem, da gledajo obličje večnega Boga, s katerim so združeni v neminljivi ljubezni. Zato razlaga sv. Avguštin besede sv. pisma: »Šli so v veselje svojega Gospoda,« takole: »Bog, vir in začetek vse sreče, je delež svetnikov.« Ne bilo bi še dosti, ko bi rekli, da so prišli v ljubezen in srečo božjo, temveč ljubezen in sreča božja je prišla v nje in jih popolno vzela v posest. — Nebesa se imenujejo tudi svatovščina, »in srečni oni, ki so poklicani k svatovščini Jagnjetovi.« (Apoc. 19, 9.) Zveličar, kot Jagnje božje, je nebeški ženin, njegova nevesta pa je ne le katoliška Cerkev v svoji skupnosti, temveč tudi vsaka duša posebej, ki je v stanu posvečujoče milosti božje. V nebesih je duša na veke združena z Bogom, nebesa so večna, neporušljiva vez duše z Jezusom. To torej je veselje nebeško v svojem bistvu.

Sv. obhajilo pa je nekak predokus tega nebeškega veselja, nekaka predpoda tega, kar nas čaka. Kdo bi mogel zadostno

oceniti to dobroto, da nas ljubi Bog tako visoko povzdigne v našem življenju. Sprejemajmo torej radi sv. obhajilo — predokus nebeškega veselja —, da nas Kristus povabi kdaj k sebi na nebeško pojedino! Amen.

J. T.

Praznik presv. Srca Jezusovega.

O pobožnosti presv. Srea Jezusovega.

Stopimo z zaupanjem k sedežu milosti, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost ob času potrebne pomoči.
Hebr. 4, 16.

»Stopimo z zaupanjem k sedežu milosti, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost ob času potrebne pomoči.« Kje pa je ta sedež milosti? Tukaj v tabernakelnju je ta sedež v presvetem Rešnjem Telesu. Zato nas je sv. Cerkev zlasti ob prelepem prazniku presv. Rešnjega Telesa tako lepo vabila, naj se okrog sv. zakramenta zbiramo in tukaj pri sedežu milosti božje iščemo pomoči; še cel teden po prazniku nas je vsako jutro klicala, naj bi prišli počastit Jezusa. Precej po dokončani osmini pa imamo danes še en ganljiv spomin, praznik presvetega Srca Jezusovega, da bi se spominjali, da kar je najbolj ganljivega v sv. zakramentu, je ravno preljubeno Srce Jezusovo: to je tisti sedež milosti božje, to je tista posoda ljubezni božje. Tukaj ni le podoba Jezusovega Srca, temveč je resnično Srce Jezusovo. Jezus je tukaj pričujoč kakor Bog in človek, z dušo in telesom, s krvjo in mesom. Ker je Jezus ravno s tistim človeškim telesom, pa z ravno tisto človeško in božjo naravo tukaj pričujoč, je tedaj tudi tisto božje Srce tukaj, ne kakor ostanki kakega svetnika, katere spoštujemo, ampak je sveto Srce, katero po božje častimo; zato ker je božje Srce, ga po božje častimo in molimo. Iz tega Srca so prišli izdihljeji in solze, ki jih je prelivaval v betlehemske hlevce, iz tega Srca prišlo je tisto usmiljenje, s katerim je grešnike iskal in ljubil, iz tega sv. Srca so prišle vse tiste milosti in dobrote, ki jih je povsod delil, kamor je prišel, tako da je neka žena vsa osupnjena klicala: Blagor telesu, ki te je nosilo. Iz tega Srca je prišlo hrepenenje, s katerim je hotel svet odrešiti. Iz tega Srca je tekla tista rdeča, častivredna kri, s katero je Boga, razžaljenega Očeta, s človeštvom spravil. Ali ni res Srce Jezusovo sedež milosti, posoda svetosti in božje ljubezni? Tukaj sem se zatekajmo, da zadobimo pomoč o pravem času. K temu sedežu so se zatekale pobožne duše v sili in potrebi. K temu studentu se je zatekal sv. Bernard, ki je rekel: »K njegovemu Srcu pojdem in vse bom

od njega dobil«. K temu sedežu se je zatekala sv. Mehtilda, in tu je našla milost, toliko milost, da je sama rekla: »Ko bi se zapisale vse milosti, katere sem zajemala iz pobožnosti do Srca Jezusovega, bi jih velika knjiga ne obsegla«. K temu sedežu milosti so se zatekli v letu 1720. prebivalci francoskega mesta Marselj, ko je grozovita kuga hotela vse mesto pomoriti; že je polovico prebivalcev velikega mesta pobrala smrt; vsa človeška pomoč je bila zastoj; od dne do dne hujše je delal smrtni angel. Tu so prihiteli zbegani meščani k božjemu Srcu Jezusovemu; Jezusovo Srce so prosili odpuščanja, napravili spokorne procesije; in glej: nesrečno mesto je dobilo pomoč ob času stiske. Kužna bolezen je ponehala. In k temu sedežu božje milosti, k tej sveti posodi božje ljubezni so se zatekali posamezni in cela ljudstva; zlasti je ganljivo brati, kako v današnjih hudih časih na Francoskem in drugod pri Jezusovem Srcu iščejo pomoči! Češčenje Jezusovega Srca se zlasti dandanes posebno širi po svetu. In temu se ni čuditi; saj srce je najimenitnejša reč že pri vsakem človeku; kakršno srce, tak človek. Ako je dobro srce, je človek tudi dobrih rok; ako je srce blago, je tudi blagih misli in želja; ako je srce čisto, so tudi besede čiste; ako je srce sveto, so tudi dela sveta. O kolika čast in hvala gre šele Jezusovemu Srcu, ki je bilo tako dobro, tako blago, tako čisto, tako ljubeznivo, krotko in sveto! — Da bi se tudi naša srca bolj vnela za Jezusovo Srce, da bi njemu čedalje podobnejša bila, vam hočem govoriti o pobožnosti do Jezusovega Srca, 1. kako se je začela, 2. kakšna naj bo.

I. Sv. Jedert je vprašala sv. Janeza, ko se ji je prikazal, zakaj ni nič pisal o Srcu Jezusovem, na katerem je pri zadnji večerji slonel. Odgovor je bil: »Meni je bilo zapovedano, začetni Cerkvi evangelij edinorojenega Sinu božjega oznanjevati. Sladkost Srca Jezusovega pa bo v poznejših časih ljudem oznanjena, da izve v ljubezni omrzli svet njegove čudeže in se ogreje.« In tako se je tudi zgodilo. Dolgo časa ni bilo praznika, da bi bili Jezusovo Srce častili, šele v poznejših časih, od 17. stoletja je poseben praznik. Prej so bili le posamezni, ki so Jezusovo Srce posebno goreče častili. Kako ganljivo je brati, kar pišejo sv. Bernard, Tomaž Akvinski, sv. Bonaventura, sv. Terezija in drugi o presladkem Srcu Jezusovem. O sveti Klari vemo, da ni noben dan zamudila sv. Jezusovo Srce pozdraviti in moliti. Kako pobožno so častili Jezusovo Srce sveti Frančišek Saleški, sv. Ignacij, Frančišek Ksaverij, sv. Alojzij, Roza Limanska, Magdalena Paciška. Pa kar so v prejšnjih časih le nekateri delali, to je imelo pozneje biti lastnina vseh. In v ta namen se je božja usmiljenost poslužila revne uboge device, Marjeta Alakok ji je bilo ime. Kakor nekdanja pobožna Julijane glede vpeljave praznika sv. Rešnjega Telesa, tako se

je Bog poslužil sedaj malo znane deviške neveste Marjete Alakok, da se je tako božja moč in zmaga bolj očitno pokazala. Tej izvoljeni duši je Bog dal že v mladosti velike milosti, posebno velik strah pred vsakim grehom. Ako je v svoji preprostosti kaj želela, kar ji starši niso mogli ali niso hoteli dati, so ji le rekli: »Otrok ljubi, to bi Boga žalilo,« in precej je bila tiho in le besedice ni več rekla. Molitev je bila njeno največje veselje. Ako je ni bilo dobiti doma, iskali so jo le v cerkvi, in tu so jo našli nepremakljivo klečati pred sv. Rešnjim Telesom, do katerega je njena nedolžna duša že od prve mladosti občutila največje veselje. Že kot otrok je po posebnem navdihnjenju Sv. Duha naredila obljubo vednega devišstva in to obljubo ponovila vsak dan pri povzdigovanju. Že kot otrok je vedno imela Boga pred očmi, vsaka stvar jo je na Boga spomnila. Posebno pa so v njenem srcu ljubezen do Boga vneli reveži, bolniki, zapuščeni, ker v njih si je mislila svojega ubogega Jezusa. Sama si je pritrkala pri hrani, da je revežem dala. Kjer je šla in stala, bilo je polno revežev in nesrečnih okrog nje. Kakor angel je živela dvanajstletna Marjetica sredi med spridenim svetom. Njena prva gorečnost pa je jela nekoliko pojemat, ničemurnost in svet jel jo je veseliti. Sama ni spoznala, da je že preveč posvetna in ničemurna. Že na gizdavo obleko jela je misliti, in enkrat se je tako daleč spozabila, da je šla na nevaren ples. Tukaj pa je bilo, da jo je žarek milosti božje zadel. Sv. Duh jo je razsvetlil, da je naenkrat spoznala nevarnost, v kateri je bila. Jokaje je prišla domov in nikdar ni nehala tega obžalovati. Za svet se ni več menila. V samostan je šla in v vseh čednostih čudovito rastle, tako da je neki gospod o njej rekel: Ne vem, je li še katera druga duša na svetu, katero bi Bog bolj ljubil, kakor ta.

V taki popolnosti in svetosti je bila Marjeta takrat, ko se je Bog poslužil, da se je razširila pobožnost do sv. Srca Jezusovega. Bilo je pa tako-le. Ko je enkrat ta blaga duša ravno na praznik sv. Janeza evangelista klečala pred podobo križanega in premišljevala njegovo neizrekljivo ljubav do nas ubogih grešnikov, in vsa vtopljen v svetih občutkih tudi obetala, da hoče ljubiti Jezusa — tedaj se ji Jezus sam prikaže in ji pokaže svoje Srce v tej-le podobi: Bilo je kakor na častitljivem prestolu s plamenom in ognjem obdano. Srce se je od vseh strani lesketalo, svitljeje kakor sonce, čisteje kakor steklo. Vidno se je prikazala rana, ki jo je na križu prejelo, trnjeva krona je bila okrog ovita in na vrhu Srca je plamen žarel in iz plamena se je vzdigovalo znamenje zmage sv. križ. Naznanil ji je tudi Jezus sam, da je to njegovo Srce, ki je ljudi toliko ljubilo, pa je od njih le toliko nehvaležnosti prejelo, katera ga bolj boli, kakor vse trpljenje; zapove ji, da naj se praznik in posebno podoba tega sv. Srca vpelje in razširja; razodene ji, da ima ta pobožnost kakor zadnja izkušnja za ljudi biti, da bi svoja srca k Jezusu obrnili in se

storili vredne božje milosti; za to pa obljubi vsem obilnost milosti, ki se je bodo pobožno udeležili.

Precej od začetka je bilo težko to pobožnost razširiti; bilo jih je celo več, ki so se iz bl. Marjete norčevali. Pa ko so tudi duhovni začeli bolj priporočati to pobožnost in so rimski papeži tudi obilno odpustkov pobožnim častivcem zagotovili ter se je mnogo grešnikov izpreobrnilo, se je ta pobožnost čedaljebolj širila. Ko je služabnica božja bl. Marjeta to videla in slišala, je rekla: Odsihmal nimam nič več opravka na zemlji, zdaj rada umrjem, ko vidim, da se moli Srce mojega Jezusa. In res je v 44. letu svoje starosti umrla. Po njeni smrti se je še bolj razcvitala ta pobožnost; najprej po Francoskem, potem po celem svetu, začel se je praznik presv. Srca Jezusovega v celi katoliški Cerkvi. In papež Pij VII., poseben častilec presv. Srca, je bratovščino presv. Srca Jezusovega potrdil in obdaroval z obilnimi odpustki. Ravno tako vneto so podpirali tudi nasledniki na papeževem prestolu češčenje Jezusovega presv. Srca in bratovščino, ki se imenuje »apostolstvo molitve«, ki ima to lepo dolžnost, da udje vsa svoja dela z dobrim namenom, v imenu Jezusovem ter sklenjeni z njegovim Srcem opravljajo in molijo zlasti za razširjanje svete vere. Lepo se tudi razširja tako lahka bratovščina, ki se ji pravi bratovščina »Gospe presv. Srca Jezusovega«. — Ker je sploh naše srce preveč posvetno, premalo čisto in sveto, da bi se naravnost z Jezusovim najsvetejšim Srcem pogovarjali, zato se mi obračamo najprej do preč. Device Marije, naj bi nas ona priporočila temu usmiljenemu Srcu. Ona ima vso oblast do tega Srca; saj je to Srce njenega Sina, saj se je tudi njena sv. kri po njem pretakala, saj je to Srce najboljšega sina, ki je najbolj ljubil svojo mater in je tudi v nebesih ni nehal ljubiti; zato ima vso oblast čez to Srce in se po pravici imenuje Gospa Jezusovega Srca in mi jo kličemo ter pravimo: Naša ljuba Gospa presv. Srca, prosi za nas!

Posebno pa se je razširilo češčenje Jezusovega presv. Srca, odkar je papež Leon XIII. leta 1900 posvetil vse človeštvo presv. Srcu in papež Pij X. ukazal, da se ta posvetitev vsako leto na današnji dan ponavlja.

Dragi v Kristusu! Časi za sv. vero in krščansko pobožnost so zdaj silno nevarni, zato naj tisti kristjani, ki so zveste ovčice Jezusove črede in poslušajo mili glas njegovega predobrega Srca, molijo, veliko molijo, zlasti k presv. Jezusovemu Srcu naj se goreče zatekajo. Saj nam ni treba daleč hoditi; tukaj v tabernakeljnu je sv. božje Srce; pa še semkaj ni treba hoditi, tudi doma, tudi na polju, tudi v gozdu, na poti, kjerkoli si, te bo slišalo to Srce, ker je Srce božje.

II. Kako pa bomo prav častili, kako bomo najboljše častili Jezusovo Srce? Predvsem moramo radi in prisrčno moliti to sv. Srce in potem si moramo prizadevati, da si pridobimo čednosti

najboljšega Srca Jezusovega. V ta namen si pred oči postavimo podobo Jezusovega Srca, kakor ga je videla bl. Marjeta Alakok. Srce je bilo ranjeno, prebodeno, s trnjem obdano, zgoraj svitel plamen in nad njim je bil križ. Ali ni, kakor bi bilo na tej podobi vse življenje Jezusa Kristusa popisano, ali ni ta podoba, kakor knjiža, v kateri je popisano vse življenje Jezusovo, vse njegove čednosti. En sam pogled na to podobo nam že pove, kaj je Jezus za nas storil. Tukaj vidiš njegovo Srce. Srce to je sicer človeško, ali vendar je obenem tudi božje Srce. Jezus je človek postal in vendar ni nehal tudi Bog biti; ostal je vsegamočni Gospod nebes in zemlje, pa vendar je hotel biti naš brat. »Beseda (druga božja oseba) je meso postala in med nami prebivala.« Kot Bog in človek skupaj je prebival 33 let na zemlji; dal nam je zgled vse svetosti in postal učenik edinoprave poti proti nebesom. To je bilo najboljšo in najljubeznivejše Srce; ne prej, ne potlej ni svet takega videl. Misli si čednost, katero koli; to Srce jo je imelo. Iščeš čistosti, tako čisto, deviško še ni bilo nobeno Srce; iščeš ljubezni, usmiljenja, tako dobro, tako usmiljeno, tako ljubeznivo ni bilo nobeno srce, kakor Jezusovo; ako iščeš dve najtežji, najredkejši čednosti, krotkost in ponižnost — tako krotko, tako potrpežljivo, tako ponižno še ni bilo nobeno srce. Sam je — ko je še na zemlji bil — pokazal na svoje Srce ter rekel: »Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen, in našli boste mir svojim dušam«. — Oh dà, od tega Srca se učimo potrpežljivosti, krotkosti in vseh drugih čednosti. Kadarkoli pogledaš podobo tega Srca, spomni se njegove brezkončne ponižnosti. Srce Jezusovo je videla Marjeta sicer na visokem sedežu, v znamenje, da je to Srce tistega, ki je z besedo nebo in zemljo ustvaril, tistega, katerega nebeške množice brez prenehanja časte — in vendar v kolikem ponižanju je; bolj bi ne moglo biti. Okrvavljena trnjeva krona ga obdaja, z vojaško sulico, s katero se sovražniki morijo, je prebodeno, križ je vanj zasajen, ker je tudi to Srce izgubilo življenje na lesu križa, kjer so morili le najbolj zavržene hudodelce. Kolika ponižnost najvišjega Kralja! Kolika krotkost! In tudi še zdaj, čeravno mu je dano ime čez vsa imena, še vendar zmeraj v svoji ponižnosti med nami prebiva, k nam pride! — Ko to premišljaš, ozri se sam náse in reci: Moje srce pa je polno napuha, išče vedno le sebe in ne Jezusa, le svoje, ne pa božje časti, za najmanjše zaničevanje se ne dá potolažiti: oh, kdaj bo moje srce kaj tvojemu podobno, o Jezus, kdaj bom tudi jaz z Davidom klical: »Dobro je zame, da si me ponižal!«

Kadar vidiš podobo Jezusovega Srca ali misliš nanj, spomni se njegove krotkosti in potrpežljivosti. Glej, to krotko Srce, tolikrat žalostno, se ne dá razdražiti, v tolikih bridkosti ne postane nejevoljno; z vso krotkostjo uči nevedne učence, svari grešnike, k sebi vabi izgubljene. Še sedaj

tolikrat žaljeno in zaničevano od nehvaležnih lastnih otrok, vendar vse krotko ostane do njih! Oh, jaz pa sem tako hitro razžaljen, nagel v jezi, kmalu ves nejevoljen, sebi in drugim zopern, celo z božjo naredbo nezadovoljen. Oh, to ne sme več biti. Zadovoljen hočem biti sam s seboj, četudi nisem tak, kakršen bi rad bil, vendar nočem srčnosti izgubiti, ne obupati. Potrpežljiv in krotak hočem biti do bližnjega, ne spodtikati se nad njegovo slabostjo, njegovo revščino, nad grehi in slabostmi; ne slabo misliti, ne govoriti slabo, raje ga izgovarjati. Potrpežljiv hočem biti zlasti v obiskovanjih, ki mi jih Bog pošlje, naj me še tako obišče, še tako tepe, nočem pozabiti, da je on Gospod, ki to dela, da brez njegove volje noben las ne pade z moje glave in »tistim, ki Boga ljubijo, pomaga vse k dobremu«. Spomni se njegove čistosti. Pred njegovo lepoto solnce otemni, njegove svetosti je polno nebo in zemlja. V mojem srcu je pa toliko nečistega, pregrešnega, četudi je tempelj božji, vendar je moje srce tako omadeževano. O Jezus, pogasi v meni ogenj vse nečistosti, ustvari v meni čisto srce, v katerem čistost kakor lilija cvete. O Jezus, ki čiste duše ljubiš in toliko grešnikov v čista jagnjeta svoje črede izpreobrneš, usmili se mojega srca; daj, da bo tvojemu deviškemu Srcu podobno, da bom vreden enkrat gledati tebe, ženina čistih duš. Spomni se vseh čednosti Jezusovih. O kako srečen bi bil ti, ko bi bilo tvoje Srce Jezusovemu podobno! Prosi ga torej, naj ga izpremeni, naj ga svojemu enakega stori.

Zlasti se spomni stanovitnosti Jezusove. Na Jezusovem Srcu je goreč plamen; kakor se plamen še bolj vname, ako pride veter do njega, tako tudi Jezusova ljubezen ni ugasnila, ko je on umrl; tudi po smrti je ostal pri nas; pri vsaki sv. maši se vse to ponavlja, kar se je zgodilo na križu, v zakramentu svetega Rešnjega Telesa je njegovo Srce vedno pričujoče. Oh, kako nestanovitni smo pa mi. Jezus pa je rekel: »Kdor položi roko na plug in nazaj gleda, nebeškega kraljestva ni vreden«. — »Kdor je do konca stanovit, bo zveličan.«

Glejte, ljubi kristjani! v tem obstoji pravo češčenje božjega Srca Jezusovega, to je pravi način, s katerim moremo zadostovati ljubezni polnemu namenu, ki ga je Cerkev imela pri postavljanju lepega praznika Jezusovega Srca. Predvsem častimo in molimo presveto Srce Jezusovo, to ognjišče božje ljubezni! Častimo, molimo in ljubimo ga, kajti božje Srce je, ono zasluži naše češčenje zavoljo svojih neskončnih popolnosti in zavoljo svoje neskončne ljubezni, ki jo ima do nas. Iz ljubezni tega Srca nam izhajajo še zdaj vse milosti, katerih potrebujemo za svoje zveličanje. To presveto Srce je nam vsem postalo zgled, da ga posnemamo; pa tudi nam je vsem postalo varno pribežališče zoper vse naše dušne sovražnike. Kdo bi ga ne

hotel častiti in ljubiti? Vendar smo si le preveč svesti svoje mrzlotе, stori torej, o presveto božje Srce Jezusovo, da bi mogli tebe vedno bolj ljubiti! Amen.

Ant. Kržič.

Tretja nedelja po binkoštih.

1. Pota dobrega pastirja.

Kateri človek izmed vas, ako ima sto ovac, in eno izmed njih izgubi, ne popusti devetindevetdesetih v puščavi, in ne gre za izgubljeno, dokler jo najde? Luk. 15, 4.

Današnji evangelij nam kaže prelepo podobo dobrega pastirja. »Kateri človek izmed vas« — vpraša Jezus, — »ako ima sto ovac, in eno izmed njih izgubi, ne popusti devetindevetdesetih v puščavi, in ne gre za izgubljeno, dokler jo najde?« In kadar jo najde, jo zadene vesel na svoje rame. In ko pride domov, pokliče prijatelje in sosede in jim reče: »Veselite se z menoj, ker sem našel svojo izgubljeno ovco«. (Luk. 15, 4—7.) Dobri pastir se vzdigne, ako je izgubil ovco, in gre čez hrib in plan, preišče vse pašnike in grmovja ter pogleda celo ob prepadih. Akoravno se mu noge šibijo, mu moč peša, pot obliva njegovo obličje: on išče ter išče, dokler najde izgubljeno ovco. Tako je storil najboljši pastir, naš Gospod Zveličar. Iz nebes je stopil na zemljo iskat ubogega človeštva, in ga je tako dolgo iskal, da ga je našel. In ko ga je bil po triintridesetletnem iskanju na Kalvariji slednjič našel, je vzkliknil z zadovoljnim srcem: »Dopolnjeno je!« (Jan. 19, 30.) In potem je nagnil glavo in izdihnil svojo dušo. Gotovo bo zanimivo, ako si ogledamo ta pota dobrega pastirja, ker spoznali bomo iz njih neskončno ljubezen, katero je do nas gojilo njegovo božje Srce. Ta pota so pa:

- a) bridka,
- b) milostipolna.

I. Pota dobrega pastirja so bila polna bridkosti; saj so bila bolestna in krvava. Ako jih mimogrede opazujemo, moramo občudovati nepopisljivo ljubezen, katero je Srce Jezusovo imelo do nas. Oglejmo si nekoliko

1. bolestna pota. — V lahkomišljenosti so se obrnile ovčice črede božje, Adam pa Eva, od studencev življenja in milosti in sta, nič hudega sluteč, tekla v puščavo pregrehe. Šele ko je bilo to storjeno, »so se jima oči odprle« (I. Moz. 3, 7.), pa zabredla sta bila že tako daleč, da pota k Srcu božjemu in v nebeško bivališče nista več našla. Onadva in z njima ves

človeški rod je bil peklu zapadel. Pa Sin božji je to videl, se jih usmilil ter sklenil izgubljene ovce poiskati. Prikazal se je na zemlji »v podobi grešnega mesa« (Rimlj. 8, 3.), zato da bi naše grehe odvezel (I. Jan. 3, 8.), »jetnikom rešitev naznanil« (Luk. 4, 18.) in »da bi otroke božje, ki so bili razkropljeni, v eno zbral«. (Jan. 11, 52.)

Ali to se je moglo zgoditi le po bolestnih potih, po potih, polnih bridkosti in solzâ. Začelo se je pri jaslicah, in od jaslic se je vlekla dolga, trda pot tje gori do križa, pot z brezštevilnimi postajami grenkega trpljenja. »Naš Gospod Jezus Kristus« — piše sv. Tomaž Kempčan v hoji za Kristusom (II., 12.) — »v vsem svojem življenju ne eno uro ni bil brez trpljenja; vse njegovo življenje ni bilo drugega kot križ in muka.«

Dobri pastir je v resnici našel povsod bolečino na svojih potih, bolečino v betlehenskem hlevu, bolečino pri begu v Egipt, bolečino v tuji deželi, bolečino v tihem življenju nazareškem, bolečino v oznanovanju evangelija, bolečino pri hoji na Oljisko goro, bolečino v sodni hiši Kajfovi in Pilatovi, grozno bolečino na Kalvariji pri svoji smrti. Zato prerok Izaija (53, 3) imenuje dobrega pastirja »moža bolečin«, in s tem hoče reči, da je bolest bila njegov delež in da ga je spremljala po vseh njegovih potih. To je še bolj razvidno iz tega,

2. ker so bila njegova pota celo krvava. Večni Oče je terjal kri svojega Sina kot ceno človeštva. »Brez krvoprelivanja — uči sv. Pavel (Hebr. 9, 23.) — ni odpuščanja.« Tako je moral dobri pastir iskati zgubljenih ovac po krvavih potih. Sv. zgodovina nam v resnici pripoveduje, da je že prve dni daroval krvavi dar, ko se je podvrigel obrezovanju. Krvavi studenec je tekkel posebno ob koncu njegovega življenja. Na Oljski gori pri njegovi molitvi je kapljala sv. kri ter rosila odrešenja željna tla. Pri bičanju je bilo kakor med najhujšim trnjem vse telo dobrega pastirja razmesarjeno in iz neštevilnih ran je curljala nedolžna kri ter močila vse stopinje. Pri trnjevem kronanju je tista sv. glava in milo obličje, ki je tako vabljivo zrlo na uboge grešnike, točilo krvave curke, da bi se najbolj trdo srce omečilo pri takem pogledu. Pri križanju se je vsula sv. kri v štirih tokih iz rok in nog in ko je tako na križu visel, je tekla tri ure po vsem telesu in križu ter rdečila okolistoječe in zemljo okoli križa. Vsi udje Križanega so bili že razmesarjeni in vse telo polno ran, edino Srce še ni bilo mučeno. Pa tudi njemu niso prizanesli; kruti vojak zavihti sulico, odpre stran Gospodovo, da je tudi zadnja kapljica krvi iztekla.

Glejte, kristjani, pota polna bridkosti, ki jih je dobri pastir na zemlji prehodil, zato da bi našel zgubljene ovce; o ta pota so bila bolesta in krvava! In vendar jih je z zadovoljnim veselim srcem prehodil, glede na to, da bo zgub-

ljeno človeštvo osrečil. In ta pota je prehodil za tebe in mene, za vse uboge grešnike. Saj »je Bog svojega Sina na svet poslal, ne da bi svet sodil, ampak da bi bil svet po njem izveličan«. (Jan. 3, 14.) — In ti kristjan tako rad pozabiš to čudovito ljubezen! Le pomisli, kdo na svetu med tolikim številom ljudi bi ti skazal enako ljubezen! Le reci svojemu najboljšemu prijatelju, ki ti je že stokrat obljubil, da te v sili ne bo zapustil; reci svojemu sinu, hčeri, ki si ju z dobrotami obsipal, da naj toliko potov zate storé, kakor je storil nebeški pastir; in če se pomišljajo, daj jim vse, kar imaš — pa čuj, tvoj prijatelj, sin, hči bodo odgovorili: »Oh, to je preveč, tolike žrtve ne morem nase vzeti.« Zato ti spoznaš, da boljšega in slajšega srca, kakor Jezus dobri pastir, ni in ne bo imel noben človek, kar jih sedaj gleda božje solnce. Kako bi se torej ne spominjal te čudovite ljubezni dobrega pastirja, kako se v duhu ne oziral na bolestne in krvave poti, po katerih je on hodil 33 let, zato da bi tebe srečnega storil? In ko zagledaš s trnjem ovenčano Srce, ki ga je nagnilo vse to storiti in pretrpeti, kako da bi se tvoje ne vnelo ljubezni do njega, tembolj, če pomisliš na neskončno usmiljenje, ki se pri tem razodeva?

II. Kajti pota dobrega pastirja so bila milostipolna v dvojnem oziru. Naš gospod Jezus je vsa ta pota storil iz čistega usmiljenja in nam tako blagor prinesel. Če pa to pretehtamo, mora naše srce vzkipei hvaležnosti.

1. Le iz usmiljenja je dobri pastir prišel v solzno dolino, in vse korake na zemlji je storil le iz usmiljenja. Ni zavoljo svoje koristi stopal po bridkih in krvavih potih, ampak zavoljo naše vere in nadloge. Kaj bi pa njemu tudi moglo koristiti pastirstvo in iskanje zgubljenih ovac? Saj je bil že poprej neskončno mogočen, »ozaljšan z gospostvom čez vse reči«. (I. Kron. 29, 12.) Bil je že prej neskončno veličasten »sedeč nad kerubi (Izaija 37, 30.), on »kralj kraljev in Gospod gospodovalcev«. (I. Tim. 6, 15.) Bil je prej že neskončno bogat, ker sta bila »nebo in zemlja njegova« (psl. 88, 12.) z vsemi zakladi in dobrotami. Že prej je bil neskončno počeščen, ker so mu neštevilni angeli trikrat sveto peli. Bil je že prej neskončno blažen, ker je imel vso slast in radost večnosti. Kako korist naj bi mu zdaj pridobila ta bolestna in krvava pota? Saj se njegova večna sreča, njegov večni blišč ni mogel pomnožiti.

Dobri pastir ni imel pred očmi svoje koristi, pač pa našo nadlogo. Greh je bil človeštvo pahnil v veliko revo, ki se ne dá popisati. Padlo je bilo v oblast očeta laži, poglavarja teme — na vekomaj bi bilo nesrečno. To revo pa je videl Sin božji in je sklenil zgubljene ovce rešiti. Zato pa sv. pismo odrešenje vedno imenuje delo milosti in usmiljenja Zveličarjevega. »Vsi so grešili — piše sv. Pavel (Rimlj. 2, 23—26) — in potrebujejo božjega veličastva. In so opravičeni zastonj po njegovi milosti, po odrešenju, katero je v Kristusu Jezusu, katerega je Bog odločil v

spravno daritev po veri v njegovo kri, da je pokazal svojo pravico, zavoljo odpuščenja poprejšnjih grehov.« In na drugem mestu (Tit 3, 45) piše: »Ko se je dobrota in ljubezen Boga, našega Zveličarja, prikazala, nas je, ne iz del pravičnosti, katere smo mi storili, ampak po svojem usmiljenju zveličal.« In ravno ta apostol govori o obilnem usmiljenju, rekoč: »Kjer je bil pa greh obilen, je bila še obilnejša milost.« (Rimlj. 5, 20.) Kakor so pa bila pota Zveličarjeva od njegove strani milostipolna, ker jih je iz čiste ljubezni prehodil, ravnotako so bila tudi milostipolna glede nas, ker se je človeštvo udeležilo

2. vsega blagrá. Kajti pota Zveličarjeva so prinesla človeštvu a) pravi mir. Saj je odrešenje ravno delo miru. Ali ni Gospod Zveličar nebes z zemljo spravil in odvzel prokletstvo? To resnico naznani sv. Pavel (Efež. 2, 17) z besedami: »Ko je (Kristus) prišel, je oznanil mir vam, kateri ste bili daleč, in mir njim, kateri so bili blizu. Ker po njem imamo vsi (judje in pogani) v enem duhu pristop k Očetu.« Zato se Kristus imenuje »poglarvar miru« (Iz. 9, 6) in naravnost »naš mir« (Ef. 2, 14). In ravno bolestna in krvava pota so bila tisti pomoček, ki nam je ta mir prinesel; zakaj sv. pismo zaznamuje odrešenje kakor sad prestanih bolečin in prelite krvi. »Kristus je za nas umrl. Veliko bolj bomo tedaj zdaj, ko smo opravičeni v njegovi krvi, rešeni od jeze po njem.« (Rimlj. 59.) »Veste, da niste s strohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom rešeni . . ., ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadeževanega in nedolžnega Jagnjeta.« (I. Pet. 1, 18, 19.) Bog je zopet naš ljubi oče in mi njegovi ljubljeni otroci; Bog nas je zopet postavil v stare pravice in vzdignil svoje roke k blagoslovu. Kako milostipolna so pota Gospodova, ki so nam prinesla tolik blagor!

Pa ne samo za mir, temveč tudi b) za življenje se imamo zahvaliti Zveličarju. To je tista blaženost, ki nas čaka onkraj groba, tista blaženost, katere »oko ni videlo . . .« (I. Kor. 2, 9), tista blaženost, ki je podobna neizmernemu morju. To čudovito življenje pa nam je Gospod pridobil na svojih bridkih, krvavih potih. »On je postal vsem, ki so mu pokorni, vzrok večnega zveličanja.« (Hbr. 5, 9.) Neštevilno ljudi se je že v to življenje preselilo, vsi, ki so se v veri Jezusovi in njegovi milosti s sveta ločili. Tudi nas čaka ravno tista sreča, tisto veselje in tisto življenje, ako bomo v Jezusa trdno verovali, vanj upali ter ga srčno ljubili.

Pota dobrega pastirja so bila, kakor smo se zdaj prepričali, zares milostipolna; kajti samo zavoljo nas jih je prehodil in na teh potih nam je prinesel mir in življenje.

Bili so kristjani, ki so si v goreči ljubezni vžgali ime Zveličarjevo na prsi. Od tebe, dragi v Kristusu, se to ne zahteva; a saj po duhovno si zapiši ime Jezusovo v svoje srce, da se ga

boš hvaležno spominjal na vseh svojih potih. Najlepšo hvaležnost pa mu boš s tem izkazal, ako si boš skrbno prizadeval, svojo dušo, katero je on po tako bridkih in krvavih potih iskal, večno zveličati. Akoravno je namreč Zveličar človeštvo spravil z Očetom in odprl nebesa, vendar mora posameznik sodelovati z njegovo milostjo in ali nedolžno ali pa spokorno živeti, sicer bi mu vrata nebeška ostala zaprta in vse bi bilo izgubljeno, kar je dobri pastir storil za njegovo dušo; vsi njegovi koraki, njegove bolečine, njegove solze, njegovo trintridesetletno življenje, njegova smrt na križu bi bila zastoj.

»Zatorej, predragi, naj greh ne gospoduje v vašem umrljivem telesu, da bi služili njegovemu poželenju. Pa tudi svojih udov ne dajajte grehu kakor orožje hudobije, temveč dajte se Bogu kakor taki, ki so iz mrtvih oživel, in dajte svoje ude Bogu kakor orožje pravičnosti.« (Rimlj. 6, 12. 13.) Amen.

Anton Žlogar.

2. Bratovščina apostolstva molitve.

Jezus vedno živi, da za nas prosi.
Hebr. 7, 25.

Obhajali smo praznik sv. Rešnjega Telesa, obhajali osmino tega veličastnega praznika, obhajali evharistično tridnevnicco, obhajali praznik presv. Srca Jezusovega s tridnevnicco in danes je kot sklep vseh teh pobožnosti za dopoldne in popoldne ukazana večja slovesnost v čast najsvetejšemu Srcu Jezusovemu.

Sv. Cerkev vedno bolj goji in pospešuje čestitvanje Jezusovo v zakramentu presv. Rešnjega Telesa in razširja razne pobožnosti v čast božjemu Srcu Jezusovemu. Svesta si je nevesta Kristusova, da med nami biva isti Jezus, ki se je za nas učlovečil, in da dela prav isto, kar je delal nekda na zemlji, ko je v vidni človeški podobi »hodil okoli, delé dobrote«. (Dej. ap. 10, 38.)

»Šel je v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta vsemogočnega,« molimo v apostolski veri, pa apostol njegov pravi: »Jezus vedno živi, da za nas prosi.« Jezus živi v sv. hostiji že blizu 2000 let, pa je vendar vedno poln življenja, vedno mlad, vedno eden in isti, ki se ne izpremeni sam v sebi, ampak ostane kakor nepremakljiva skala — podoba večnosti. Jezus Kristus ostane v sv. hostiji vse dni do konca sveta po svoji obljubi, dani apostolom na Oljiski gori. Skrivnostno živi nebeški kralj med nami, da nam pomaga v vseh zadevah, ker njegovo božje Srce ima sočutje z našim trpljenjem in našimi križi. Tukaj zdravi duševno bolne, tolaži žalostne, krepi slabotne, daje slepim videti, uči nevedne, pomiloščuje grešnike, oživilja duševno mrtve in hrani duše s svojim mesom in s svojo krvjo. Tukaj nadaljuje in ponavlja svoje učlovečenje na zemlji ter hoče, da bi

njega — Srednika med nebeškim Očetom in nami, čedalje več ljudi spoznalo in ljubilo.

»Jezus vedno živi, da za nas prosi,« in kaže svoje rane nebeškemu Očetu, s katerimi je on človeštvo odkupil iz sovražnikove oblasti. Jezus v najsvetejšem zakramentu prosi, moli in zdihuje dan in noč, ne da bi se kaj utrudil, ali da bi se pustil po kaki reči motiti. Dà, glavno njegovo delo v tabernakeljnu je neprestana molitev. Kakor je nekda na zemlji premolil po cele noči, tako tudi sedaj moli, prosi in hvali nebeškega Očeta in daruje samega sebe za nas. In kdo more dopovedati, kako je Bogu vseč molitev presv. Srca Jezusovega in kdo more oceniti milosti, ki nam dohajajo po njej.«

Po drugi strani pa tudi bodimo prepričani, da je Bogu zlasti vseč tista naša molitev, katero mi združujemo z molitvijo božjega Sina v najsvetejšem zakramentu. In da bi mi še rajše molili, da bi še bolj združevali svoje molitve, dela in trpljenje s presv. Srcem Jezusovim, nam sv. Cerkev priha na pomoč s posebno cerkveno družbo, s posebno bratovščino, ki se imenuje »apostolstvo molitve«.

Naj vam pojasnim: a) kaj je namen te bratovščine, b) kakšna je njena zgodovina, c) kako je urejena in s kakšnimi odpustki je obdarovana.¹

»Presveto Srce Jezusovo, pridi k nam tvoje kraljestvo!« (300 dni odp. vsakikrat.)

Predvsem naj kratko povem, kaj je apostolstvo molitve. To je cerkvena družba, ki s presv. Srcem Jezusovim moli za zveličanje duš. Svojo molitev, delo, trpljenje združuje z nameni, ki jih ima presv. Srce v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

I. Namen apostolstva molitve je torej, združevati se s presv. Srcem Jezusovim, ki je za božjo čast in zveličanje duš tolikanj goreče in vedno proseče. Poleg tega naj bi udje tudi z vso vnemo posnemali čednosti Jezusovega presv. Srca ter skušali zadostovati tolikanj in tolikrat užaljenemu božjemu Srcu ter mu ljubezen za ljubezen vračati.

Imenuje se ta družba ali bratovščina »apostolstvo«. V katoliški Cerkvi je dvojno apostolstvo ali poslanstvo. Oboje je ustanovil eninisti Gospod Jezus Kristus. Prvo je apostolstvo božje besede, katero so dolžni oznanovati oni, katere je Jezus poslal: apostoli, škofje, duhovniki. Drugo pa je apostolstvo sv. molitve, katero je ustanovil nebeški Učenik, ko je zapovedal molitev. To je duhovno apostolstvo vseh vernikov, ker molitev je vsem zapovedana. Brez apostolstva sv. molitve bi bilo apostolstvo škofov in duhovnikov brez uspeha in blagoslova. Delo in trud brez molitve izda — premalo.

¹ Prim. Venec, I. II.

Naša molitev pa mora biti združena z molitvijo velikega duhovnika in apostola nove zaveze, Jezusa Kristusa, ki živi in neprenehoma moli za nas pred božjim prestolom.

Treba je tudi, če hočemo, da Bog usliši naše prošnje, da stopimo predenj združeni v bratski ljubezni, kakor so nekdanji apostoli bili zbrani pri molitvi in lomljenju kruha. (Dej. ap. 2, 42.)

Take resnične apostolske molitve je zlasti dandanes silno potreba katoliški Cerkvi in nje apostolom: škofom in dušnim pastirjem. Bila je torej srečna misel, ki je ustanovila posebno bratovščino ali bolje rečeno: Zavezo apostolske molitve, združeno s presv. Jezusovim Srcem. Kdor se pridruži tej zavezi, postane apostol, ker podpira z molitvijo apostolske trude škofov in mašnikov.

Naš Odrešenik, ki v svoji Cerkvi le nekatere izmed vernikov odbira za apostole božje besede, hoče, da bi bili vsi apostoli svete molitve. Zakaj vsem je ukazal, da moramo moliti in sicer neprenehoma moliti. In kako naj molimo? Gospod sam nam je rekel: »Vi takole molite: Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.« To bodi, tako hoče Jezus Kristus, naša vsakdanja molitev. In prav tega, česar naj mi v očenašu prosimo najprej, je prosil tudi Jezus svojega nebeškega Očeta, za to je celo življenje delal in trpel, — za čast božjo in za bratsko ljubezen ter je slednjič umrl na križu za naše zveličanje. Tega prosi še sedaj v svoji slavi v nebesih in v svojem ponižanju na zemlji po nešteti tabernakeljnih katoliških cerkvâ.

Večni veliki duhovnik, Jezus Kristus, neprenehoma moli za zveličanje duš, moli, da bi se izpreobrnili neverniki, krivoverci in razkolniki, moli za svojega namestnika, rimskega papeža, in vse duhovnike; moli za nedolžne in pravične, da bi bili stanovitni, za mlačne, da bi bili zopet goreči, za umirajoče, da bi se toliko gotoveje z njim združili na veke. Jezus Kristus hvali v najsvetejšem zakramentu nebeškega Očeta za vse dobrote in milosti, ki jih je naklonil njegovi človeški naravi, prečisti Devici Mariji, angelom in svetnikom. On se daruje za nas Bogu v čast, hvalo in spravo.

Z očmi sicer ne vidimo našega Odrešenika na oltarju in njegove molitve ne slišimo z ušesi, a naša sv. vera nam pravi, da je res tako.

Vprašam: Kako bi pač mogli bolje moliti, kakor če svojo molitev združujemo z molitvijo presv. Srca in molimo po njegovih sv. mislih in namenih? Tako so molili svetniki. Tako želi tudi Gospod sam, kakor je razodel sveti Mehtildi, da je namreč z njim združena molitev Bogu mnogo bolj všeč, in z njim sklenjeno delo mnogo dragoceneje v božjih očeh.

Kdor tako opravlja svoje molitve in svoja dela ter Jezusu daruje ves svoj trud, deluje po njegovem namenu in je apostol molitve. Skrb presvetega Srca je tudi njegova skrb.

II. Tako pridemo do drugega vprašanja, kako se je začelo in razvijalo apostolstvo svete molitve?

Prva dva apostola svete molitve sta bila prečista Devica Marija in sv. Jožef, ki sama nista nikoli oznanovala božje besede, pač pa gotovo neprenehoma molila po svetih namenih Srca Jezusovega. Prečisto Devico in sv. Jožefa je posnemala nešteta množica svetnikov, katerim tudi ni bilo dano, da bi bili z besedo oznanjali sveti evangelij, pa so zato z molitvijo razširjali božje kraljestvo na zemlji. Zato moremo reči, da apostolstvo molitve sega prav v Jezusove čase in je toliko staro kolikor katoliška Cerkev.

Vendar pa posebne družbe za to ni bilo do l. 1844. Tega leta so se v jezuitskem samostanu v Valsu na Francoskem mladi redovniki združili med seboj s to mislijo, da hočejo svojo molitev in dobra dela darovati Bogu v isti namen, s katerim moli Jezus v najsvetejšem zakramentu. Iz samostana je družba hitro našla pot v svet in v kratkem času je štela na tisoče udov. Papež Pij IX. je l. 1866. potrdil družbo in jo obdaril z mnogimi odpustki. Svoje središče ima v Tuluzu na južnem Francoskem. Sv. oče Leon XIII. je l. 1879. dal družbi nova pravila, katera je potem l. 1896. še izpopolnil. Ko so bili l. 1893. družbeni poslanci v Rimu, jim je rekel Leon XIII.: »Vi zastopate tukaj veliko apostolstvo molitve, družbo, ki je med onimi, ki so našemu Gospodu najljubše; to je novo drevesce, ki v naših dneh krasi in zaljša vrt božjega vrtnarja. Pa vi niste samo apostoli molitve, ampak svojo molitev združujete s presv. Srcem Jezusovim. S tem vneimate duše za ono pobožnost, ki je dandanašnji znamenje prave Cerkve, zastava nje prihodnje zmage, podlaga našemu upanju v boljšo prihodnost.«

Družba je vidno rastla od svojega početka do današnjih dni. Pred 10 leti je že štela nad 20 milijonov udov; družbenih listov ali glasnikov presv. Srca Jezusovega je izhajalo 34, ki so pisani v 17 raznih jezikih. Tudi po Slovenskem se, hvala Bogu, vedno bolj razširja ta pobožna družba.

III. Poglejmo še, kako je urejena družba molitvenega apostolstva.

Kdor hoče postati ud molitvenega apostolstva, mora ga pooblaščen duhovnik sprejeti v družbo. Pravilo je, da pride vsak sam do duhovnika; vendar se more dati zapisati tudi po drugi osebi ali pismeno.

V družbi molitvenega apostolstva je trojna pobožna vaja in vsaka ima svoje posebne odpustke. Prvo dobro delo, katero nam družba nalaga, je vsakdanje darovanje, ki pa je glavna pobožna vaja v vseh treh stopinjah te bratovščine. Drugo dobro delo in druga stopinja je v tem, da udje zmolijo vsak

dan en očenaš in 10 češčenamarij. Na tretji stopinji pa so tisti, ki opravljajo zadostilno ali spravno sv. obhajilo. Drugo in tretje dobro delo ni tako ukazano, da ne bi mogli biti v družbi, če tega ne opravljamo. Seveda čim večja je naša apostolska gorečnost, tem več bomo storili.

Samoposebi je umevno: kdor opravlja samo prvo glavno vajo, dobiva le tiste odpustke, ki jih ima le-ta prva vaja. Kdor pa se hoče udeleževati odpustkov vseh treh vaj, mora opravljati vse tri družbene vaje.

Kaj treba vedeti o vsaki teh pobožnih vaj posebej?

1. Prva in glavna vaja je v tem, da udje vsak dan darujejo Bogu vse svoje molitve, dobra dela in trpljenje v tisti namen, s katerim naš Gospod Jezus Kristus neprenehoma prosi in se pri sv. maši za nas daruje. Za to vajo se zmoli pri nas ona znana molitev vsakdanjega darovanja presv. Srcu Jezusovemu, ki je tudi v katekizmu. Na posebnem listu jo prejmo udje natisnjeno, kakor tudi pojasnila o vseh treh stopnjah. Začne se: »O presv. Srce Jezusovo, po rokah prečiste Device Marije Ti darujem itd. Zadostovala bi tudi krajša, v kateri bi bil izražen dober namen in združitev z Jezusovim presv. Srcem.

2. Druga vaja zahteva, da molimo enkrat na dan očenaš in 10 češčenamarij. Kdor hoče namreč nekoliko več storiti, kakor prav tisto, kar mora vsak apostol molitve, ne daruje samo s Srcem Jezusovim vseh svojih dobrih del v božjo čast, ampak vrhu tega moli še ravno kar omenjeno po namenu sv. očeta. Sv. oče sami določujejo pobožni namen, katerega družbeni vodniki v svojih listih naznanjajo in razlagajo vsak mesec posebej, kakor vidite v »Bogoljubu« in »Glasniku najsvetejših Src«.

3. Tretja vaja, katero poleg prve vaje opravljajo najbolj goreči apostoli molitve, je zadostilno ali spravno sv. obhajilo. Zbere se jih po 7 ali 30 skupaj, da prejemajo enkrat na teden ali na mesec sv. obhajilo iz tega namena, da zadostujejo presv. Srcu za mnoge in velike grehe, ki z njimi ljudje neprenehoma žalijo Jezusa, in s tem skušajo potolažiti jezo božjo. Oni, ki se tako združijo, so s tem tudi že udje družbe zadostilnega sv. obhajila in morejo dobiti vse odpustke te družbe.

Na sprejemnem listku so naznanjeni tudi o d p u s t k i vseh treh pobožnih vaj. Tu omenim le, da že na dan vpisa more dobiti vsakdo popoln odpustek in da je za posamezne očenaše in češčenamarije podeljenih več nepopolnih odpustkov.

Prijatelji presv. Srca! Vidite, da apostolstvo molitve združuje najlepše pobožne vaje v čast presv. Srcu Jezusovemu. Apostolstvo molitve je res bogata zakladnica dobrih del za nebesa. In ta zakladnica vam je vsem odprta! Iz nje more zaje-mati, kdor le hoče. Zato v a s v a b i m v s e v t o t a k o z a s l u ž n o bratovščino: Vse šolarje, vse mladeniče, vsa dekleta, vse može in vse žene. Saj ste že doslej nekaj podobnega opravljali, ko ste molili pri molitvenih urah v čast najsv. zakramentu za sklep

združilne zdihljuje, rekoč: Pobožna molitev Srca Jezusovega, — s teboj se združimo! Goreča ljubezen Srca Jezusovega, — s teboj se združimo! Namen Srca Jezusovega, — s teboj se združimo! Želja Srca Jezusovega, — s teboj se združimo!

K taki vaji je spodbujala tudi ona presrečna duša, kateri se je božje Srce razodelo iz tabernakelja, Marjeta Alakok, rekoč: »Zgledujte se po ponižnem in krotkem Srcu Jezusovem in združite se z njegovimi sv. mislimi. Kadar molite, združite svojo molitev z molitvijo presv. Srca v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, in kadar Bogu prepevate hvalo, združite svoje hvalospeve s hvalo, ki jo daje v presv. zakramentu Jezus nebeškemu Očetu. Če ste pri sv. maši, bodi vaš namen tisti, ki ga ima Jezus na oltarju. Ljubite Boga z ljubeznijo božjega Srca, delajte v onih sv. mislih, ki jih je imel Jezus pri svojem delu, in ničesar ne storite razen po njegovih mislih.« Prepričani bodimo, da so zaslužne in za nas zveličavne vse njegove molitve, dela in težave.

Zatorej, predragi v Gospodu, pri svojih zjutranjih molitvah, pred jedjo, pred delom, pred spanjem in sicer zdihnite vselej k Jezusu, da hočete z njegovim presv. Srcem združeni moliti, jesti, delati, počivati, trpeti, bojevati in darovati se Bogu, živeti in umreti z njim in v njem. To združenje s presvetim Srcem Jezusovim in posvečujoča milost božja daje našemu življenju in vsem našim, tudi navadnim delom, da le nimajo nič grešnega na sebi, nadnaravno ceno, s katero si odkupimo nebesa. In to je popolno, dovršeno češčenje presv. Srca in to nas vodi do najvišje popolnosti, da moremo govoriti s sv. Pavlom: »Živim, toda ne jaz; živi pa v meni Kristus.« (Gal. 2, 20.) Amen.

Val. Bernik.

Praznik sv. Janeza Krstnika. (Četrta nedelja po binkošti.)

1. Negotovi smo si svojega zveličanja, ako tako živimo, kakor živi mnogo ljudi med svetom.

In so ji rekli: »Saj ni nikogar v tvojem rodu, kateremu bi bilo tako ime.«
Luk. 1, 61.

Prisrčno so se veselili sorodniki in sosedje Caharijevi in Elizabetini, ko so slišali, da se je porodil priletnemu Cahariju sin, ko so zvedeli, »da je skazal Gospod svoje veliko usmiljenje nad Elizabeto«. (Luk. 1, 58.) Radovala sta se Caharija in Elizabeta, ker sta dobila sina, in z njima so se veselili tudi njuni sorodniki ter sosedje. A to splošno radost je kalilo osmi dan, ko so prišli sorodniki in sosedje obrezovat dete, nesoglasje glede tega, kako

naj bode ime otroku. Elizabeta, detetova mati, je dala detetu, kakor je velel nadangel Gabriel, ime Janez. A njeni sorodniki in sosedje so jo zavrnil, češ, »saj ni nikogar v tvojem rodu, kate-remu bi bilo tako ime.« (Luk. 1, 61.) Sorodniki in sosedje ne pustijo, ne dovolijo, da bi nosil Caharijev in Elizabetin sin ime, kakršnega ne nosi noben moški med njimi. Zahtevajo, naj se otrok, kakor je navada, imenuje po svojem očetu. Ne odobra-vajo tega, da bi se otrok po svojem imenu razlikoval od svojih sorodnikov in sosedov.

Kakor so se vedli, kar so govorili sosedje in sorodniki Caharijevi in Elizabetini, ko so prišli obrezovat njunega sina, tako se vedejo, tako govorijo tudi dandanes mnogi, mnogi krist-jani, kadar opravičujejo, izgovarjajo svoje nekrščansko, nekre-postno življenje. Premnogi današnji kristjani pravijo: tako živijo dandanes ljudje. Tudi drugi kristjani ne izpolnjujejo te ali one božje ali cerkvene zapovedi, in jaz bi moral izpolnjevati vse božje in cerkvene zapovedi? Zakaj bi moral jaz drugače živeti, kakor živijo drugi? Jaz živim, kakor živijo drugi. To načelo, ki priča o veliki nespametnosti in duševni omejenosti onih, ki se po njem ravna, je ono strašno zlo, ki premnoge oropa svetih nebes, je ono strašno zlo, ki polni peklenko brezno. Marsikateri dandanašnji kristjan hodi po široki, od množice razhojeni poti, a ta pot pelje v večno pogubo. Jaz mislim, da bode prav primerno, ako vam, dragi v Kristusu, danes, ko obhajamo praznik sv. Janeza Krstnika, govorim o tem pogubnem načelu, po katerem se ravna dandanes toliko kristjanov. Pokazal vam bodem v svojem današnjem govoru, da ne smemo živeti tako, ako si hočemo zagotoviti večno življenje, kakor ži-vijo mnogi lahkomišelní kristjani; kajti življenje, katero živijo, pelje v pogubljenje. Resničnost te svoje trditve vam bodem dokazal I. iz nauk sv. evangelija in II. iz zgledov svetnikov.

I. Nepobitna resnica je in tudi sv. vera nas uči, da nam ni mogoče priti v nebesa, ako ne bodemo živeli življenja, ki je strogo umerjeno po načelih, zapovedih sv. evangelija. Ako bodemo živeli natanko po zapovedih sv. evangelija, tedaj nam bo rekel na sodnji dan neskončno strogi sodnik: »Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda.« (Mat. 25, 21.) Ako pa bodemo prelamljali brezvestno božje in cerkvene zapovedi, tedaj nam bo rekel sodnji dan neskončno strogi sodnik: »Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angelom!« (Mat. 25, 41.) Poglejmo si zapovedi sv. evangelija in preiskujmo, ali vsi dan-današnji kristjani živijo življenje, ki je strogo umerjeno po zapo-vedih sv. evangelija! Povejte mi, ali ni življenje premnogih

kristjanov dandanašnjih dni vse prej, ko življenje, prepojeno z duhom sv. evangelija?

Sv. evangelij pravi: kdor se hoče boriti, vojskovati pod praporom Kristusovim, ta mora »vzeti vsak dan svoj križ nase«. (Luk. 9, 23.) Dà, ta mora vzeti vsak dan nase križ pokore in zatajevanja samega sebe. To zapoved je dal Jezus vsem, ki hočejo biti njegovi učenci. Ako je torej Jezus zapovedal onim, ki vanj verujejo, da »morajo vsak dan vzeti nase svoj križ« (Luk. 9, 23.), zatorej ne sme miniti za nobenega kristjana nobeden dan brez pokore in samozatajevanja. In ker je Kristus dal to zapoved vsem kristjanom, je dolžan vsak kristjan se pokoriti in zatajevati samega sebe, služabnik oltarjev in preprosti kristjan, kristjan, živeč med svetom, in puščavnik, siromak in bogatin. Povejte mi, ali izpolnjujejo vsi dandanašnji kristjani to zapoved sv. evangelija?

V sv. evangeliju beremo: Nikdo ni popoln in neomejen lastnik svojega imetja, premoženja; kdor more, je dolžan svojemu bližnjiku v potrebi pomagati; kdor razkošno živi, kdor vsled razkošnosti razsipava, troši svoje imetje, kdor prestopi v rabi svojega premoženja meje krščanske zmernosti, greši, ker odteguje ubožcem to, kar bi jim moral po vsej pravici dati. V sv. evangeliju namreč beremo razločno strašno obsodbo, katero je božji Zveličar že izrekel in katero bode ponovil na sodnji dan nad onimi, ki so odtegnili svojo pomoč potrebnim, dasi bi jim bili lahko pomagali. Ta strašna obsodba se glasi: »Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom! Zakaj lačen sem bil, pa mi niste dali jesti; žejen sem bil, pa mi niste dali piti; tuj sem bil, pa me niste pod streho vzeli; nag sem bil, pa me niste oblekli; bolan in v ječi, pa me niste obiskali.« Tedaj mu bodo tudi oni odgovorili, rekoč: »Gospod, kdaj smo te videli lačnega, ali žejnega, ali tujega, ali nagega, ali bolnega, ali v ječi, pa ti nismo postregli?« On pa jim bo odgovoril: »Resnično vam povem, česar niste storili kateremu mojih najmanjših bratov, tudi meni niste storili.« In ti pojdejo v večno trpljenje; pravični pa v večno življenje.« (Mat. 25, 41—46.) Povejte mi, ljubljeni v Gospodu, koliko dandanašnjih kristjanov izpolnjuje to zapoved sv. evangelija?

Sv. evangelij pravi: Sladno, mehkužno, brezdelno, udobno življenje, življenje, v katerem se vrsti neprestano veselje za veseljem, razveseljevanje za razveseljevanjem, zabava za zabavo, brezdelje za brezdeljem, te pripelje v pogubo. V sv. evangeliju namreč nahajamo priliko o bogatinu, ki nam kliče iz dna pekla, da je bil poglavitni vzrok njegovega pogubljenja to, da »se je oblačil v škrlat in tančico in da se je vsak dan imenitno gostil«. (Luk. 16, 19.) Povejte mi, ali jih ni mnogo, mnogo med dandanašnjimi kristjani, ki kar tekmujejo v posnemanju evangelijskega bogatina?

Sv. evangelij pravi: zelo, zelo oster, strog račun bodo dajali starši o vzgoji svojih otrok in mnogo, mnogo staršev bo zaradi slabe vzgoje svojih otrok pogubljenih; starši bodo dajali odgovor neskončno strogemu Sodniku zaradi grehov svojih otrok, katerih so bili krivi starši, ki niso kaznovali svojih otrok, dasi so otroci zaslužili kazen; katerih so bili krivi starši, ker so dajali svojim otrokom pohujšanje; katerih so bili krivi starši, ker so svoje otroke slabo vzgojili. Kdo izmed vas še ni nič slišal o Heliju in njegovih hudobnih sinovih, ki jima je bilo ime Ofni in Finees? Heli je bil dober, zvest ter vdan Bogu. A imel je napako, da je bil premehak do svojih sinov, katera je zaradi njunih strašnih hudobij samo malo posvaril, dasi bi ju bil moral ostro kaznovati. Vsled tega si je nakopal jezo božjo ter strašno kazen. Izpolnjujejo li dandanes krščanski starši svoje dolžnosti do svojih otrok? Z veliko bolestjo v srcu moram priznati, da je dandanes strašno narastlo in strašno narašča število krščanskih staršev, ki skrajno lahkomišelnost zanemarjajo svoje dolžnosti do svojih otrok.

Sv. evangelij pravi, da je oni hišni gospodar, kateremu ni nič mar krščansko življenje njegovih poslov, »zatajil vero ter je slabši od nevernika«. (I. Tim. 5, 8.) Recite, dragi v Gospodu, da ni res, da je zelo, zelo veliko število onih krščanskih gospodarjev, katerim prav nič ni mar, kakšno je versko in нравno življenje njihovih poslov!

Prezamudno bi bilo, ako bi vam hotel naštet vse zapovedi in prepovedi, katere nahajamo v sv. evangeliju. Zaraditega rečem le, sv. evangelij zapoveduje, da mora kristjan ljubiti svoje sovražnike; da mora kristjan krivice povračevati z dobrotami; da ne sme kristjan obrekovati ter opravljati svojega bližnjika; da ne sme kristjan krivice storiti svojemu bližnjiku; da mora kristjan prezirati svet in vso svetno ničemnurnost; da mora kristjan živeti na svetu kot tujec in popotnik; da kristjan ne sme svojega srca navezovati na svet; da se mora kristjan odpovedati vsemu, kar ugaia njegovim čutom in strastem; da se mora kristjan vedno zatajevati ter premagovati samega sebe; da mora kristjan, ako je začel živeti spokorno življenje, do smrti živeti življenje spokornosti, ne sme pa živeti življenja, v katerem se neprestano vrstita greh in spoved, greh in pokora. To mora izpolnjevati, oziroma tega se mora varovati vsak kristjan. Tak mora biti vsak pravi kristjan. To je podoba pravega kristjana, katero nam je narisal v sv. evangeliju sam Sv. Duh. — V resnici težaven, strm in ozek pot, pot, nastlan s trnjem bridkosti ter samozatajevanja. Sam Zveličar imenuje ta pot ozek, ko pravi: »In tesen je pot, ki pelje v življenje«. (Mat. 7, 14.) Toda, hodi mnogo kristjanov po tem ozkem potu, ki vodi v nebesa? Hodi vsak kristjan današnjih dni po tem potu? Hodim jaz po tem tesnem potu, ki vodi v življenje? (Mat. 7, 14.) Kristus pravi: »Kako ozka so vrata in tesen je pot, ki vodi v življenje, in malo

jih je, ki ga najdejo!« (Mat. 7, 14.) Torej malo jih je, ki hodijo po potu, »ki vodi v življenje«. (Mat. 7, 14.) Kako more večna Modrost reči, da jih je le malo, malo, ki hodijo po tesnem potu, »ki vodi v življenje« (Mat. 7, 14.), ako je res, kar smo mi že večkrat trdili, da splošno živijo kristjani življenje, ki vodi v nebesa? Ali kako more biti res, da večina kristjanov hodi po potu, ki vodi v večno življenje, ako pravi Kristus, večna Resnica, da je število onih, ki hodijo po potu, »ki vodi v življenje« (Mat. 7, 14.), majhno, zelo majhno? Ena izmed teh trditev je torej neresnična. Ali je torej Sin božji, nezmotljiva Resnica, pretiraval, ko je rekel: »Kako ozka so vrata in tesen je pot, ki vodi v življenje, in malo jih je, ki ga najdejo!« (Mat. 7, 14.), ali je pa naša trditev popolnoma napačna, da splošno živijo kristjani življenje, ki vodi v srečno večnost. A vprašam vas, ljubljeni v Gospodu, ali si moremo misliti, da bi bil Sin božji, nezmotljiva in večna Resnica, najmanjšo reč pretiraval v svojem nauku? Brezdvomno ne.

A tudi sv. apostol Pavel uči, da je število onih, ki hodijo po potu, »ki vodi v življenje« (Mat. 7, 14.), zelo majhno, ko piše v svojem listu do Rimcev: »In ne ravnajte se po tem svetu!« (Rim. 12, 2.) Ako torej vodi življenje, katero živijo lahko-mišljeni ljudje med svetom, v srečno večnost, zakaj nam torej prepoveduje sv. Pavel, »se ravnati po tem svetu« (Rim. 12, 2.), se ravnati po splošnem življenju ljudi? Ako je torej res, da splošno ljudje živijo življenje, ki je strogo umerjeno po zapovedih sv. evangelija, zakaj nam torej, vas vprašam, prepoveduje sveti Pavel, da ne smemo živeti življenja, katero živijo splošno ljudje? Ako bi vodilo življenje, katero splošno živijo ljudje, k večnemu življenju, vprašam vas, ali bi ne bil moral reči sveti Pavel: Posnemajte, živite življenje, katero živijo splošno ljudje; kajti življenje večine ljudi je prepojeno z duhom sv. evangelija; kajti večina ljudi živi po duhu sv. evangelija? Ako bi torej živelo večina ljudi življenje, ki je strogo umerjeno po zapovedih sv. evangelija, ali bi nas ne bil moral apostol vzpodbujati, da naj tako živimo, kakor živi večina ljudi? Ker nas pa sv. apostol Pavel svari, da se naj ne ravnamo po tem svetu, da naj ne živimo takšnega življenja, kakršno živi večina ljudi, je pač jasno kakor beli dan, je pač neovrgljiva resnica, da večina ljudi ne živi po duhu sv. evangelija, da se življenje večine ljudi ne strinja z duhom sv. evangelija; je pač jasno kakor beli dan, da nismo krščansko živeti, če začnemo tako živeti, kakor živi toliko lahkomišelnih ljudi.

II. Resničnost moje trditve nam pa ne dokazujejo samo nauki sv. evangelija, ampak tudi z g l e d i s v e t n i k o v v s e h č a s o v. Ako si hočemo zagotoviti večno življenje, tedaj ne smemo tako živeti, kakor živijo brezbrizni kristjani; kajti tako življenje vodi v pogubo. Resničnost te moje trditve nam tudi potrjujejo zgledi svetnikov vseh časov. Preiskujmo, ali so oni, katere imenuje sv. pismo pravične, bogaboječe, ravno tako

živel, kakor so živeli splošno brezbrizni ljudje njihovih časov! Ali je Noe tako živel, kakor so živeli drugi ljudje njegovega časa? Ne, ves svet je tako strašno pregrešno, nesramno živel, da je privabil nase strašno jezo božjo, da je zaslužil strašno kaznen vesoljnega potopa; le on sam s svojo družino je ostal Bogu zvest. Povejte mi, ali je pobožni Lot tako živel, kakor so živeli drugi prebivalci Sodome in Gomore! Ne, dočim so njegovi soprebivalci počenjali vsakovrstne ostudne grdobije, se je on »držal poti Gospodove in je delal po pravici in postavi«. (I. Moz. 18, 19.) Sv. pismo ga imenuje pravičnega. Ali je pobožni Tobija tako živel, kakor so živeli drugi Izraelci njegovega časa? Ne, dočim so vsi njegovi rojaki »hodili k zlatim teletom, katera je bil naredil Jeroboam, kralj izraelski, se je on sam ogibal vseh drugih in hodil v Jeruzalem k templju Gospodovemu, je tamkaj molil Gospoda Boga izraelskega in zvesto daroval vse svoje prvine in svoje desetine, tako da je v tretjem letu dajal izpreobrnjencem in tujcem vso desetino«. (Tob. 1, 5—7.) Prelistajmo sv. pismo in preiskujmo, ali je pobožni Abraham tako živel, kakor so živeli drugi ljudje njegovega časa; ali je pobožni Job tako živel, tako vzgajal svoje otroke, tako skrbel za svoje podložnike, kakor so živeli, vzgajali svoje otroke, skrbeli za svoje podložnike drugi poglavarji raznih rodov, drugi poglavarji, pravim, ki so živeli v njegovem času? Ali je bila Estera, bogaboječa kraljica, ravno tako ničemurna in prevzetna, kakor so bile druge žene? Ali se je nahajalo v mestu Betuliji mnogo tako pobožnih vdov, kakor je bila Judita, ki je živila življenje posta, molitve ter samozataje?

Povejte mi, dragi v Gospodu, ali se niso svetili kristjani prvih stoletij po Kristusu med tedanjimi, Bogu odtujenimi narodi kakor žarne zvezde na jasnem ponočnem nebesu! Kristjani prvih stoletij po Kristusu so živeli tako ostro, tako pravično, tako čisto, tako vzpodbudno, da so jim pagani očitali, da so sami prevzetneži, ki se hočejo razlikovati po svojem življenju od drugih ljudi, da so sami prevzetneži, ki hočejo biti po ostrosti svojega življenja posebno ljudstvo. Kristjani prvih stoletij krščanstva so namreč živeli tako, kakor jim je veleval sveti evangelij in niso gledali na to, kako živijo njihovi paganski bližnjiki!

Odvrnili mi bodeš znabiti: Ako torej ne smem tako živeti, kakor živi večina ljudi, ako se hočem zveličati; ako se torej moram v svojem življenju razlikovati od večine ljudi, ako se hočem zveličati: tedaj bo večina ljudi pogubljenih, tedaj bo tudi skoro ves svet pogubljen. Zdi se mi pa skoraj neverjetno, da bi Bog pahnil toliko ljudi v peklensko brezdnost. Tako mi utegneš ti odvrniti. A jaz ti odgovarjam na to: Še tako veliko število onih, ki niso živeli po zapovedih božjih, Boga, ki je neskončno pravičen, nikakor ne bode oviralo, zadržalo, da ne bi pahnil v peklenski ogenj onih, ki so si s svojim nekrščanskim

življenjem zaslužili večno pogubljenje. V času Noetovem je hudobija človeška tako narastla, da je bilo razen Noeta in njegove družine popačeno vse človeštvo. A veliko število hudobnežev nikakor ni zadržalo Boga, da ni uničil vsega človeškega rodu razen Noeta in njegove družine z vesoljnim potopom. Povejte mi, ljubljeni v Gospodu, ali je zadržalo veliko število ljudi Boga, da ni vsipal z neba gorečega žvepla na obljudena mesta Sodomo, Gomoro, Seboim ter Adamo in njihovo okolico! Ali je veliko število preprečilo, da niso morski valovi zalili Faraona in vseh njegovih vojakov? Ali je veliko število preprečilo, da niso umrli vsi oni Izraelci v puščavi, ki so bili nepokorni Bogu in Mozesu? Ali ni Bog s tem jasno pokazal, da ga ne zadrži nobena množica hudobnežev, naj bo še tako velika, da bi jih ne kaznoval, kadar zaslužijo kazen?

Dà, svetni vladarji ne kaznujejo vseh hudobnežev, kadar je njihovo število veliko, ampak kaznujejo samo njihove voditelje. Ne kaznujejo pa vseh hudobnežev, kadar je število hudobnežev veliko, zaradi tega ne, ker jim je včasih nemogoče to storiti, včasih pa tudi ni iz raznih državnih ozirov priporočljivo tega storiti. Boga pa, ki po besedah Jobovih brezbožnežev ravno tako lahko otrese z zemlje, kakor prah z obleke; Boga pa, pred katerega obličjem so vsi narodi zemlje ravno toliko, kakor da bi jih ne bilo, ne zadrži nobeno število brezbožnežev, naj bo še tako veliko, da bi jih ne kaznoval, ako zaslužijo kazen. Bog preišče le, kdo je kriv, kdo ne, kdo je nedolžen, kdo ne, kdo je živél po zapovedih sv. evangelija, kdo ne; in Bogu je ravno tako lahko kaznovati tisoč milijonov brezbožnežev, kakor enega samega brezbožneža.

Torej je načelo: jaz živim, kakor živijo drugi, načelo, ki je mnogim kristjanom vodilo v njihovem zemeljskem življenju, popolnoma napačno. To nam dokazuje božji Zveličar, to nam dokazuje sv. Pavel, to nam dokazujejo zgledi iz življenja svetnikov. Dà, v resnici, življenje, katero živijo mnogi brezbrizni kristjani današnjih dni, vodi v pogubljenje. Ako hočeš, ljubljeni v Kristusu, biti zveličan, tedaj se moraš po svojem življenju razlikovati od drugih ljudi; kajti kristjan, ki živi v duhu ter po duhu sv. evangelija, je vsled svojega svetega življenja nekaj posebnega in izrednega med drugimi kristjani. Svoj današnji govor sklepam z opominom preroka Jeremije. Ko so se nesrečni Judje poslavljali od svoje ljubljene domovine in od svojega svetega mesta, Jeruzalema, da se podajo v pregnanstvo v Babilon, jim je dal prerok Jeremija ta-le nauk: »Otroci Izraelovi! ko pridete v paganski Babilon, videli bodele tam, da tamošnji prebivavci molijo bogove, katere so si naredili iz zlata in srebra, iz kamna in lesa. Videli bodele v Babilonu, da nosijo na ramah zlate in srebrne in kamenite ter lesene bogove, ki delajo strah paganom. Glejte torej, da ne bodele tudi vi s takimi deli enaki tujcem, da se ne bodele bali, in vas ne bo strah navdal zaradi njih!« (Bar.

6, 4.) »Glejte, da bodete živeli med tem izprijenim ljudstvom kot izvoljeno ljudstvo, ki moli v svojem srcu: 'Tebe moramo moliti, Gospod!'« (Bar. 6, 5.) Glejte, s tem opominom velikega preroka sklepam danes jaz svoj govor. Ko zapustimo danes ta sveti hram božji, ta sveti Sion, bodemo zopet prišli nazaj med svet, v grešni Babilon. Med svetom bodemo videli, da ljudje ljubijo zlato, srebro, bogastvo, šumne zabave, čutno uživanje, časti, ugled, bogate in visoke službe kakor kakšno božansko bitje. Med svetom bodemo videli, kako mnogo krščanskih staršev slabo vzgojuje svoje otroke, slišali bodemo, kako mnogo kristjanov sramotivno govori o verskih resnicah, slišali bodemo, kako mnogo kristjanov olepšuje, zagovarja, izgovarja krivico, videli bodemo, kako se mnogo kristjanov povzdiguje, kako mnogo kristjanov prezira ubožce, videli bodemo, kako si mnogo, mnogo kristjanov prizadeva s krivičnimi sredstvi samega sebe povzdigniti, svojega bližnjika pa izpodriniti, videli bodemo, kako mnogo kristjanov živi življenje nasladnosti. Glejte torej! Ako hočemo torej pripadati mali čredi pravih kristjanov, tedaj ne smemo v svojem življenju posnemati nekrščanskega življenja, katero živi toliko in toliko kristjanov današnjih dni, in tedaj tudi ne smemo nikdar pozabiti, da so se pobožni, krepostni, pravi kristjani v vseh časih odlikovali od drugih. Mi bodemo pripadali na večne čase izvoljeni čredi Jezusa Kristusa, ako bodemo na tem svetu pripadali mali čredi Gospodovi. Amen.

Po Tschupicku P. Dionizij Dušej.

2. Pridiga za glavni praznik družbe in bratovščine treznosti.

Varujte se, da vaša srca ne bodo preobložena v požrešnosti in pijanosti in časnih skrbih, in da tisti dan na nagloma ne pride nad vas.

(Luk. 21, 34.)

Modri ter za časni in večni blagor našega ljudstva skrbni možje so prepričani, da nas nobena napaka, pa kaj pravim napaka, nobena pregreha ne spravlja v toliko nevarnosti in tako nesrečo za ta in oni svet, kakor pijančevanje. Zato so se v zadnjih letih s toliko vnemo vzdignili, da kolikor največ mogoče zajeze alkoholno povodenj. Ustanovljena je v ta namen tudi posebna družba, ki jo je sv. Cerkev obdarila z raznimi odpustki in je torej podobna drugim cerkvenim bratovščinam.

Ker je danes, na praznik sv. Janeza Krstnika, glavni praznik naše družbe treznosti, je pač potrebno, vam nekaj več povedati I. o škodljivosti in grešnosti pijančevanja, pa tudi II. navesti glavne pomočke zoper to pretečo nevarnost.

Ti pa naš zavetnik, sv. Janez Krstnik, pomagaj nam k dobrim in trdnim sklepom!

Stari poganski Špartanci so večkrat opijanili kakega sužnja, da bi tako svojim otrokom pokazali, kako zaničljiv je pijanec ter bi se celo življenje varovali pijanosti. Tudi jaz vam v nekaterih potezah hočem pokazati svarivni zgled pijanca, da razvidite, kako slab človek in še slabši kristjan je tisti, ki je vdan pijančevanju ali alkoholizmu. Rečem torej: **I. Pijanec škoduje sebi in svojemu bližnjemu na telesu in na duši** ter s tem žali troedinega Boga.

1. Vzemimo najprej v poštev škodo na telesnem, časnem premoženju.

Pijanec zapravlja denar, ki bi ga moral po božji volji obračati za svoje življenjske potrebščine in v pomoč potrebnemu bližnjemu ali za božjo čast. Zlasti velja to še pri očetih in gospodarjih, ki imate lastno družino, katero ste po vesti dolžni pošteno preživljati. Toda koliko denarja zapravite nekateri s popivanjem, katerega bi vam bilo treba obrniti za otroke, za ženo, za vsakdanje potrebe, za živež, za obleko, za popravo stanovanja ali ga hraniti za bolezen in starost.

Koliko je dalje nehvaležnih sinov, ki vse po grlu poženo, namesto da bi svoje onemogle starše kaj podpirali v njihovih zadnjih letih. Mladenci, ki bi si morali za svoj prihodnji poklic kaj pridobiti ter prihraniti, zapravijo ves svoj trdo prisluženi denar. Če se potem taki poženi, je pomanjkanje najpotrebnejšega prva in pglavitna nadloga, ki jim od poroke dalje trka na vrata. Ta ali oni se potem izgovarja, da ga kmečko delo ali domače rokodelstvo ne more rediti in izkuša si pomagati s tovarniškim ali rudokopskim delom, morda si celo v daljni Ameriki išče sreče. Toda, kdor noče doma pridno delati pa zmerno in varčno živeti, ta si tudi kaj prida ne bo opomogel po svetu. Ni čuda, da si marsikdo niti toliko ne prihrani, da bi se mogel vrniti čez morje na domača tla, ki so mu bila poprej tako vroča, da kar ni mogel strpeti na njih.

Tako se denar, moč, zdravje, veselje do domačega dela in dragoceni čas zapravlja, stanovske dolžnosti pa zanemarjajo s pijančevanjem v lastno in bližnjega nepregledno škodo; doma pa hiša in vse peša.

Vprašam: Ali naj si naša domovina, ali naj si katoliška Cerkev s takimi ljudmi kaj opomore? Ali morejo iz takih zakonov priti vrli domorodci, ljubeči svoje starše in rodno zemljo? Ali naj na takih rodovih sloni naša prihodnost? Ali je med njimi kaj vnetih katoličanov, zvestih izpolnjevalcev božjih in cerkvenih zapovedi?

Pijanosti vdan človek si dela škodo tudi na dobrem imenu in na osebni časti.

Povejte sami, kdo pa more čislati moža ali mladeniča, ki se vdaja pijančevanju? Kdo takemu zaupa, da bo svoja dela, kupčije, stanovske dolžnosti prav in natančno opravil? Katero dobro, krepostno dekle se mu zaupa za celo življenje? In če se katera najde, ki s takim mladeničem rada občuje, pa ga v srcu vendarle zaničuje. Sicer so pa take že same na slabem glasu, ko se jim pozna, da tišče k svoji sramoti in nesreči v zakonski jarem s takim človekom. Kmalu tekó solze, pa je že prepozno! Pošteno dekle, ki drži kaj nase, bi šlo rajše služiti ali miloščine prositi od hiše do hiše, kakor stopiti v zakon s pijancem, in če bi bil sin še tako bogatih starišev.

Če se pa že vsakomur mora zdeti mož ali mladenič, ki je vdan pijančevanju, zlasti žganjepitju, zaničljiv, kaj naj šele rečemo o ženski, ki bi ljubila opojne pijače, med katerimi so oslajene še nevarnejše, da se jih zlasti ženske ne navadijo? Še neverniki so zaničevali ženske-pijanke. Sv. pismo pravi: »Žena pijanka je velika jeza in njena sramota in ostudnost se ne bo prikrla«. (Sir. 26, 11.)

Ali naj vas še glede na škodo zdravlja svarim pred pijančevanjem? Vsakdanja izkušnja govori dovolj in zdravniki tudi večino boleznih pripisujejo preobilnemu zauživanju alkoholnega strupa v raznih pijačah. Tudi najhujšega, namreč norosti, je največ kriv ta strup, ki polni ne le bolnišnice in norišnice, ampak tudi mrtvaške rakve. Sv. pismo pravi: »Zavoljo pijanosti jih je že mnogo pomrlo; kdor pa je trezen, si daljša življenje«. (Sir. 37, 34.) Vprašam dalje: Odkod toliko že po vnanje zanižanih, po duhu slaboumnih otrok? Mar ne dostikrat od staršev, zlasti očetov, vdanih pijači, ki jih ima popolnoma v svoji oblasti ter kaznuje njihove hude prestopke zoper zmernost tudi na njihovih otrocih in morda otrok otrocih, kakor je zažugal to Bog v sv. pismu stare zaveze?

2. Bog je dal človeku razen telesnih blagrov tudi dušne darove in navrgel mu je celo up večnega zveličanja. In glejte, tudi duša in njena časna in večna sreča je pri pijancu v največji nevarnosti.

Kakor po splošnem nauku zdravnikov alkohol trajno izpodkopuje telesne moči človekove, četudi jih na videz nekaj časa krepi, tako in še bolj ta strup slabi dušne zmožnosti njegove: spomin, razum in voljo. Dobri spomin se umakne pozabljivosti, bistri razum neki toposti, trdna volja omahljivosti, nedolčnosti, neznačajnosti. Kralj alkohol mu vzame prostost volje ter si ga vsužnji, da ne dela po pameti, od Stvarnika mu podarjeni, ampak po hudem strastnem nagonu. Tako pijanec oškoduje najiminitnejše zmožnosti svojega duha, tiste zmožnosti, ki nam jih Bog ni podaril le v naš prid, ampak tudi sebi v čast.

3. Toda, kako jih človek, ki se je navadil preobilne pijače, uporablja? Tako, da ž njimi žali troedinega Boga. Ali mar rad moli? Ali ne presedi in ne prekvanta mnogo večerov

v krčmi med tem, ko doma molijo sv. rožni venec? Ali pijanca veseli božja beseda? Saj vemo, da tisti, ki se ji odtegujejo in ki cerkve med pridigo zapuščajo, ali pa še noter ne pridejo, so izmed peklenske družine žganjarjev, igravcev, ponočnjakov in nečistnikov. Ali pijanci izpolnjujejo natančno božje in cerkvene zapovedi, ali prejemajo radi svete zakramente? Kaj še! Saj nam je znano, da marsikdo vsled sobotne pijanosti zaspi nedeljsko sv. mašo, prepije popoldansko službo božjo, ko se tu moli, oznanja božja beseda ter deli blagoslov z Najsvetejšim. Mnogo pijancev odklada svojo edino, velikonočno spoved do zadnjega tedna ali do kakega sejma v mestu, ko je večja priložnost se še isti dan zopet upijaniti.

Kdo pa je vstanu naštetih in pretehtati vse grehe, ki se storé v pijanosti? Kdo more pregledati vse hude nasledke grešnih besedi in strašnih dejanj pijančevih? Koliko spodtikljičvega, lažnjivega, pohujšljivega, kletvinskega govore pijanci! Kdo se ne zgraža nad njihovimi bogaskrunkskimi izbruhi, nad njihovim proticerkvenim in obrekljivim hujskanjem? Kako se dostikrat do smrti pobijejo in ranijo ali sami sebe končajo, ali naj vam to razkladam? Naj govore razprodana zemljišča, sodnije, ječe, prežgodnji grobovi! Smiliti se nam morajo ubogi starši pijancev, pretepane žene, v pijanosti pohujšani in sestradani otroci. In nedolžna bitja, tako v zakonu ali celo zunaj zakona spočeta, kdo bi nad njihovo usodo ne točil krvavih solzâ?

Ni čuda, da pijancem kliče Sv. Duh v bukvah pregovorov: »Komu gorje? Čegavemu očetu gorje? Kdo ima prepir? Kdo pade v jamo? Kdo ima rane brez vzroka?« (23, 29.) Zato se požrešnost, oziroma pijančevanje šteje med poglavitne grehe, ker toliko hudega izvira iz njega in toliko gorjá vleče za seboj.

Človek je podoba božja, — pijanec pa jo oskruni. Kristjan je ud duhovnega telesa Kristusovega, hranjen po njegovem presvetem mesu in rešnji krvi, — pijanec pa se poniža celó pod žival. Kristjan je tempelj Sv. Duha, — pijanec pa izžene Svetega Duha iz svojega srca. Kristjan ima svoje ime od Kristusa, njemu se je zapisal pri sv. krstu, zato bi moral vedno le to delati, kar je po njegovi sveti volji, kar je on učil in kazal z zgledom. In kaj je učil božji Zveličar med drugim? Svaril je, rekoč: »Varujte se, da vaša srca ne bodo preobložena v požrešnosti in pijanosti in časnih skrbeh, in da tisti dan nanaglo ne pride nad vas.« (Luk. 21, 34.) In na Jezusov zgled v pekoči žeji ob njegovem trpljenju kazaje opominja sv. Janez Klimak: »Ne pozabi jesiha in žolča Gospoda svojega Boga, kadar misliš kaj piti!«

Pa marsikateri pijanosti vdan grešnik se niti ne zaveda, kako Boga strašno žali, zato se svojih grehov ne spové, ali če se jih spové, pa jih ne obžaluje zavoljo Boga in nima trdnega sklepa, poboljšati se in se prostovoljno pokoriti za raznovrstne grehe pijanosti.

Zopet »gorjé«, neizmerno gorjé nespokornemu pijancu, zlasti, če gre kar tako s tega sveta ter se morda pijan zbudi pred božjim stolom, kjer izvé, kako prazni so bili vsi prejšnji izgovori zaradi njegovega neprestanega pijančevanja. Večnost njegovo je sv. Pavel določno naznanil v I. l. do Kor. (6. pogl., 9. in 10. vrsta): »Nikar se ne motite: Pijanci ne bodo posedli božjega kraljestva!« Seveda ondi tudi pove, da ga tudi ne bodo posedli raznovrstni nečistniki, preklinjevalci in tatje, kar pa je vse s pijančevanjem večjidel v zvezi; saj n. pr. družinski oče, ki je pijanec, s tem krade, krajša premoženje svoji ženi in svojim otrokom, čeprav včasih kak tak trdovratnež trdi, da za svoje pije, a zapravlja celi družini.

II. Ko smo si tako vsaj nekoliko ogledali mnogostransko škodljivost in toliko pogubnost pijančevanja, pa žaljivo nehvaležnost pijancev proti troedinemu Bogu, ozmimo se na nekatere pomočke zoper pijančevanje.

1. Predvsem treba začeti pri mladini obojega spola ter ne domačim otrokom, ne mladim poslom dajati opojnih pijač, n. pr. za malico. Če se okoli 12., 14. leta navaja mlad človek že na vpijanljive pijače, bo pri 18., 20. letih že mislil, da brez njih ne more ne delati, ne biti vesel, skoraj ne živeti. Staršem pa, kateri že malim otrokom dajete žganje ali vino, rečem naravnost, da ste ubijavci lastnih otrok.

Dalje pripomnim, da se mora mladini dopovedati in tudi pokazati, da se brez starih pijanskih navad in razvad prav lahko, dà, še laže živi, živi pošteno, zdravo in zadovoljno. Odpravljajo naj se fantovske pivske razvade, svatovska popivanja, sedmine, vedni »likofi« i. dr.

2. Sicer pa treba vsakemu, zlasti pa krčmarjem biti pozornim tudi na tujegreh, da se jih nobeden krivega ne stori, n. pr. ko bi komu nadležno prigovarjal ali pa takorekoč silil k pijači, zlasti ko je že pijan. Imejte tedaj vedno pred očmi izrek Jezusov: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?« (Mat. 16, 26.) Torej tudi ne točite med božjo službo, ne imejte krčem odprtih čez uro, ne prireajte plesov itd.

Kdo bi pač hotel tako malo krščansk biti, da bi pomagal k večni pogubi duši, za katero je učlovečeni Sin božji umrl na sv. križu? Kdo bi hotel tako brezvesten biti, zraven pa se imeti še za dobrega kristjana, kateri bi izžemal težko prislužene novčiče od ubogih delavcev ter jim celo na upanje dajal pijače, medtem ko njegova družina strada kruha in so otroci tako borno oblečeni, da še redno ne morejo v cerkev ali v šolo? Tak denar je krvav denar. Ali ne vidite, da se ga drži pot delavcev in solze staršev ali žene ali otrok? Tako pridobljenega premoženja dedič bi ne hotel biti. Blagoslova božjega pač ne more biti na njem, marveč prokletstvo večnega Boga ga obtežuje.

Vsestranska vestnost je torej drugi pripomoček zoper hude nasledke uživanja alkoholnih pijač.

3. Tretji pripomoček pa so le pi z g l e d i z m e r n o s t i in z d r ž n o s t i ne le na svetnikih, n. pr. sv. Janezu Krstniku, sv. Hieronimu Emilijanu in drugih, ampak tudi, kakor jih poznamo ali kakor se tudi bere po časnikih zlasti v »Zlati Dobi«, »Bogoljubu«, »Domoljubu«; in teh zgledov je v vseh stanovih, hvala Bogu, vedno več po naši škofiji. Ti so prepričani, da alkohol ne daje trajne moči, ne greje in ne redi človeka.

4. K temu je posebno pripomogla d r u ž b a t r e z n o s t i. In ta je četrti pripomoček zoper tolikanj razširjeno pijančevanje. Družba treznosti ima sedaj samo dve stopnji: popolnih zdržnikov ali abstinentov in zmernih udov, kateri pa se tudi zavežejo, da žganja ne bodo pili in vsaj en dan v tednu nobene vrste opojne pijače. Vrhtega ima vsak družbenik zmoliti vsak dan en očenaš in češčenamarijo, ali zase, da bi mogel svojemu sklepu ostati zvest, ali pa za grešnike, pijančevanju vdane. Obljuba se vsako leto ob družbenem prazniku ponovi (zato sem vam zadnjič rekel, danes prinesiti sprejemnice s seboj).

O ko bi tudi v naši župniji toliko napredovali, da bi mladeniči večjidel vsi toliko bili ponosni, da bi jih sram bilo žganje piti in bi se vsak, ki se hoče šteti med boljše, bal, da bi ga ne štel med žganjarje, in ko bi tudi možje s spodbudnimi zgledi svetili mladeničem, potem bi se življenje kmalu zboljšalo, mir, zadovoljnost in strah božji bi se naselili med nami.

5. V ta namen pa je vsem udom in neudom družbe treznosti treba moliti in sv. obhajila v prospeh družbe treznosti darovati. To je gotovo tudi izvrstno sredstvo zoper kuغو pijančevanja. Zavedajte se tega vi otroci, ki ste se vpisali v družbo treznosti, zavedajte se tega vsi udje Marijine družbe in tretjega reda — in mogli boste s pobožno molitvijo in pogostim prejetjem svetih zakramentov sebi, svojim staršem, bratom in sestram veliko pripomoči k poboljšanju, lepšemu krščanskemu življenju in k stanovitnosti v dobrem.

Za sklep pa sedaj ponovimo skupno svojo obljubo in molimo glasno: »V zahvalo Jezusu za njegovo žejo na križu —, v zadoščenje njegovemu z zasramovanjem nasičenemu Srcu —, v čast velikemu spokorniku sv. Janezu Krstniku — za odpuščanje svojih grehov —, za izpreobrnjenje grešnikov, vdanih pijančevanju —, za rešitev duš v vica — sklenem za eno leto vztrajati v tisti stopnji družbe treznosti, za katero sem se odločil. — Obljubim tudi, da bom namen družbe po svoji moči podpiral s tem, da tudi drugim ne bom dajal prilike, ampak jih odvrčal od pijančevanja.

Pomagaj mi Bog, Devica Marija, sv. Janez Krstnik in moji sveti patroni, da bom zvesto izpolnoval ta svoj sklep! Amen.

V. Bernik.

Praznik sv. apostolov Petra in Pavla.

Nauk o poglavarju sv. Cerkve.

Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev. Mat. 16, 18.

Sv. evangelij, ki ste ga slišali zadnje — četrto pobinkošno nedeljo — in današnji evangelij poglavitno govorita o sv. Petru, čigar častitljivi praznik ravno danes obhajamo. Oba evangelija nam potrjujeta prednost in oblast, katero je ta apostol prejel od Kristusa. — Evangelij pretekle nedelje nam pripoveduje, da je videl Jezus ob genezareškem jezeru dva čolna stati. Gospod stopi v Simonov čoln ter mu reče, naj bi odrinil od kraja. Ta čoln torej naj služi Jezusu za prižnico, s katere hoče množice učiti. Da bi pa apostolu poplačal to prijaznost, mu reče: na globoko peljati, ter njega in tovariše razveseli z bogatim ribjim lovom. Simon Peter čuteč, da ima v svojem čolnu vsemogočnega vladarja narave in vseh stvari pred seboj, se v svesti svoje nevrednosti zgrudi pred njim rekoč: »Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek!« A Gospod ga potolaži ter izgovori velikopomembno obljubo: Odslej boš ljudi lovil. — Današnji evangelij pa nam kaže Jezusa pri Cezareji Filipovi, kjer je vprašal svoje učence: kaj da pravijo ljudje o Sinu človekovem. Peter je odgovoril: Ti si Kristus, Sin živega Boga. Vsled tega spoznanja pa Kristus potrdi, kar je bil prej obljubil, da bo ljudi lovil, ko reče: Ti si Peter in na to skalo bom zidal svojo Cerkev . . . Tebi bom dal ključe . . .

Ta evangelija svedočita resnico, da je Kristus Petra povzdignil čez druge apostole in mu podelil večjo oblast kakor njim. Te resnice se hočemo danes tudi mi prepričati. V ta namen vam pojasnim:

a) Kakšno oblast je podelil Jezus Petru in njegovim naslednikom, ter vam še pristavim:

b) Dolžnosti, ki iz tega izvirajo za nas. Nadaljujem v slavo sv. Petra in v našo izpodbudo.

I. Če premišljujemo življenje sv. Petra, pridemo do raznih dogodkov, ki nam neovrgljivo izpričujejo, da je Kristus temu apostolu namenil in podelil posebno čast, oblast in prednost. Dovolj dokazov ima že sv. pismo.

1. Že prvič, ko Jezus zagleda Petra, katerega mu je brat Andrej pripeljal, ga nagovori z besedami: »Ti si Simon, Jonov sin; ti boš imenovan Kefa« (kar je prestavljeno Peter). (Jan. 1, 42.) Precej torej, ko ga pokliče k apostolstvu, mu izpremeni ime, vsled česar se mesto Simon zanjprej zove Peter (= skalar). In že to je bilo po tedanji navadi zelo pomenljivo. Izpremema imena se najde večkrat v sv. pismu. Tako

je Bog Abram, ko mu je že v visoki njegovi starosti obljubil sinu, izpremenil ime v »Abraham« = oče mnogoštevilnega ljudstva. Jakoba je Bog po boju z angelom imenoval »Izrael« v znamenje, da bo on, ki je bil močan proti angelu, tudi močan proti ljudem. Torej je hotel Kristus s tem, da je Petru izpremenil ime, naznaniti njegov prihodnji poklic. Zato ga je Gospod povsod odlikoval; pri ribjem lovu se posebno na Petra obrne, stopi v njegov čoln, z njim govori, njemu reče od kraja odriniti, potem peljati na globoko in po bogatem ribjem vlakcu mu pomenljivo pravi: Odslej boš ljudi lovil. Od tega lova šele so postali učenci njegovi stanovitni spremljevalci.

2. Kaj da je Kristus z vsem tem nameraval, pa določno razodene pri drugi priliki. Kmalu nato vpraša pri Cezareji Filipovi svoje učence, kakor ste slišali v sv. evangeliju: »Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov? Oni pa so rekli: Nekateri, da je Janez Krstnik, nekateri pa da Elija, nekateri pa, da Jeremija, ali prerokov kdo. Jezus jim reče: Vi pa, kdo pravite, da sem? Odgovoril je Simon Peter in rekel: Ti si Kristus, Sin živega Boga. In Jezus je med drugim odgovoril: Ti si Peter in na to skalo bom zidal svojo Cerkev. In tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva. Kar boš zavezal na zemlji, bo zavezano v nebesih.« (Mat. 16.)

S temi besedami mu slovesno obljubi trojno prednost.

a) Najprej Petra zagotovi, da bo na njem, kot na nerazrušljivi skali, zidal svojo nepremagljivo Cerkev. Medtem ko Kristus sam ostane nevidni temeljni kamen, bo Peter vidni prvi temeljni kamen njegove Cerkve. Na Petra, kot najvišjega poglavarja, naj se Cerkev na zemlji neposredno opira in se ustavlja vsled njegove nepremakljivosti peklenkim močem in zmotam in lažem.

b) Drugič mu obljubi dati ključne nebeškega kraljestva ali svoje Cerkve. Ako se izročijo komu ključni Cerkve, hiše ali mesta, se s tem prizna, da ima čeznje vso oblast in vlado. Petru je torej zagotovljena najvišja oblast čez Cerkev, da bo v njej zapovedoval, kakor bo za dobro spoznal, kar se še bolj razvidi iz naslednjih besed, ki obsegajo:

c) oblast zavezovanja pa odvezovanja, vsled katere Peter lahko Cerkev, torej tudi nebeško kraljestvo, vrednim odpira, nevrednim pa zapira, jih sprejme ali odloči, jih odveže ali zaveže, kakor bo izprevidel, da so zaslužili.

3. Kar je Gospod tu Petru obljubil, to mu je po svojem vstajenju tudi izročil. Ko se prikaže učencem ob Tiberijskem jezeru in je z njimi, se obrne k Petru ter ga trikrat vpraša: »Simon, Jonov sin, ali me ljubiš bolj kakor ti-le? Peter reče: To je da, Gospod, ti veš, da te ljubim. Jezus mu reče: Pasi moja jagnjeta . . . Ravno to mu reče drugič in tretjič. In ko je

Peter zbog tega žalosten ter odgovori: Gospod, ti vse veš, ti veš, da te ljubim, mu Jezus pravi: Pasi moje ovce.« (Jan. 21, 15.)

S tem Kristus postavi Petra kot pastirja svoji čredi. Samega sebe je imenoval dobrega pastirja in ko se ima ločiti s sveta, pusti Petra kot namestnika, ki naj čuje nad jagnjeti in ovcami, to je nad vsemi, ki hočejo biti v hlevu Kristusovemu. Vsa čreda, verniki kakor tudi njih duhovni pastirji naj bodo vdani vodstvu, predsedstvu in vladanju apostola Petra.

4. Vse to pa je veljalo Petru v prvi vrsti in posebno, ker je bilo le njemu govorno, ne pa drugim apostolom, ki so tudi sami priznavali, da je on postavljen za poglavarja in pastirja vesoljne črede. To svojo oblast Peter izvršuje koj po vnebohodu Gospodovem. Kdo poskrbi za izvolitev novega apostola mesto izdajalca Judeža? Kdo prvi oznanjuje evangelij Judom in ljudem raznih narodov koj binkoštni praznik? Kdo v imenu apostolov govori pred zborom ter jih zagovarja? Kdo v imenu Jezusovem stori prvi čudež nad hromim človekom? To je Peter, poglavar apostolov. Peter dobi prvi razodenje in povelje iti k poganom ter jih sprejeti med vernike. Peter vodi prvi cerkveni zbor apostolov v Jeruzalemu, prvi se vzdigne, govori in rzsodi, v koliko še velja Mozesova postava. Prvi je, ki obiskuje krščanske občine, katere so drugi apostoli ustanovili v Judeji, Samariji in Galileji. K njemu hiti Pavel v Jeruzalem, da bi ga videl (Gal. 1, 18) in bil takorekoč potrjen v svojem apostolstvu. — Zato ga evangelisti vselej na prvem mestu imenujejo, ko naštevajo apostole, ali pa samo njega zapisejo mesto vseh. To pa očitno razodeva njegovo prednost in oblast.

5. Ker pa mora Cerkev po zatrdilu Kristusovem ostati do konca sveta, je gotovo potrebna tudi tista skala, na katero se ona opira. Peter nikdar ne sme sv. Cerkvi odmreti, ampak neprenehoma živeti v svojih naslednikih. Peter si je bil slednjič po navdihu božjem izvolil Rim za svojo stolico in je veliko let v večnem mestu vladal sv. Cerkev. L. 67. na današnji dan pa je na križu, kakor njegov Učenik, umrl mučeniške smrti. Zato je njegov postavni naslednik podedoval vso moč in oblast in višje pastirstvo čez vse vernike, kakršno moč in oblast je bil Kristus podelil Petru, ker ta ne more in ne sme nehati, dokler ljudje živé in potrebujejo zveličanja. Zato je rimski škof, kot postavni naslednik sv. Petra, sprejel vso oblast in je vidni poglavar vesoljne Cerkve, namestnik na zemlji. Ta se imenuje sv. oče ali papež; njega spoznavajo vsi verniki skozi vsa stoletja za najvišjega mašnika, učnika in pastirja, ki ima voditi in vladati vso čredo Kristusovo.

Iz tega torej izprevidite, kako velika in visoka je čast pa oblast sv. očeta; od Boga je postavljena in se po pravici ponaša z božjim varstvom že 19 stoletij. Medtem,

ko so celo škofijski sedeži drugih apostolov zginili in so komaj njih imena znana, je samo prvostolica Petrova, ki se nikdar ne omaje in ne razruši. Ali ni to ponos, ni to tolažba, ni to veselje za katoliškega kristjana? Obenem pa tudi mogočen nagib, da zvesto izpolnujemo dolžnosti, ki jih imamo do poglavarja sv. Cerkve.

II. 1. Če je rimski škof oče vseh vernikov na zemlji, se mu že vsled četrte božje zapovedi spodobi spoštovanje in otroška ljubezen. Zavoljo njegove velike časti in oblasti, katero mu je Kristus odločil, in zavoljo njegove neprestane skrbi za naš dušni blagor, ga imenujemo »sveti oče«; kaj je bolj naravno, kakor da mu kot zvesti otroci sv. matere katoliške Cerkve, ki nas je prerodila v otroke božje za nebeško kraljestvo, izkazujemo spoštovanje in srčno vdanost? Zato moramo vselej spoštljivo o papežu govoriti, kakor tudi paziti, da drugi to storé. Ako bi slišali, da kdo v kaki družbi sramotilno in zaničljivo o papežu govori, smo dolžni ga zavriniti in če je pričakovati uspeha, ga poučiti. In tako čast, spoštovanje in ljubezen dobri verniki po vsem svetu izkazujejo papežu ravno v sedanjih časih, ko vidijo svojega očeta v tolikih bridkostih. Kdo se ne spominja, koliko vdanost so pravi katoličani izkazovali ob raznih slovesnostih rajnemu Leonu XIII., pa sedanjemu sv. očetu Piju X., ne zmené se, da jih nasprotniki sv. vere zaničujejo. — Pravi katoličan si nič iz tega ne stori in s svojim mirnim obnašanjem kaže, da je vreden učenec in podložnik tistega, ki se imenuje »služabnik služabnikov božjih«. Zato si zapomni Sirahov (3., 9.) opomin: »Z dejanjem in z besedo spoštuj svojega očeta, da njegov blagoslov nad te pride . . . in do konca ostane.«

2. Rimski papeži so najvišji, nezmotljivi učeniški sv. vere. Ker so po Kristusu prejeli popolno oblast čez vso Cerkev, nimajo le pravice, nego tudi dolžnost vso Cerkev voditi, jej pravi nauk Jezusov poklicati v spomin in vsako zmoto človeškega duha, ki nasprotuje sv. veri, koj zavriniti ter kristjane pred krivimi nauki svariti in varovati. — Zato pa je tudi naša dolžnost, najvišjega učenika zvesto poslušati tembolj, ker vemo, da se tisti, za katerega je Kristus sam molil, da ne jenja njegova vera in da naj potrjuje svoje brate v njej (Luk. 22), ne more zmotiti, kadar oznanjuje verske in npravne resnice kot najvišji poglavar katoliške Cerkve. Ker dandanes nastaja toliko novih nazorov, novih nauk, kolikor je novih prerokov in učenjakov, ki hočejo s svojimi izmišljajami svet osrečiti, pa ga le pehajo v večjo zmešnjavo in nesrečo, ker se ne opirajo na sv. evangelij; zato se ne dajmo od njih zapeljati, ne hodimo jim na limanice, ampak se prej povprašajmo, kaj pravi k temu najvišji učenik, rimski papež! Ako on zavrže kak nov nauk, naj bi se nam zdel še tako vabljev, se moramo podvreči njegovi obsodbi. Posebno zdaj nam je po-

slušati in izpolnovati nauke, ki jih Pij X. označuje v svojih okrožnicah o pogostem in vsakdanjem sv. obhajilu. Vedimo, da po ustih Pijevih nas Peter, nas Kristus sam uči.

3. Rimski papeži so prejeli v sv. Petru od Kristusa višje pastirstvo, torej popolno vlado in gospostvo čez vso Cerkev. Zato imajo pravico in dolžnost, zapovedi dajati in vse tako urejevati, kakor kot koristno in potrebno spoznajo za blagor in zveličanje neumrjočih duš. Vsem cerkvenim naredbam, določbam in prepovedim moramo izkazovati pokorščino. Vse ukaze glede posta in molitve, glede prejemanja sv. zakramentov, vse navode glede pobožnih vaj (raznih cerkvenih slovesnosti, bratovščin . . .) imejmo in izpolnujemo tako, kakor bi nam bile od Boga samega dane. Kajti pri vladanju vernikov papeža vodi duh božji, da pravo in najbolj primerno zadene in nasvetuje za gotovi čas, za posebne stanove . . . V tem zmislu nas opominja sv. Pavel (Hebr. 13, 17): »Bodite pokorni svojim predstojnikom in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo, kakor taki, ki bodo za vaše duše odgovor dajali, da z veseljem to delajo in ne zdihovaje; to bi namreč ne bilo za vas dobro.«

4. Kot veliki mašnik rimski papež opravlja presveto daritev za vesoljni svet, moli za svoje ovčice in za potrebe vse Cerkve, odpušča največje grehe ter izpregleduje najhujše kazni, in kadar je tvoja vest, kristjan, najbolj ranjena ter se bojiš zavoljo velikosti pregreh, takrat se po posredovanju svojega spovednika smeš zateči še k velikemu mašniku, rimskemu papežu, on te vsled svojega polnomočja ozdravi in tvoje srce potolaži. Torej smo dolžni že iz hvaležnosti moliti za sv. očeta. Težka je služba višjega pastirja že samanebi, še težavnejša je zdaj, ko je sv. oče oropan svoje postavne dežele, dediščine sv. Petra, zdaj, ko pri posvetnih vladarjih in mogočnejših več ne najde poslušnih ušes in dejanske podpore, zdaj ko se brezverci najbolj zaletavajo ob stol sv. Petra, je treba torej še bolj posnemati prvotno Cerkev, ki je po besedah današnjega lista (act. 12) goreče molila za Petra, ko je bil v ječi, torej molimo zanj, naj mu previdnost božja prikraja dneve bridkosti in naj ga ne prepusti njegovim sovražnikom. Podpirajmo ga tudi z milimi darovi, ki jih potrebuje za vlado sv. Cerkve, za misijonske naprave po vsem svetu.

Ako tako izpolnujemo dolžnosti do višjega pastirja sv. Cerkve, se kažemo zveste njene ude, pa tudi najlepše častimo sv. Petra, kajti današnji praznik ni samo njegov, ampak tudi rimskega papeštva in vesoljne Cerkve, ki glasno priča, da te skale peklenska vrata ne bodo premagala. Amen.

Anton Žlogar.

Peta nedelja po binkošti.

Kako nam Bog pomaga k svetosti življenja.

Resnično vam povem, ako ne bo obilnejša vaša pravica kakor pismarjev in farizejev, ne pojedete v nebeško kraljestvo. Mat. 5, 20.

Da pridemo v nebeško kraljestvo, se zahteva od nas pravičnost in svetost. Ne zadošča pa, predragi v Kristusu, ona pravičnost, ona svetost, s katero so se ponašali pismarji in farizeji in katera je bila zgolj vnanja; naša svetost mora biti popolnejša od one. Da je nam taka popolnejša svetost zapovedana, razvidimo iz besed, katere je Bog govoril že v stari zavezi, ko je rekel: »Bodite sveti, ker sem jaz svet!« (II. Moz. 11, 44.) Zopet na drugem mestu pravi: »Posvetite se ter bodite sveti, ker jaz sem Gospod, vaš Bog!« (II. Moz. 20, 7.) In sv. Peter piše v svojem I. listu (1, 15): »V vsem svojem obnašanju bodite sveti!« Toda, dragi verniki, morda me vprašate: V čem pa je ta svetost, katero Bog od nas zahteva, kaj je njeno bistvo, njeno jedro? Čujte! — Vsakdo izmed vas mora hoditi nekako dvojno pot proti nebesom: prvič pot kristjana sploh in drugič pot svojega posebnega stanu ali poklica, v katerem živi. Zakaj? Zato, ker so gotove splošne dolžnosti, postave in zapovedi, katere vežejo vsakega kristjana, naj bo kateregakoli stanu, in so posebne dolžnosti, katere vsakomur nalaga njegov posebni stan ali poklic. In vidite, v zvestem izpolnjevanju onih splošnih krščanskih in teh posebnih stanovskih dolžnosti obstoji ona svetost, katero Bog zahteva od nas. Vsakdo je dolžan sveto živeti in od te dolžnosti ga ne more nič oprostiti. Kajti Bog, ki nam zapoveduje sveto življenje, nam v dosego svetosti ponuja 1. milost, s katero vse premoremo, 2. posnemanja vredne zgledne in 3. večno plačilo v nebesih. — Premišljajmo v naslednjem to trojno božjo podporo!

I. Bog nam deli za sveto življenje svojo milost. — Res je, človeka ni drugega, nego slabost in nezmožnost. Sv. apostol Pavel sam to priznava, ko pravi, da dobro, katero hočemo, ne storimo, slabo pa, katero nočemo, vedno delamo. Mi nesrečni ljudje, nadaljuje, kdo nas bo rešil te nadloge? Pa takoj si sam odgovori: Milost božja po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. — Da, verni kristjani, tako je. Bog sicer zahteva od nas svetost, ne terja pa, da bi si jo morali pridobiti samo z lastnimi močmi. Dobro pozna našo slabost in zato nam ponuja pomoč svoje milosti. Ravna z nami kakor dober oče, ki poda sinčku roko in ga podpira, ker ne more še sam hoditi.

O vsem tem nas prepričuje sv. Pavel. Ta apostol je imel tako hude izkušnje, da je popolnoma izgubil srčnost jih premagati. V tej stiski se obrne do Boga s prošnjo, naj mu jih odvzame. Pa kaj mu odgovori Gospod? »Dovolj ti je moja milost, zakaj moč se v slabosti izpopolnjuje« (II. Kor. 12, 9), tako mu odvrne Bog. In te besede so tako osrčile sv. Pavla, da se ni več branil, ampak celo veselil svojih nezmožnosti.

Ravnotako, vidite, verni poslušalci, je tudi z ozirom na nas. Naj bodo izkušnje mesa, sveta in hudobnega duha, katerih ima vsakdo mnogo, še tako silne in naj nas še tako zadržujejo na poti zveličanja, milost božja je pa le še krepkejša, da jih lahko premagamo in sveto živimo. Bog ni trinog, ki bi z nami ravnal prestrogo. Zapoveduje nam sicer in daje ukaze, pa ne tako kakor mogočnejši tega sveta, ki se ne zmenijo, ali je sploh mogoče njihova povelja izpolnjevati ali ne, ampak on nam tudi sam pomaga izpolnjevati to, kar je zapovedal. Kakor ni Kristus hromovim, mrtvoudnim, bolnim samo ukazal: Vstanite in hodite! ampak jim je dal tudi zdravje in moč, da so mogli to storiti, kar jim je zapovedal, ravnotako postopa Bog tudi z nami kristjani. Ne pravi samo: Bodite sveti, izpolnjujte svoje dolžnosti, krščanske in stanovske, temveč nam deli tudi milost, ki je potrebna za sveto življenje. Naša naloga je le, da s to milostjo sodelujemo in ga zanjo vedno prosimo.

II. Toda, dragi verniki, Bogu ne zadošča, da bi nam pomagal k svetemu življenju le s svojo milostjo, ampak p o m a g a n a m t u d i s s p o d b u d n i m i z g l e d i.

Preljubi v Gospodu, ali niso živeli v vseh vekih možje in žene, ki so s svojim krepostnim življenjem celemu svetu neovrgljivo dokazali, da se z milostjo božjo doseže svetost? Ali ne obhaja sv. Cerkev vsak dan celega leta godu katerega svetnika. ne samo, da bi slednjega občudovali, ampak tudi posnemali. Ali ne združuje drugikrat godove vseh svetnikov na en praznik, da bi nam poživila vero, potrdila upanje, vžgala ljubezen in da bi nam pokazala, da so svetniki bili to, kar smo mi, da pa mi nočemo postati to, kar so sedaj oni? Ali ni videl sv. Janez v svojem Skrivnem razodenju velike množice ljudi iz vseh narodov in stanov, ki so, oblečeni v bela oblačila, stali pred božjim prestolom in držali v rokah palmine veje v znamenje, da so se hrabro bojevali na svetu? In če je toliko zgledov svetosti, s čim, vas vprašam, verni kristjani, naj se pa mi izgovarjamo, s čim opravičujemo, če ne živimo sveto? Morda s svojo slabostjo in hudim nagnjenjem? Kako? Ali niso bili svetniki v svojem življenju ljudje, kakor smo mi? »Niso imeli popolnejše narave od nas, pravi sv. Ambrozij, ampak živeli so popolnejše življenje; grehe in hudobije so tako dobro poznali, kakor mi, pa so se proti njim vojskovali in jih premagali.« — Morda se pa izgovarjate s svojim stanom in poklicem, češ, da vas ta ovira v svetosti? Pa kako, vsaj pri Bogu ni razločka stanov, vsaj so

vsi stanovi sveti, ker so vsi postavljeni od njega, vsaj je v hiši nebeškega Očeta mnogo bivališč, kakor zatrjuje Jezus, bivališča za velike in male, bogate in revne, svetne in duhovne, gospode in hlapce, zdrave in bolne, bivališča za vse in vsakega, kdor si le prizadeva vanje priti. In resnično so med svetniki v nebesih vladarji in podložniki, vojaki in nevojaki, plemiči in meščanje, trgovci in poljedelci, gospodarji in dninarji, bogatini in siromaki, poročeni in samski, vdove in device, svetni in duhovni, sploh ljudje najrazličnejših stanov in poklicev. Ali nam to ne dokazuje, da smo tudi mi lahko sveti, če le resno hočemo, naj smo kakršnegakoli stanu? Ali se ne bomo spodbujali k svetosti, kakor sv. Avguštin: Če so ti in oni mogli, zakaj bi jaz ne mogel? Da, mi moremo in ker moremo, tudi moramo, tudi Bog zahteva od nas.

III. Pa še ne dovolj! Bog nas razen z milostjo in zgledi podpira v svetem življenju tudi z obljubo neskončnega plačila v nebesih.

Sicer je res, da je Bog naš Gospod in mi ljudje njegovi hlapci in da bi nam ravno vsled tega lahko kar zapovedal, prizadevati si za svetost, ne da bi nam kaj obljubil za to. Toda dobro vé, kako pokvarjena je naša narava vsled izvirnega greha in koliko izkušnjav nam napravlja lastno meso, zapeljivi svet in hudobni duh, katere moramo vse premagati, če se hočemo posvetiti. In prav zaradi tega, ker Bog to vé, nam ni hotel kar naravnost brez vsakega plačila ukazati, da naj se potrudimo za svetost, ampak nam je obljubil večno plačilo v nebeškem kraljestvu.

Življenje človekovo na zemlji je po besedah pravičnega Joba vojska, in sicer vojska zlasti zoper sovraže zveličanja; pa ta vojska bo prebogato plačana, ker nam je »prihranjena krona pravice, katero nam bo dal Gospod,« kakor piše apostol narodov. (II. Tim. 4, 3.)

O, kako veliko bo naše plačilo v nebesih! »Kateri jezik more izraziti ali katera pamet razumeti, kako veliko je veselje nebeškega Jeruzalema,« piše sv. Gregor. Stali bomo med angelskimi zbori, deležni nebeške slave, večne blaženosti presvete Trojice ter bomo gledali in uživali Boga, vso lepoto, dobroto in popolnost samo od obličja do obličja. Bivali bomo pri Vsemogočem in neskončno Svetem, on bo naš Bog in mi njegovo ljudstvo, piše sv. Janez. (Raz. 21, 3. 7.) Gospod sam nam bo zbrisal solze in v njegovem kraljestvu ne bo ne smrti, ne žalosti, ne bolečine; čas vseh teh nadlog je minul. V polni meri bomo uživali le ono veselje, katerega po besedah sv. Pavla (I. Kor. 2, 9) ni še nobeno oko videlo, nobeno uho slišalo in nobeno človeško srce občutilo.

In vidite, preljubi v Gospodu, to preveliko, nepopisno, nebeško plačilo in veselje je bilo, katero je svetnike božje v vseh stiskah, nadlogah in težavah življenja tolažilo in spodbujalo k stanovitnosti v dobrem. Le po telesu so bili na zemlji, po

duhu pa so bili v nebesih. Z apostolom so menili, da se trpljenje sedanjega časa ne dá primerjati prihodnji časti, ki bo nad njimi razodeta. Zato so veselo trpeli, se pogumno bojevali, stanovitno zmagali, sveto živeli in dosegli krono večnega življenja v nebeškem raj.

Kaj mi končno porečete k vsemu temu, predragi v Kristusu, kar sem vam danes propovedoval? Bog, vaš Gospod, vam zapoveduje: Bodite sveti, živite krščansko, izpolnjujte svoje dolžnosti! Ali je ta zapoved preostra? Ne; zakaj, kakor smo videli, nam Bog za njeno lažje izpolnjevanje deli svojo milost, nas podpira z zgledi in nam obeta nebeško plačilo. Sodelujmo torej z milostjo, posnemajmo svetnike, predstavljajmo si živo večno slavo! To troje nam bo svetost pridobilo in vsled svetosti bomo dospeli tja, kjer nebeški duhovi neprenehoma v čast božjo pojó: Svet, svet, svet. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Priložnostni govori.

Glasnik božje slave v svetišču Gospodovem.

Govor o priliki blagoslovljenja novih orgel v ljubljanski stolnici (14. februarja 1912). — Spisal in govoril P. Emil Volbert S. J., poslovenil Fr. S.

Radostnih lic in veselega srca smo se zbrali danes v obilnem številu na tem svetem kraju. In kako se ne bi? Saj praznujemo redko in pomenljivo slovesnost: blagoslovljenje novih stolnih orgel. Redka slovesnost, pravim, je to; zadnje stolne orgle so namreč blagoslovili leta 1762., torej pred poldrugsto leti. Pa tudi pomenljiva je današnja slovesnost: koga ne obide čut veselja, če stopi v lepo, prijazno cerkev; in komu srce radosti ne zaigra, če vidi v lepi cerkvi tudi dostojne orgle! Kako nepopolna bi bila božja služba brez glasbe in brez orgel! Orgle pomenijo vrhunec glasbenega orodja; zato so tudi krona cerkvene glasbe, kras bogoslužja, dika hiše božje.

Kaj pa so orgle? Orgle so večglasno godbeno orodje na tipke; sestavljene so iz mnogih lesenih in kovinskih piščalk in cevi. Prvotno so bile te piščalke navadne pastirske piščalke in dude; in v tej obliki segajo orgle daleč nazaj v staro, predkrščansko dobo. Tertulian pravi, da jih je izumil že Arhimed. Bile so to seveda orgle na sapo. Pri Grkih in Rimljanih so pa bile bolj znane in priljubljene orgle na vodo ali takozvana hidravlida (*ὕδραυλις, ὕδωρ-αὐλὴς*). Orgle na vodo — izumil jih je Ktezibij (leta 170. pr. Kr.) — so veljale za boljše nego orgle na sapo. Rabili so jih zlasti pri zabavah in veselicah. Voda je sprejemala in urejala sapo; a bila je težava, ker je voda

v orglah rada zmrznila. Orgle so poznali nadalje celo stari Indci in Indijanci. Pa tudi Judom niso bile neznane; že v Salomonovem templju so med božjo službo igrali na nekake orgle. V krščansko Cerkev je po mnenju zgodovinarja Platina uvedel orgle papež Vitalian (657—672). Franki pa so prve orgle dobili naravnost z vzhoda; Konstantin Kopronim jih je namreč podaril frankovskemu kralju Pipinu Malemu. Kmalu nato je cesar Karol Veliki dal postaviti podobne orgle v stolnici achen-ski. Poslej so to glasbeno orodje z veliko vnemo, pa tudi z uspehom izdelovali menihi. Ob koncu trinajstega in v začetku štirinajstega veka je po Nemškem že skoro vsaka stolna in kolegialna cerkev imela svoje orgle. Posebno pa so slovele orgle benediktinske opatije winchesterske na Angleškem. Postavljene so bile leta 980. Imele so zgoraj 12 in spodaj 14 mehov pa 400 piščalk. Mehove je gonilo 70 krepkih mož. — Nova najdba pri orglah je bil pedal, to je klaviatura za noge. Izumil ga je Vaelbeke iz Brabanta († 1312). Prva cerkev, ki je dobila orgle s pedalom, je bila stolnica svetega Marka v Benetkah. Postaviti je dal te orgle Bernhard Nemški.

Toliko splošno o zgodovini orgel. Zdaj pa še nekoliko o prejšnjih (starih) stolnih orglah! Te je postavil sloveči mojster Križman. Mož je bil duhovnik; ali svetni ali redovni, se ne vé. Delal je znamenite orgle zlasti po Avstriji (na primer v Lincu, v Štiri in drugod). Na veke pa se je proslavil z velikanskimi orglami za cerkev lateranske opatije v Šent Florijanu na Gornjem Avstrijskem. Dal jim je 72 pojočih registrov. Pri igri na polne orgle je zahtevala posamezna tipka 34 lotov pritiska, in mehove je sta morala goniti dva, prav za to določena mesarja. Kaj čuda potem, če je organist pri slovesni božji službi igral golorok in v potu svojega obraza. Igral pa je na te orgle dalje časa tudi slavni virtuoz Bruckner. V sedemdesetih letih prejšnjega veka je to Križmanovo delo popolnoma prestvaril mojster Mauracher. — Tudi prejšnje naše stolne orgle so bile v čast Križmanovemu imenu in so čudovito dolgo kljubovale zobu časa. Slednjič pa so se vendarle postarale, novejša umetnost jih je prehitela, in stolni kor se ni več mogel zadovoljiti z njimi. Leta 1903. so sklenili postaviti nove orgle. Blagopokojni prelat profesor Josip Smrekar je naredil načrt, in par let pozneje se je sestavil še poseben odbor, da je vodil priprave za novo delo. Orgle so se poverile ljubljanskemu mojstru Ivanu Milavcu. In danes so dogotovljene ter čakajo le še cerkvenega blagoslova. Nove stolne orgle stoje na višku modernih orgel. Imajo 3 manuale in 52 pojočih registrov; klaviatura obsega $4\frac{1}{2}$ oktave ali 56 tipk, pedal pa 30 tipk. Nove iznajdbe so se vse porabile; orgle imajo poleg drugih igralnih pomočkov poljubno kombinacijo, zbiralnike, generalni crescendo-decrescendo in posebno potezo, da se odstrani prvi manual; sapniki imajo stožce, ustroj pa je pnevmatičen; mehove goni

elektrika: skratka, delo hvali mojstra in piše nesmrtnost njegovemu imenu. Bodi tukaj izrečena javna zahvala slavni Kranjski hranilnici, ki je za nove orgle darovala velikodušno vsoto — 25.000 kron. Srčna hvala tudi vsem drugim, kateri ste že ali pa boste še prispevali za stolne orgle. Bodite preverjeni, da podpirate veliko delo ter bogato pospešujete čast božjo.

Čast božja! Dà, to je odlični namen in vzvišena naloga cerkvenih orgel. In to nalogo pa ta namen hočemo natančneje premisliti zdajle, v drugem delu govora.

Kako pa naj orgle časte Boga? Saj ne čutijo in ne govoré. Dokler ni sklenjen električni tok, dokler se ne sproži motor in ne začne delovati mehovje, dokler organist ne odpre potrebnih registrov in ne položi vešče roke na tipke: dotlej orgle molče in se ne ganejo. Šele zdaj se oglase: časih ljubko in milo kakor don srebrnega zvončka, časih veličastno in mogočno kakor šumenje morskéga vala. Pa tudi zdaj orgle same zase ne morejo Boga častiti. Saj so brez življenja, ne čutijo in ne mislijo in ne zavedajo se same sebe. Že paganski modrijan Platon je rekel: »Najveličastnejši templji, dà, celo vsa vidna narava, vse nebo in vsa zemlja ne morejo dati božanstvu spodobnega bivališča in dostojne časti. Bog je zgolj duh, in le zgolj duh mu more pripraviti častno bivališče in spodoben tempelj.« Da boste pa stvar še bolje umeli, vam povem kratko primero. Poslušajte! — V mesto pride bogat grof. Meščani mu razkažejo vse svoje znamenitosti, in slednjič ga popeljejo še na izprehajališče. Krasen prizor! Glej tu cedre in ciprese, glej lovorjeve in palmové gaje, glej cvetličnjake, glej vodomete in druge vodne krasote, čuj, kako gostolô drobni ptički, glej, kako se zigravajo ljubke ribice! Grof je ves presenečen in govori v svojem srcu: »Poglej, o grof, kako te vse spoštuje in časti! Vse te pozdravlja, vse se ti klanja; ribice v vodi in ptičke pod nebom ti slavo vedó!« Kajne, dragi poslušalci, kako nespametno bi govoril ta grof. Saj na vsem širnem izprehajališču ni ničesar, kar bi grofa poznalo: nobena ptička pod nebom in nobena ribica v vodi ne misli na grofa; saj so to stvari brez duha in brez pameti in ne morejo misliti in grofa častiti. — Kaj nas uči ta prilika? Ta prilika nam pojasnjuje, da vsa naravna čuda ne morejo z lastno močjo niti človeku hvale dajati, kaj šele Bogu. Tudi orgle lahko pojo še tako sladko in milo, še tako mogočno in veličastno, pa zato same iz sebe še niso sposobne Boga častiti. Treba je še duha in srca, treba življenja in ljubezni, vere in pobožnosti: vsega tega je še treba, in vse to se mora strniti z napevi in z glasovi orgelskimi; potem šele bodo orgle Bogu čast in hvalo dajale. Sloveči mistik Henrik Suso se je, kakor beremo v njegovem življenjepisu, nekoč med sveto mašo zamaknil, in sicer, ko je pel predglasje. Pričujoči so ga pozneje začudeno vprašali, kaj da je bilo temu vzrok. In mož je odgovoril in rekel: »Premišljeval sem samega sebe, premišlje-

val svojo dušo in svoje telo, svoje moči in svoje zmožnosti; pre-mišljeval sem nebo in zemljo in vse, kar je v nebesih in na zemlji: mislil sem na angele v nebesih, na živali po logeh, na ribe po vodah; mislil sem na prah po cestah, ko ga veter dviga visoko v zrak; mislil na zimske dni, ko sneži v prekrasnih snežinkah; mislil sem na drobne kaplje dežja, na biserno roso po travi. Pa sem rekel v svojem srcu: 'Glej, kako slednja stvar Bogu čast in slavo daje! Glej, kako nebo in zemlja neprenehoma hvalita svojega Stvarnika!' Želel sem se jima pridružiti in povabil sem ju, naj prepevata z menoj: Sursum corda — kvišku srca! Gratias agamus Domino Deo nostro — zahvalimo se Gospodu, našemu Bogu!«

Globoka je tvoja misel, o j veliki mistik! Dà, človek je tisti, ki vdihne življenja mrtvim stvarjem, da morejo Boga hvaliti; človek je tisti, ki dá napevom in glasovom orgelskim duha, da Bogu v resnici slavo pojo; človek je tisti, a ne človek sam po sebi, človek z lastnimi močmi. Kaj pa je človek sam po sebi, kaj je človek in kaj je vse človeštvo nasproti Bogu večnemu, neskončnemu! Prerok gleda v duhu narode zemlje: vidi ljudstva davnih dni, vidi narode prihodnjih vekov; pa se domisli in vzklíkne: »Quasi stilla situlae, quasi tenuis pulvis, qui adhaeret staterae, quasi nihilum reputati sumus — kakor kaplja v posodi, kakor prašek na tehtnici: to si ti, o j človek!« In tak človek naj bi z lastno močjo Boga čistil! Naj pridejo vsi umetniki sveta, da uprizore velekoncert; naj se zbero vsi virtuozi, navdušeni za božjo čast, kakor je bil navdušen blaženi Suso, pa naj pokažejo na orglah vso svojo umetnost: ali bi s tem že dostojno Boga slavili? O ne! Še vedno zija med njimi pa med Bogom brezdno neskončnosti. Kdo ga premosti? Človek sam nikoli. Kdo pa vendar?

Odgovor na to vprašanje nam daje božje razodetje, kato-liška vera. Bog nam je namreč poleg naravnega življenja dal še drugo, nadnaravno življenje: življenje božje milosti. Milost božja, to je tisto, kar človeka obda z nebeškim sijajem ter ga prerodi v novo nadnaravno življenje. Posvečujoča milost nas po besedah apostolovih stori »deležne božje narave« (divinae consortes naturae); po posvečujoči milosti postanemo otroci božji in smemo Boga klicati z imenom abba, oče. Milost božja nas potemtakem usposobi, da moremo Boga spodobno hvaliti. In kdo nam je to milost zaslužil? Kdo nas je storil vredne, da moremo Boga dostojno častiti? Sam Sin božji, naš Odrešenik Jezus Kristus. Večna Beseda si je privzela človeško naravo in postala Bog in človek skupaj. Vse, kar je storil Jezus kot človek, je imelo neskončno vrednost; zato je bila tudi čast, ki jo izkazoval nebeškemu Očetu, neskončno popolna. Pa Zveličar je hotel, da bi tudi mi postali vredni, Boga spodobno častiti. In kaj je storil? Daroval je za nas samega sebe, svoje življenje in svojo kri. Tako nam je zaslužil neizmeren zaklad duhovnih

dobrot; in iz tega zaklada nam poteka posvečujoča milost, ki nas dela sposobne, da moremo Boga dostojno častiti.

Ali Jezus je storil za nas še veliko več. Postavil je zakrament svetega Rešnjega Telesa, da bi bil tudi kot človek vedno pričujoč med nami in da bi v tem zakramentu neprenehoma hvalil svojega nebeškega Očeta. Postavil je daritev svete maše, kjer se vedno ponavlja njegova krvava daritev na križu; tako se od solnčnega vzhoda do zahoda neprestano daruje božjemu veličastvu v slavo čisti dar, najčistejši dar, Jezus Kristus sam. Čujte, kaj pravi veliki nemški, nekatoliški mislec Leibnitz: »Po božji naredbi se nam Kristus pri vsaki sveti maši na čudovit način iznova daruje, da ga nato mi darujemo nebeškemu Očetu ter tako spodobno častimo neskončno veličastvo božje«. Kajne, predragi, kako vzvišeno opravilo je daritev svete maše. In važen del tega opravila je tudi glasba. Kako sveto nalogo ima torej cerkvena glasba, kako visok poklic imajo orgle!

Toda poreče kdo: »Res je, z daritvijo svete maše se božje veličastvo brez dvoma najlepše časti; ali sveta maša je delo Kristusovo, ne pa naše delo; zategadelj še vedno ostane vprašanje: Kako naj pa človek sam časti Boga, kako naj ga častim jaz, kako naj ga časte drugi ljudje? Na to vprašanje smo odgovorili že prej. Posvečujoča milost je namreč, ki človeka usposobi, da more Boga vredno slaviti; tista posvečujoča milost, ki nam jo je zaslužil Jezus Kristus in ki se nam deli v svetih zakramentih. Ta milost nas prerodi v novo, nadnaravno življenje, združuje nas z Jezusom Kristusom samim. Kristus je po besedah apostolovih »plemenito oljično drevo«; on je, kakor sam veli, »prava vinska trta«, bogoljubne duše pa so njegove mladike. Zato je molil Jezus: Prosim te, Oče, »naj bodo vsi eno kakor ti ... v meni in jaz v tebi, naj bodo tudi oni v nama eno«. (Jan. 17, 21.) In duša, po posvečujoči milosti tako tesno s Kristusom združena, bo gotovo prav častila Boga; saj ji ga bo pomagal častiti sam Jezus Kristus; in čast, ki jo Kristus izkazuje nebeškemu Očetu, je, kakor smo že slišali, neskončne vrednosti. — Z milostjo božjo prejmemo slednjič tudi Svetega Duha, ki po besedah apostolovih prebiva v bogoljubni duši ter sam v njej moli z nedopovedljivimi prošnjami. Resnično, blagor duši, ki je v milosti božji! Čujte, kaj pravi sloveči nadškof Fénelon: »O moj Bog, o večna in neskončna ljubezen! Ljubim te, kakor te ljubijo neštete pobožne duše. Toda, o moj Bog, kako naj te uboga, ničvredna stvar dostojno ljubi! Le če ti sam prideš v moje srce in se sam ljubiš, le ta ljubezen bo tebe vredna! In ti, o Bog, to tudi delaš v meni; s svojo milostjo bivaš v meni, in moje prošnje so prošnje tvojega Duha, ki je v meni, in moja ljubezen je tvoja lastna božja ljubezen.«

Kaj čuda potem, ako je molitev pravičnega Bogu tako ljuba! Sv. Janez jo v skrivnem razodetju primerja dragocenemu kadilu, ki ga angeli nosijo pred božji prestol. Piše namreč:

»Angel je prišel in stopil pred oltar; imel je zlato kadilnico; in dano mu je bilo veliko kadila, da bi položil molitev vseh svetnikov na zlati oltar, ki je pred sedežem božjim. In dim kadila se je dvigal z molitvami svetnikov iz roke angelove pred Boga.« (Skr. razod. 8, 3, 4.) Glejte, predragi, kako posvečujoča milost visoko povzdigne človeka; glejte, koliko ceno podeli njegovi molitvi!

Po posvečujoči milosti se torej človek usposobi, da more Boga spodobno častiti. S tem pa tudi orgle dobe svoj pomen in postanejo, rekel bi, glasnik božje slave v svetišču Gospodovem. V bogoljubni duši namreč marsikdaj spé lepe misli in blaga čuvstva; ali nikogar ni, da bi jih zbudil. Zdaj pa se oglase orgle, srce se zgane, in iz njega se dvigne veličasten slavospev božje časti in hvale.

Predragi! Ponovimo v kratkem, kar smo premišljevali v drugem delu današnjega govora! — Poglejte še enkrat v krasno naravo, pogledajte še enkrat njeno lepoto! Kakšna čuda! In tolika čuda bodo vendar spodobno hvalo vedela svojemu Stvarniku, bi človek mislil. A ne vedo je, ker so brez pameti in brez volje; Bog pa je zgolj duh, neskončno popolno bitje, in brezumne stvari ga ne morejo prav in resnično častiti. — Poglejte zdaj še človeka! Razumno bitje je, prosto voljo ima. Ta bo pač Bogu dostojno hvalo dajal, bi rekla človeška pamet. Pa je z lastno močjo ne more dajati nikdar in nikoli. Res, da utegne izkazovati Stvarniku naravno češčenje; toda se li s tem neskončni Bog že spodobno slavi? Nikakor ne! — Zdaj se pa ozrimo še nazaj v staro davnino. V duhu stopimo v malo mestece nazareško. Tam v skromni hišici biva preprosta, uboga devica. Ali ta preprosta devica je milosti polna in Gospod je z njo. In čuj! Devica se oglasi in zapoje: »Magnificat — moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju!« In glej! Nebo se odpre na stežaj, angelov zbori zadone v odpev ponižni devici, veselo se ozre nebeški Vladar na izvoljeno devico, svojo Mater. Orgle, kje ste bile tedaj, zakaj ste molčale? Zakaj se niste oglasile vse orgle sveta in se pridružile veličastnemu slavospevu vsemogočnemu Bogu na čast! Zato pa, drage stolne orgle, zadonite nam danes veličastno in lepo, kakor bi bile zadonele ob slavospevu božje Matere. Tako nam zadonite danes, tako nam donite poslej, in dosegle boste svoj cilj.

Zatorej prejmite blagoslov, ki vam ga bo dala Cerkev v imenu svojega božjega Ustanovnika; prejmite ta blagoslov in postanite **glasnik božje slave v svetišču Gospodovem!** Dà, zdaj vas vidim v čisto drugi luči; kakor prenovljene stojite pred mojim obličjem. Zato pa zapojte v krepkih, mogočnih akordih in pojte poslej božjo čast in proslavo! Pojte vernih zemljanov

napeve, pojte nebeščanov himne, vsa srca navdajajte z božjo častjo! Mladim in starim, nedolžnim in grešnim, otrokom in staršem, srečnim in nesrečnim, bolnim in umirajočim: vsem lijte tolažbo v srce! Bog vas čuvaj, in sreča vas spremljaj do pozne bodočnosti! Prišel bo dan in prišla bo ura, in zemlja nas bo skrila pod hladno odejo; ve pa donite naprej veličastno močno: »Sursum corda — kvišku srca!« in z nebeškega Siona vam bomo odpevali: »Habemus ad Dominum — imamo jih pri Gospodu. Te Deum laudamus — hvala večnemu Bogu!« Amen.

Govori za Marijino družbo.

VI.

Dne 6. oktobra leta 1907. je stopala mlada učiteljica čez Linško cesto na Dunaju in brala roman. Zatopljen v branje romana gre čez živahno obljudeno cesto. Kar pribuči avtomobil, zamišljeno bralko zgrabi, in učiteljica je mrtva! Neprevidnost pri branju romanov in drugih slabih knjig je že tisoč in tisoč dekletom zadala ne ravno telesne smrti, pač pa, kar je še žalostnejše, smrt nedolžnosti! *S l a b o b e r i l o* je strup za dekliško dušo. Torej, dekleta, pozor na nevarnost! Pri berilu je treba stroge izbire in vsestranske pazljivosti.

Dobra prijateljica je dekliškemu srcu zdravilo; tudi dobra knjiga je ob marsikateri uri dekletu taka prijateljica, ki prepreči mnogo zla, obvaruje pred mnogimi izkušnjavami, rodi lahko mnogo lepih sadov. A nasprotno napravi veliko zla slaba prijateljica, ne manj pa slaba knjiga, ki nespoštljivo govori o verskih rečeh ali pa je tako pisana, da nujno vzbuja čutnost in nečedne misli in želje. Take knjige so nekaki mrtvi prijatelji, ki pa lahko še pogubnejše vplivajo kot živ slab prijatelj. Zakaj taka knjiga ti je lahko vedno pri rokah, podnevi in ponoči, v tihi čumnati, na samotni poljski poti, v mraku temnega gozda. Taka knjiga ti govori brez bojazni in obotavljanja, brez ozira na krščansko dostojnost najspotakljivejše stvari. Pri tem ne more zardeti in se ne sramovati, kakor živ človek. V daljših odstavkih ti nudi živo popisovanje, bujno slikanje in polzakrita odkritja, ki mogočno vzbujajo domišljijo, srce prijetno oklenejo, strast silno vzburkajo in celo notranjost napolnijo z vtisi, ki pozneje v brezdelnih samotnih urah, dà, celo v nočnih sanjah vedno iznova in iznova vstajajo v duši in jo bolj in bolj poglobljajo v razdvojenost. Zato je to branje tako pogubno; ono deluje kot smrtni strup. Dekle ta strup dan na dan neopazno vsrkava, prejalislej, pa brezdvomno gotovo, se pokaže smrtonosno delovanje. Čednost in vera se omaje!

Kdo bi mogel vse to dovoljno dopovedati in popisati? Nihče! Bog sam ve! Samo toliko lahko rečem: slabe knjige so najizdatnejše sredstvo, ki je je iznašel zlobni sovražnik, da izpodkopava vero, da kvari нравnost, da širi slaba načela — in to na široko v ljudskih množicah; spisane so od ravnotako zlobnih ljudi, pokvarjenih na razumu, izprijenih po srcu, brezstidnih, brezvernih, proslulih po vedenju, od ljudi, ki so krivi preroki, grabežljivi volkovi, poslanci satanovi.

Dekleta, dobra dekleta, poštena dekleta, takih knjig ne berite, imejte jih za kače in se jih ne dotikajte, ne berite niti kazala, niti naslova; ne hranite jih, ako jih imate, vrzite jih v ogenj, kakor je storil sv. Pavel z nekaterimi knjigami v Efezu, četudi so stale 50.000 srebrnikov. Že paganski rimski pesnik Ovid je dejal o opolzkem berilu tako-le: »Nerad, pa vendar rečem: mehkužnih pesnikov se ne dotikaj! Brezobzirno te svarim celo pred svojimi spisi. Četudi s težkim srcem, pa vendar vse skupaj vrzi v žgoči ogenj in reci: S tem naj se na tej gromadi sežge tudi moja lastna strast!«¹ — Čujte samo eno zgodbo in se učite iz nje, kako pogubno je branje slabih knjig in ljubavnih romanov!

Imenitna gospa je imela dva sinova in eno hčer, imenoma Evfrozino. Starejši sin je preživel svojo mladost v strahu božjem in je stopil v samostan. Hčerka je bila do sedemnajstega leta čednostna in skromna devica. Na žalost je sklenila prijateljstvo z mlado gospico, ki je brala vsakovrstne knjige brez razlike in izbire in jih posojala tudi Evfrozini. Te knjige so žalile vero in čednost, so bile polne brezbožnosti in nesramnosti, bile pa so čudovito vabljivo pisane. Srce Evfrozine se je po branju teh knjig kaj kmalu okužilo in izpridilo. Polotila se je je neznosna prevzetnost, izgubila je ves strah božji in ves čut za poštenje. Mati je vzdihovala nad to hčerkino izpremembo, pa ni vedela, odkod prihaja. Evfrozina pusti nekega dne svojo sobo odprto, in njen mlajši štirinajstletni brat jame brati neko knjigo, ki je ležala na sestrini mizi. Nekaj časa bere, se prestraši in urno nese knjigo materi. Ta preleti z urnim očesom en sam list in zaječi: »Oh, kakšno branje! Glejte nesrečno knjigo, ki je izpridila mojo hčer! O moj sin, pozabi in prekolni, kar si bral v tej nesramni knjigi, in čuvaj se, da kdaj ne bereš podobnih knjig! Hudič govori iz tega dela. Boljše ti je, da vzameš strup, kakor da omadežuješ razum in srce s takim berilom.« — Evfrozina pa je zašla v tako nebrzdano zloglasnost, da se ni bala najhujših razuzdanosti. Sredi pohujšljivega življenja jo zgrabi sramotna bolezen. Neki mlad človek izmed njenih znancev, ki ji je tudi večkrat posojal zapeljive knjige, jo obišče še nekaj ur pred

¹ Eloquentes invitatus: teneros ne tange poetas!
Submoveo dotes impius ipse meas.
Omnia pone feros quamvis invitatus in ignes,
Et dic: ardoris sit regus iste mei.

njeno smrtjo. »Oh,« mu pravi, »vedno sem se norčevala iz vere in resnic o drugem življenju; pa zagotavljam te, da sem sedaj v groznem nemiru! Moj Bog, kako strašna mi je misel na prihodnost! Sedaj jo vidim s čisto drugimi očmi!« Umrta je brez duhovnika, brez sv. zakramentov, brez pokore.¹ Tako daleč je nesrečnico privedlo slabo berilo. Menim, da mi k tej zgodbi ni treba dostaviti besedice več!

Pa morda misliš, češ, jaz se moram izobraziti, moram brati tudi take knjige. Toda kakšna izobrazba je to, če se po nji podere vera; kakšna izobrazba, če se izgubi čednost in človek posirovi? Ali ni vera največja dobrina kristjanova, ali ni nedolžnost najlepši dar dekletov? V knjigah pa, ki jih pišejo brezumni pisatelji in nesramni posvetnjaki, se ti bodo lažljivo vzbujali verski dvomi, nevera se ti bo proslavljala, grdobija se ti bo slikala v najvabljivejših barvah, najlepši zaklad, vera in čednost pa se ti bo polagoma kradla. Zato ne beri takih knjig, pa naj bodo pisane v najlepšem jeziku in vezane v najkrasnejših platnicah. Strup ostane strup, pa naj se tudi nudi v zlatem kozarcu!²

Pred nekaj leti je izdal mlad dunajski filozof Otto Weininger knjigo, ki je vzbudila veliko pozornost.³ V tej knjigi se nepopisno žali ženska poštenost. Med drugim je Weininger v tej knjigi zapisal tudi stavek: »Naj se mi oprusti, ako rečem, da devic sploh ni!« S tem je hotel reči, da ni neomadeževanega dekleta, ki bi svoje nedolžnosti ne bila že večkrat oskrunila vsaj s pohotnimi željami. To je odločno neresnica. Ocenjevalci so mu tudi dovolj ostro odgovorili, češ, da vendar ne gre ženstvu odrekati vsake poštenosti. V obrambo ženstva moramo povdarjati, da je mnogo devic, mnogo čistih in neomadeževanih deklet, in tozadevna nevednost učenjakova sloni na njegovi neveri in na nepoznanju naše vere.

Ako pa k onemu stavku še nekaj pristavim, pa bo gotovo resničen: »Naj se mi oprusti, ako rečem, da devic, ki berejo take nenravne knjige, sploh ni!« Dekle, ki se veseli in zabava nad nečistim blatom, naj bi bila devica? Ne, takih devic sploh ni!

Zato sv. Alfonz s takim povdarkom opominja: »Prepovejte, o hišni očetje, najstrožje svojim otrokom brati romane; zakaj oni puščajo v nesrečnih mladih ljudeh sramotne vtise, ki jim vzamejo vso pobožnost in jih vzpodbujajo v greh!«

Krščanska dekleta! Ko bi vam hotel pokazati vse zlo, ki ga je napravilo že slabo berilo, pa naj bodo knjige ali časniki in

¹ Ermahnungen an Jünglinge und Jungfrauen, Innsbruck 1900.

² Opomni imenoma na knjige, ki krožijo dekletom iz rok v roke; po mestih in trgih jih je marsikaj, gotovo manj po vaseh. Ako jih ni, bo seveda ta govor za dotično družbo brezpredmeten.

³ »Geschlecht und Charakter.«

podlistki, bi vas moral peljati v one hiše, iz katerih je izginil ves strah božji in vsa vera in vsa krepost. V teh hišah bi ne videli več miru in ljubezni in ne božjega blagoslova; molitve bi ne čuli, pač pa prepír in kletev; sv. zakramenti se ne prejemajo, beseda božja se ne posluša, zato pa se vidi toliko več pijanosti in grdega govorjenja; sramežljivega vedenja ni, pač pa se vidi vsakovrstna nesramnost; oče ni več oče, pač pa svoje družine trinog; na dekličjem obrazu ni več onih veselih potez, pač pa neka zakritost, ki kaže, da v srcu ruje vihar; mladeničev pogled ni več odkrit, pač pa mrk, teman, neprijazen do vseh, ki so boljši nego on, oduren. Ako čuje tako ljudstvo od Boga, od cerkve, od vere, od čednosti, se mu v divjem sovraštvu stemni obraz. In taka družina naj bi bila srečna, vesela, zadovoljna?

Kar pa sem rekel o slabih knjigah, velja še veliko bolj o nenravnih slikah, ki se nahajajo po knjigah ali drugod. Ne glej jih, ne opazuj jih. V nekem oziru so za mladost še škodljivejše kot spotakljivi spisi. Kar vidiš, ti napravi še globlji vtis, nego kar bereš ali slišiš. Zato ne postajaj pred slikami, ki morajo žaliti čisto oko. Žalibog, da dandanes nahajaš v zabavnih listih take sramotne slike, pred katerimi so dekleta, ki bi bile rajši umrle, nego privolile v kako nespodobno dejanje, vendar nazadnje izgubile sramežljivost in strah pred grehom in so se žalostno vdale grehu!

Težko je danes najti Marijinim hčeram primernejšega berila, kakor je naš »Bogoljub«. Dekleta, omislite si ga, berite ga, vaše glasilo je, dober vpliv boste čutile pozneje, sad bo lep in dober. Dobra knjiga, krščansko dekle, ti je prijateljica, slaba knjiga nevarna sovražnica! Beži pred njo, da te ne oropa in duševno ne pobije! Amen.

Anton Skubic.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu prevzv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

G. Kaj bo iz mojih otrok?

6. Otrok bode rokodelec.

Vesel je oni trenutek, ko more mati reči: vse sem storila, da bodo moji otroci srečni. S popolno pravico more pa reči to tistikrat, kadar upa, da si bodo vsi sinovi mogli služiti svoj kruh, da bodo imeli v resnici srečno prihodnost. Posestva ali bogastva morejo le malokje dati vsem otrokom, v višje šole je mogoče tudi le malo, seveda samo zelo nadarjenih mladeničev poslati, toda oskrbeti jim, da se priuče rokodelstva, s katerim si bodo mogli služiti svoj kruh, da si pridobe spretosti, katere jim nihče ne more vzeti, to bo pa mogoče vsaki družini. Zato vam bom danes predvsem I. podal pouk, kaj

vam je treba vedeti glede sinov, ki se bodo učili rokodelstva. Ker pa tiste sinove, ki jih daste učiti rokodelstva, izročite tujim ljudem in vam ta izročitev dela opravičene skrbi, vam bom II. pokazal, kako poskrbite, da bodo ostali sinovi dobri, da bodete imeli nad njimi, ko se vrnejo iz tujine, tako veselje, kakor ste ga imeli, ko ste jih izročili mojstru ali gospodarju. In končno vam bom III. povedal pripomočke, katerih naj se poslužujejo mladeniči, da ostanejo dobri.

I. Kjer je veliko otrok pri hiši, tam morajo nekateri drug za drugim od doma po svetu. Prav mnogo si jih bode gotovo služilo svoj kruh z rokodelstvom; šli bodo k mojstrom, kjer si bodo pridobili izurjenosti in ročnosti, da bodo mogli pozneje sami izvrševati obrt. Ko nameravate dati sina učiti rokodelstva, morate trojno poskrbeti: a) Prevdariti, kakšni mladeniči naj se gredo učiti rokodelstva in katerega rokodelstva naj se poprimajo. b) Poskrbeti za to, da se z mojstrom, ki ga bo sprejel v pouk, napravi pravilna učna pogodba. c) Storiti kar je mogoče, da se sin v resnici dobro izuči svojega rokodelstva.

a) Predvsem je paziti, da pridejo v rokodelski stan taki mladeniči, ki imajo veselje in pa potrebne telesne sposobnosti za delo. Da vzbudi mati otroku veselje za rokodelstvo, naj mu že v mladosti večkrat pripoveduje, kako je človek ustvarjen za delo, kako je sam Sin božji posvetil delo, ker je kot deček delal v mizarski delavnici svojega rednika svetega Jožefa. Otroka naj že opozarja na to, da so v vseh stanovih srečni ljudje, ljudje, ki so si tudi pridobili lepo premoženje, gotovo pa zadovoljnost. Posebno naj povdarja mati ob vsaki priliki, da tega, kar se kdo nauči, mu nihče ne more vzeti. Podedovano premoženje lahko zapravi in postane ubožec, toda če zna dobro rokodelstvo, ima — tudi če ga zadene nesreča, ki mu vzame imetje, — vendar zmeraj priliko, da si lahko zopet kaj prisluži. — Ker so pa mnoga rokodelstva jako naporna in jih more le popolnoma zdrav človek izvrševati, zato naj se pazi, preden se gre sin učiti rokodelstva, ali je sposoben za dotičen poklic, ali ne. Ne sme se dati premladega otroka učiti rokodelstva; svetovati je — in v mnogih krajih je že naravnost ukazano, — da o vsakem mladeniču, ki vstopi v delo, izjavi zdravnik, ali je za to ali ono rokodelstvo. Naj opozorim samo na nekatere telesne napake, ki so vzrok, da se ne more opravljati enega ali drugega rokodelstva. Mladenič, ki se mu poté roke, je nesposoben za fina kovinska dela; on ne bo mogel biti dober zlatar, ne urar, ne pasar. Tudi za finejša dela v knjižoveznicah, kakor tudi za brivca ni pripraven. Izbrati si mora torej drug poklic. Kdor trpi na dihalih, on ne bo sprejel posla pri strugarjih, kovačih, kamnosekih in stavcih. Kdor ima srčno napako, naj se pač varuje poklica, kjer bi moral težke stvari

prenašati, tudi za mesarja, kovača, mlinarja itd. ni pripraven. Mladeniči, ki niso dovolj trdni, si bodo v zdravem domačem zraku pri poljedelstvu lažje služili svoj kruh, kakor pa v slabem zraku po mestih.

Važno je dalje, da si vsakdo izbere tak poklic, o katerem je upati, da bo v njem lahko izhajal. Rokodelstva, ki so v zvezi s poljedelstvom in stavbarstvom, se dandanes prav lepo razvijajo in dajo dober zaslužek, tako zidarstvo, tesarstvo, krovstvo, slikarstvo, kovaštvo, ključavničarstvo, mizarstvo, sedlarstvo in inštalaterstvo. Prav tako dobro uspevajo mesarji, peki, mlinarji, črevljarji in krojači. — Tudi na to je treba paziti, da se mladeniču izbere tak poklic, kjer se bode v mladosti v resnici kaj naučil in bo v njem imel lepo prihodnost. To je zlasti dandanes treba poudarjati, ker tovarnarji vabijo mladino v tovarne za manjšo ali večjo plačo, pa se mladeniči potem ondi ne priuče nobene potrebne ročnosti, da bi mogli pozneje kot samostojni obrtniki nastopiti.

Kadar ste v zadregi, kam bi se obrnili, da bi dali učiti svojega sina in kje bi mu dobili dobrega mojstra, poskrbite najprej, da mladenič dobi doma potrebna spričevala in pa priporočilo. S takim priporočilom, ki ga naredi odhajajočemu mladeniču domači župnik, se potem obrnite do duhovščine onega kraja, kamor hočete dati sina učiti, ali pa do primernih katoliških društev (n. pr. v Ljubljani do Društva rokodelskih mojstrov ali Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov — obojno v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12) ali do Zavoda za pospeševanje obrti, ki ima sploh namen, da dvigne obrtni stan in tudi pospešuje pouk vajencev. (Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem ima svojo stalno pisarno v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, in posluje vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne ter daje tudi pismeno razne nasvete v obrtnih zadevah.)

b) Ko sinu dobite mojstra, morate ž njim skleniti učno pogodbo (§ 99. obrtnega reda). Učna pogodba, ki je kolka in pristojbine prosta, mora obsegati:

1. obrtnikovo ime, njega starost, obrt in bivališče;
2. ime učenčeve, njega starost in bivališče;
3. če je učenec mladoleten, ime, opravilo in bivališče njegovih staršev ali njegovega zakonitega zastopnika;
4. datum pogodbe in čas, do katerega bo trajalo pogodbeno razmerje (učna doba);
5. določilo, s katerim se obrtnik zavezuje, da bo učenca poučeval v ročnosti svojega obrta, obenem pa določilo, da je učenec dolžan pridno delati v gospodarjevem obrtu;
6. pogoje, s katerimi se je učenec sprejel, in sicer glede učnine ali kakove mezde, glede hrane, obleke, stanovanja in učne dobe in glede združne pristojbine, ki jo je plačati, kadar vajenec stopi v uk in kadar dovrši učno dobo.

c) Starši se morate večkrat prepričati, bodisi da pismeno vprašate mojstra, ali še bolje, da greste sami do njega, ali se sin rokodelstva pridno uči. To je bilo vedno važno in potrebno, posebno važno je pa zlasti sedaj, da se vajenec za svoj poklic temeljito usposobi. Vsled obrtnega zakona z dne 5. februarja 1907 bo imel pravico do naslova pomočnik (pomažgač) le oni rokodelec, kdor napravi pomočniško preizkušnjo. Tako preizkušnjo naj napravi vsak vajenec takoj, ko je končana njegova učna doba. Tistemu, ki ne napravi pomočniške izkušnje ali če tudi sicer opušča ali zanemarja učenje v nadaljevalni šoli, se lahko vajeniška doba podaljša za pol leta. Po novi postavi tudi nihče ne bo mogel postati mojster, kdor nima pomočniške izkušnje. (Ivzemši, če je bil oproščen že pred 16. februarjem 1908, kajti od tedaj naprej velja ta zakon.)

Za pomočniško izkušnjo mora vajenec napraviti iz svoje obrti dober izdelek, ali pa dela v tuji delavnici vpričo onih, ki so postavljeni kot izpraševalci. Tudi mora pokazati, da zna to, kar se je učil v obrtni nadaljevalni šoli. Kdor torej ni marljiv in vesten, ne bo mogel napraviti take preizkušnje, bo ostal le pomožni delavec (ne pravi pomočnik) in ne bo mogel postati mojster.

II. Veliko odločilnih trenutkov je pri vzgoji otrok, med najbolj važne pa moramo šteti čas, ko se sin ali hči loči od doma. Zakaj je tako bridko slovo? Zakaj mati, ko spremi otroka, žalosti ne more govoriti in si siloma zatira solze, da bi otroku ne zagrenila odhoda? Mati vé, da izroča najdražje, kar ima, svojega otroka, tujim ljudem, da izroča delo vzgoje, za katero se je noč in dan trudila, tujim rokam. Krščanska mati, povem ti sredstvo, ki te bo v takem slučaju gotovo potolažilo. In to sredstvo je: Poskrbi, kar je v tvoji moči, da bo sin tvoj ostal v resnici tak, kakor je bil pri slovesu, da bo ostal »priden«, kakor praviš ti, to je dober ali kakor lahko rečemo, značajan mladenič. — Beseda značaj pomeni stalnost in doslednost kake osebe v mišljenju in dejanju. Značajan bo tvoj sin, krščanska mati, če bo dober, kakor je sedaj. Značaj pa sloni — da se tako izrazim — na štirih stebrih. Te stebre si mora tvoj sin pridobiti, preden gre v tujino; na to ga moraš še prav opozoriti. In ti stebri so: modrost, pravičnost, srčnost in zmernost. To so štiri poglavitne kreposti ali čednosti, ki bodo ohranile tvojega sina dobrega.

a) Moder človek se vpraša: Kaj morem doseči, da bo zame najboljše in da se bom tega najdalje veselil? Odgovor na to je le eden: »Najvišje, kar moreš doseči, je srečna večnost. V primeri s to srečo je vse drugo prazno in ničevno.« Tak odgovor pa si bo na gorenje vprašanje dal le človek, ki ima trdno vero. Živa, trdna vera je najboljša, dà, edina

podlaga značaja. Celo Machiavelli pravi: »Nemogoče je, da bi bil značajan tisti, ki ne spoštuje Boga«. Krščanska mati, preden gre tvoj sin v tujino, bo gotovo šel k svetim zakramentom in isti dan, ko je prejel svete zakramente, naj tudi tebi še enkrat obljubi, da bo zvest oni sveti obljubi, katero so že pri svetem krstu botri naredili v njegovem imenu. — Od mojstra ali gospodarja, kateremu ga izročiš, moraš odločno zahtevati, da poskrbi, da sin ne pride v družbo, v kateri bi bila v nevarnosti njegova vera. Zahtevati moraš tudi, da pride v učno pogodbo to, da se gospodar zaveže ne pustiti sinu pristopiti k veri sovražnim društvom. (Enajsti nemški shod rokodelskih in obrtnih zbornic v Stuttgartu 6. in 7. septembra leta 1910. je med drugim sprejel zahtevo: V učni pogodbi se mora mojster zavezati, da ne bo pustil vajenca v socialnodemokratska društva. — Isto zahtevajo razne zadruge na Dunaju od svojih članov.)

b) Drugi steber značajnosti je pravičnost. To je odločna volja, dati in storiti vsakemu, kar mu je kdo dolžan. Pravičnost zahteva, da izpolnujemo dolžnosti do Boga, dolžnosti do bližnjega in dolžnosti do samega sebe. Nikoli pa ne sme tvoj sin pozabiti na dolžnosti, ki jih ima do Boga. Če bi se zgodilo, da bi kdo zahteval od njega kaj takega, kar mu prepoveduje njegova vest, mora odločno reči, da je Boga treba bolj slušati kakor ljudi. — Vajenec se mora zavedati, da je izročen očetovski skrbi mojstra. Zato se mora poslušno ravnati po njegovih navodilih, kakor tudi po navodilih pomočnikov, kadar ti nadomestujejo mojstra. Le v tem slučaju, da bi kdo od njega zahteval to, kar Bog prepoveduje, bi seveda ne smel dotičnega ubogati, ampak Boga.

c) Tretji vogelni kamen dobremu značaju je krepka, čvrsta volja, prava močatost, srčnost. Brez srčnosti si ne moremo misliti dobrega človeka; vsi oni, ki so dosegli lep uspeh v življenju, vsi oni so imeli močno, trdno voljo, junaški pogum, krščansko srčnost. Kako pa se pridobi taka srčnost? Weiss (v knjigi Lebensweisheit) pravi: »Ko bi me kdo vprašal, naj mu pokažem nevpogljiv, stanoviten, zanesljiv značaj, ne vedel bi mu drugega pokazati, kot človeka, ki se odlikuje po čistosti in zatajevanju samega sebe. Ti dve lastnosti izpremenita človeka v jeklo. Seveda mora biti s tema čednostima združena tudi prava ponižnost.« Čistost, zatajevanje samega sebe in ponižnost bodo pripomogle, da bo sin to, kar ga bo ohranilo srečnega, vestno in zanesljivo izpolnoval. Najlepši nauki, ki jih je vaš sin slišal o raznih priložnostih, bi ostali brez uspeha, ako se ne bi potrudil, da si jih v srce vtisne in jih dejansko izvrši. Vaš sin se mora zavedati, da se bo tudi svojega rokodelstva le tedaj temeljito in vsestransko naučil, če se z resno in trdno voljo poprime svojega poklica.

č) Četrty steber značajnosti je z m e r n o s t, po kateri čednosti krotimo vsako nedovoljeno, zlasti čutno ali nečisto nagnjenje, to pa, kar je dovoljeno, le zmerno uživamo. — Tistih naukov, katere ste slišale krščanske matere, kako morate svoje otroke vzgajati v sveti čistosti, se zlasti spomnite, kadar izročite sina tujim ljudem. Opozorite ga na nevarnosti, katere bi mu pretile od slabe tovarišije, od slabega berila, od obiskovanja gledališč, kinematografov itd. To so največje nevarnosti za sveto čistost, in večkrat vzrok raznim razbrzdanostim. Vsaka taka razbrzdanost je pa nadalje v veliko nevarnost za telesno pa tudi duševno življenje. Izkvarjeno živčevje, oslabeledost srca in mišic, duševna potrtnost in černost, telesno hiranje, to so le nekatere posledice razbrzdanosti, ki velikokrat takim nesrečnežem povzročajo celo prezgodnjo smrt. — Opomnite sina, da uživanje alkoholnih pijač, posebno v večjih množinah, vedno kvarljivo vpliva na človeško zdravje. Prašajte sina: »Ali poznaš človeka, ki bi si želel boleznij? Kdo je tako nespameten, da bi za to dajal še celo veliko denarja? Kdo neki? Oni, ki pije take pijače.« Ravno tako je še zlasti mladini škodljivo kajenje.

III. Še na p r i p o m o č k e, katerih naj se vaši otroci poslužujejo v tujini, če hočejo dobri ostati in vam delati veselje, vas moram opozoriti.

a) Vsakdo vé že iz izkušnje, da je treba m o l i t i, ako se hočemo v dobrem ohraniti, in sicer moramo veliko moliti, ker je od božjega blagoslova vse odvisno, in ta blagoslov dosežemo le, ako zanj prosimo. Mladi ljudje pa morajo še posebej moliti, ker božjega blagoslova bolj potrebujejo, kakor marsikak odrasli človek. Sin v tujini, ki več ne moli, je že izgubljen. Morda se bo nekaj časa ohranil na pravi poti, toda dolgo gotovo ne. Od tistega dne, ko opusti molitev, gre vedno nazaj in konča večkrat celo v kakem hudodelstvu, radi katerega pride v ječo.

Z molitvijo je pa v zvezi s l u ž b a b o ž j a o b n e d e l j a h in p r a z n i k i h. Dokler bo hodil tvoj sin vsako nedeljo in praznik k sveti maši in k pridigi in tudi popoldne k cerkvenemu opravilu, bo zavarovan pred vsako nevarnostjo; njemu se še ni bati pogube. Kakor hitro pa bo po lastni krivdi zamarjal božjo službo, se bo izpostavil največji nevarnosti. Izgubil bo veselje do svetih reči in vseč mu bo le to, kar je Bogu ravno nasprotno. Taki ljudje izgube vero in postanejo najbolj zagriženi sovražniki krščanstva.

Ko bi starši zvedeli, da njih sin, ki se uči rokodelstva, ne more izpolnjevati verskih dolžnosti radi kateregakoli opraviila, morajo odločno zahtevati, da se temu odpomore. Obrtni red (§ 100.) ukazuje mojstrom, da morajo vajence nava-jati k izpolnjevanju verskih dolžnosti. Imenovani odstavek obrtnega reda pravi namreč: »Gospodar, oziroma njegov namestnik, je dolžan nadzorovati vajenčevo nravnost in

vedenje v delavnici in zunaj nje; priganja naj ga k marljivosti, lepemu vedenju in izpolnjevanju verskih dolžnosti.« Z ozirom na to določbo je trgovinsko ministrstvo z razpisom z dne 22. junija 1897, št. 31.015, naročilo vsem deželnim predsedništvom, naj opozoré podrejene obrtne oblasti in zadruge, da skrbno na to pazijo, da ne bodo vajenci zadržani se udeležiti božje službe ob nedeljah in praznikih dopoldne vsled raznašanja izvršenih del, vsled pospravljanja po delavnicah itd.

b) Da se vaš sin ohrani dober, je neobhodno potrebno, da prejema večkrat svete zakramente. Med vsemi pripomočki, katere nam je zapustil Kristus, da bi ostali stanovitni v dobrem, ni nobeden tako dragocen, kakor ravno sveto obhajilo. V svetem Rešnjem Telesu dobi mladenič moč, ki človeka tako utrjuje, da zmagá v vsakem boju. Sveto Rešnje Telo daje mladeniču nebeško sladkost, ki ga zadovolji, da nič drugega ne potrebuje in da nič drugega ne išče, kakor Boga.

c) Kakor že doma žuga otroku največ nevarnosti zunaj domače hiše, tako se pa zlasti v tujih krajih, posebno po velikih mestih, največ mladine izpridi v slabi družbi, po zapeljevanju. Naročite mojstrom ali gospodarjem, kjer bodo vaši sinovi, da pazijo nanje, resno pa opomnite zlasti mladeniča, ko ga pustite v tujini, da se varuje slabe družbe, in živo mu naslikajte nevarnosti, ki mu prete, ako ne bo poslušal vaših nauk. — Človeku pa je že prirojeno, da hrepeni po družbi. Ljudje celo smatrajo za čudaka tistega, ki preveč samotari. Zato naj si tudi vaš sin poišče družbe, seveda take družbe, ki ga bo v dobrem utrjevala in mu ne bo vzela vere in čednosti. Hvala Bogu, da imamo dandanes v vseh krajih dobra katoliška društva tudi za mladino. Domači župnik vam bo povedal, kam peljite sina, da bo ostal tudi v mestu zvest Marijini družbi, katere član je bil doma, in drugim našim organizacijam. (V Ljubljani je tudi za vajence posebno katoliško mladeniško društvo s sedežem v Rokodelskem domu.)

Krščanske matere! Velik zaklad ste dale svojim sinovom, ako jim oskrbite po navodilih, katera sem vam povedal, da se bodo temeljito izučili rokodelstva, a še večji, dà, neizmerno večji zaklad jim daste, če bodele poskrbele, da bodo ostali krepostni, čednostni mladeniči. Kaj bi moglo biti lepšega in bolj ljubeznivega, kakor čednost v mladosti. Res ne more še mladenič pokazati kreposti, očiščene in utrjene po mnogoletnem trdem boju, a tem lepše se v njem pojavljajo prvi začetki pravega krepostnega življenja. Kakor roža med trnjem, katera vsako oko razveseljuje, kakor zelenica sredi puščave, po kateri popotnik srčno zaželi, to je tak človek sredi sedanjega sveta. Krščanske matere! V tujino ne morete iti za svojimi sinovi, kakor je šla sv. Monika za svojim sinom

Avguštinom, da ga je rešila krivoverskih zmot in ga pripeljala nazaj k resnici, da je postal goreč kristjan, škof in svetnik, toda neizmerno močnejšo varihinjo, kot ste same, daste lahko svojim otrokom: Izročite jih Mariji. Govorite sinu ob slovesu: »Ljubi Marijo, zakaj ona je vredna naše ljubezni in mi smo potrebni njene pomoči«. Bodite prepričane, da Marija nikogar ne zapusti, ako si ji izroča. Tudi vaši sinovi ne bodo izgubljeni, ako jih izročite Mariji. Povsod jih bo spremljevala vaša molitev in Marija jih bo varovala.

Al. Stroj.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Pogledi u svećenički i bogoslovski život** (Aforizmi). Česki napisao dr. Franjo Novak, svećenik-redemptorist; na hrvatski preveo »Zbor duhovne mladeži u Zagrebu«. Str. 440.

Hrvatska duhovna literatura se je po zaslugi delavnega »Zbora« zopet obogatila z dragoceno knjigo. Učeni duhovnik dr. Novak odpira v tej knjigi čitatelju razgled v najraznovrstnejše razmere, v katerih se more nahajati mladi bogoslovec ali duhovnik; pokaže mu najfinejša čustva, ki ga morejo prevzemati v raznih prilikah; navdušeno nam slika vesele in solčne strani vzvišenega duhovskega poklica — a ne prezre tudi težkih in žalostnih momentov, ki morejo priti nad onega, ki sledi temu poklicu.

Ko je v krasnih slikah in prispodobah pokazal, kaj je duhovnik, navdušuje s prepričevalnimi besedami čitatelja, naj se ne straši težav tega stanu, temveč oboroži svojo dušo s potrebnimi krepostmi in izroči ladjico svojega življenja valovom svečeniške reke in božje previdnosti.

Pisatelj vodi svojega čitatelja preko semeniškega praša v one mirne, tihe zidove, kjer se je zbrala četa mladih, življenja polnih bogoslovcev, da se pripravljajo na svoj bodoči, vzvišeni poklic. Tu najde sicer nekatere nedostatke, ki jih ne mara utajiti, in jih tudi resno, a blagosrčno obsodi; pokaže pa tudi pravi pot, po katerem je treba iti mlademu kandidatu, da si pridobi vsega, kar mu je potrebno za srečno bodoče zemeljsko in nadzemeljsko življenje. — Pred oči nam postavi bogoslovca i v počitnicah — čas, ki je vreden, da se v njem mnogo premišluje o poznejšem življenju in zvanju — ter osvetli namene, s katerimi svet vabi mladega semeniščnika v svojo sredo.

Pojdimo dalje s pisateljem, spremljajmo bogoslovca-novomašnika po dokončanih študijah v njegovo novo življenje, na prvo mesto — in dalje! V resnici, najraznovrstnejše so razmere, v katere lahko pride mladi duhovnik, najraznovrstnejše osebe, s katerimi pride v dotik, a vsak duhovnik kaže tudi na poseben način izraženo svojo individualnost. Kolika razlika torej! Koliko različnih kombinacij je možnih glede na poznejše življenje! Kdo bi mogel vse naštet? In vendar bi si upal trditi, da se je piscu na uprav čudovit način posrečil ta del knjige. Ni mogoče najti takih razmer, ki jih pisatelj ni osvetlil, niti duhovnika, ki ne bi v vsakem položaju našel bratrskega nasveta v tej knjigi, ako se le zamisli v posamezna mesta. Rekel bi skoro, da je to nadčloveški posel, ali umnemu pisatelju se je posrečilo, izvesti ga.

In sam način opisovanja! V aforizmih! Ne boš se utrudil, ne boš se dolgočasil, ko boš čital knjigo, pač pa se boš pri vsakem izreku nehote ustavil, zamislil se in nehote pomislil nase.

Prečital sem knjigo in iz najglobljšega prepričanja, brez pretiravanja pravim, da ne bi smelo biti hrvatskega in slovenskega klerika ali duhovnika, ki bi ne imel vsak čas pri roki te knjige, polne zlatih besedi.

Naroča se pri »Zboru duh. mladeži« v Zagrebu (Kaptol 29) in stane broširana 2 K, vezana 3 K. M. Pintar (Dunaj).

2. **Amerika in Amerikanci.** Spisal Rev. J. M. Trunk. V Celovcu 1912. 1.—3. zvezek Vel. 8°. Str. 1—176. Samozložba. Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Po svojih dosedanjih spisih, zlasti po »Potopisnih črticah s Svete dežele« dobroznani pisatelj Jurij Trunk, mestni župnik v Beljaku, je začel izdajati znamenito delo »Amerika in Amerikanci«. Dosedaj so izšli trije zvezki, v katerih pisatelj podaja prav zanimiv splošen pregled Amerike, zlasti v zemljepisnem in narodopisnem oziru. Vse delo bo obsegalo 12 zvezkov, v katerih bo popisana ameriška zgodovina, tamošnje politično življenje, kakor tudi duševno, socialno in gospodarsko življenje v Ameriki. Nadalje bode pisatelj razvil svoje nazore o izseljeniškem gibanju in v zadnjih dveh oddelkih bo govoril o Slovencih v Ameriki in podal zgodovino slovenskih naselbin kakor tudi opis znamenitejših Slovencev.

Zlasti trojni namen ima pisatelj s svojim delom »Amerika in Amerikanci«. Predvsem hoče vzbuditi večje zanimanje za izseljeniško gibanje. Račun našega izseljevanja nam kaže vedno na izgubo; kaj nam je storiti? Zabraniti in ustaviti se to veliko moderno gibanje sedanje dobe ne dá; omejiti in urediti pa se dá, in skrajni čas je že, da to storimo. Če pa hočemo uspešno to delo izvršiti, moramo dobro poznati cilj naših izseljencev — Ameriko. In to bomo dosegli s proučevanjem J. Trunkovega dela »Amerika in Amerikanci«.

Komur ni mogoče ubraniti pota v Ameriko, tega je treba poučiti o Ameriki. Pojasniti vse razmere glede Amerike, odkriti resnico in podati izseljencem dober svet v telesnih in dušnih zadevah, je drugi namen J. Trunkovega spisa. »Zaradi tega spisa naj bi noben Slovenec po nepotrebem ne zapuščal svoje domovine in se podal čez morje. Kdor pa misli, da že mora iti, naj iz spisa spozna deželo, v katero gre« (str. 4).

Ker pa je število naših izseljencev bilo dosedaj jako veliko in je samo v Zedinjenih državah približno 80.000 Slovencev — torej za $\frac{1}{6}$ prebivalcev kranjske dežele — in je bilo dosedaj pet škofov slovenskega rodu in imajo celo tamošnji bogoslovci društvo »Baraga«, ki ima namen člane navduševati za delovanje po duhu velikega Barage, je naravnost potrebno, da poznamo kulturo in zgodovino naših rojakov v Ameriki, kar je tretji namen knjige.

Prav pomenljiva je iz navedenih treh vzrokov J. Trunkova knjiga »Amerika in Amerikanci«. Naša narodna dolžnost je, da pisatelja z naročevanjem pridno podpiramo. Ker izhaja knjiga v jako krasni zunanji opremi in je zelo bogato ilustrovana, je cena za vse delo (12 zvezkov) K 10[—]. Morebitni prebitek je namenjen narodnim potrebam na Koroškem. — O nadaljnjih zvezkih bomo še govorili; naročitev knjige pa prav toplo priporočamo. A. S.

B.

1. **Philosophisches Jahrbuch** der Görres-Gesellschaft. XXIV. 1911. Herausgegeben von Dr. C. Gutberlet. Druck und Kommissions-Verlag der Fuldaer Actiendruckerei.

Tudi 24. letnik je obogatil modroslovno literaturo z lepimi prispevki. Za noetiko je važna Zimmermannova razprava »Arnauld's Kritik der Ideenlehre Malebranches«. Mrzki janzenist Arnauld se nam kaže tu z druge strani, kot duhovit kritik Malebranchovega ontologizma. Jako poučni sta tudi razpravi J. Heina o načelu vzročnosti »Humes Kausaltheorie« in »Humes Kausaltheorie, verglichen mit derjenigen Kants«. To vprašanje je zopet aktualno v boju z agnosticizmom in monizmom. Za umevanje modernizma o veri kot religioznem čustvu, vznikajočem iz podzvesti, sta primerni

razpravi Chr. Schreiberja »Das Unterbewusstsein« in Kohlhoferja »Was ist Bewusstheit? Gibt es unbewusste psychische Akte?« S. Hahn je povzel v zanimivi razpravi rezultate moderne vede o »psihologiji sanj« (Traumpsychologie). Poleg tega obsega letnik več razprav iz zgodovine filozofije; omenimo le vprašanja o razmerju med Goethejem in panteistom Spinozo (A. Trampe, Goethe u. Spinoza), kjer dokazuje Trampe, da je imel Goethe svojo »poetično« filozofijo, zlasti pa razpravi Cl. Baeumkerja o Sigerju iz Brabanta (Zur Beurtheilung Sigers v. Brabant, Um Siger von Brabant).

V referatih je ocenjenih poleg drugih več del, ki so vzbudila zanimanje tudi širših krogov, nekoliko tudi pri nas, tako: J. Donat S. J. Summa Philosophiae christianae, A. Lehmen, Lehrbuch der Philosophie, P. Vogt, Stundenbilder der philosophischen Propädeutik, C. Schneider, Die Grundgesetze der Deszendenztheorie, P. Gillet, L' éducation du Cœur. Poleg pregleda filozofičnih revij je v 2. zv. še filozofična bibliografija za l. 1910. V filozofični govornici si pa razni pisatelji odgovarjajo in pojasnjujejo nespozumljenja.

To lepo katoliško filozofično revijo iznova priporočamo.

Dr. Aleš Ušeničnik.

2. Der junge Priester. — Konferenzen über das apostolische Leben von Herbert Kardinal Vaughan, weil. Erzbischof von Westminster. Frei nach dem Englischen von Dr. Matthias Höhler, Domkapitular zu Limburg a. d. Lahn. Zweite, verbesserte Auflage. Mit dem Bilde des Verfassers. 12ⁿ. (XVI + 346.) Freiburg, Wien 1911, Herdersche Verlagshandlung. Nevezano M 2'40, K 2'88, v platno vez. M 3'20, K 3'84.

Ko je 19. junija l. 1903. umrl kardinal Herbert Vaughan, so našli na njegovi pisalni mizi rokopolis pričujoče knjižice, ki nam jo je sedaj podal v nemški prestavi dr. Höhler. To je nekaka duhovna oporoka umirajočega nadpastirja do duhovnikov. Vaughan je smatral vzgojo dobrih duhovnikov za eno najimennejših in najodgovornejših skrbi svojega življenja. Njegov nazor, da bi predvsem sam postal duhovnik po željah Jezusovega Srca, ga je vodil in bodril pri tem delu; zato nam je umevno, kako je mogel v konferencah, ki nam jih podaja v tej knjižici, tako bogato zajemati iz globin svojega ob oltarju vzgojenega srca in duha.

Sacerdos alter Christus; to je vodilna misel njegovih izvajanj. Da se bo pa duhovnik res dobro zavedal svojega visokega zvanja, zato ga pisatelj takorekoč popelje v nebeske višave in mu tam razkazuje krasne prizore: Kristusa samega, njegovo Mater, nebeskega Očeta, vrednost človeške duše, Svetega Duha, neizmernost presv. Trojice same. Odtod ga pa zopet popelje nazaj na zemljo in mu razlaga njegove duhovske dolžnosti: ljubezen do Boga in bližnjega, pokorščino, popolno vdanost do evarističnega Kralja, vnemo za zveličanje duš, vztrajnost, samozatajevanje itd. To so krasni prizori, prelepe podobe iz skrivnostnega življenja duhovniškega; in pisatelj jih je znal tako jedrnato in pa res tako živo naslikati, da mora vsak čitatelj z njim vred zahrepeneti po tem, da bi mogel postati v najpolnejši meri — alter Christus. Ravno vsled tega, ker je pisatelj vse to sam doživel, so njegove konference tako žive in tako močne, da morajo prodreti v dno srca vsakega čitatelja. Knjiga je pisana v lepem jeziku in razdeljena v primerne, ne predolge oddelke. Tudi oblika je jako lična. Kdor si jo nabavi, bo našel v nji premnogo tvarine za vzgojo svojega srca.

G. Žerjav.

3. Predigten von Alban Stolz. Dritter Band: Fest- und Gelegenheitspredigten. (Gesammelte Werke von Alban Stolz, XXI. Band.) 8° (X. u. 532). Freiburg, 1912, Herdersche Verlagshandlung. K 5'52; vez. K 6'72.

Nemško homiletično slovstvo je zelo bogato. Cel katoliški svet so že Nemci preplavili z njim. Izdajajo vedno ne le v drugo, temveč celo v deseto po petdeset let stare pridige. A ni vse zlato, kar se sveti v modernem nemškem homiletičnem slovstvu. Alban Stolz je bil ljudski pisatelj in govornik. Res je! A vse pridige v tej zbirki niso za naše čase. — Ta knjiga obsega govore za praznike in ob raznih priložnostih, nekaj postnih premišljevanj, dva govora za prvoobhajance in tri govore v proslavo svetnikov.

Alban Stolz se odlikuje po izrazitem slogu in poljudnosti. Slovenski govornik ga bo proučeval le v toliko, da se privadi na poljudnost. Sloga se pri nemškem pridigarju ne sme in tudi ne more učiti. To povdarjam, ker iz toliko slovenskih cerkvenih govorov zveni »nemški slog«, kar nam ni v čast. Pogrešam tudi dobrih zgledov v pridigah. V Alban Stolzovi zbirki pridig je mnogo dobrih zrn, katera se s pridom dajo uporabljati.

J. D.

4. *Aus Welt und Kirche* von Fr. Hettinger. Freiburg & Wien, Herder, 2 Bände. Nevezano K 14'40; vezano K 18'—.

Pred nami je že v šesti izdaji klasično delo Hettingerjevo. Kakor stavijo Francozi spise Fenelonove, Bossuetove, odlomke iz pridig Bourdalouovih in Massillonovih poleg del svojih klasikov, z isto pravico bi lahko tudi Nemci odkazali temu Hettingerjevemu delu mesto med klasiki svoje literature. Mojstersko je to delo po vsebini in obliki. Globok mislec izraža tu globoke misli in ideje v krasnem slogu. Upoštevač način pripovedovanja delo lahko imenujemo potopis. Prvi zvezek ima naslov »Rom und Italiene«. Tukaj opisuje svoje študije in življenje v »Germaniku«. S paznim očesom opazuje svojo okolico; vsak večji učenjak, ki je deloval takrat v Rimu, ima tukaj svoj spomenik. Mudi se v Assisiju, Raveni, Benetkah itd. A vse to ni prazno opisovanje doživljajev, vse je prepleteno z zgodovinskimi reminiscencami. V bojih, ki so trajali sto- in stoletja, vidi boj za ideje. Ko opisuje ta boj, ki se je odigral na najbolj zgodovinskih tleh, kaže vso svojo ženjalnost. Rim in Italijo je videl za časa Gregorija XVI, ko so vladale v Italiji normalne razmere, ko so še povsod živeli sledovi klasicizma. Videl je zopet Italijo za časa Pija IX., ko je brutalni Pijemontez čuvaja cerkvene države zaprl v vatikanske zidove. — V drugem zvezku potujemo po nemških deželah in po Francoskem. Obiskal je Gastein, Tirolsko, Švico, Štajersko. Z Albanom Stolzom potuje skozi Schwarzwald itd. Slednjič ga pripelje pot v Pariz in h kraljevim grobovom v St. Denis. In vedno je Hettinger duhovit: duhovit ob pogledu Petrove bazilike, duhovit ob pogledu na klasično rimsko Kampanjo; duhovit, ko opisuje življenje v Germaniku, in nič manj duhovit, ko potuje po nemških deželah; duhovito opisuje tudi ob grobu francoskih kraljev neizprosno usodo, ki je z njo bičala božja previdnost slabe regente in njih potomce.

Delo je polno zgodovinskih spominov iz častitljive prošlosti in komaj preteklih dni. Vse, kar je zrl Hettingerjev duh v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, vse to ima pri njem — apologetu — en smoter: proslaviti sveto vero, sv. Cerkev, njeno zgodovino in njeno življenje. Vse, kar pove, je pretehtano, stvarno, objektivno. Na svoj obisk Assisija je navezal prelepo študijo o frančiškanskem redu. V Sieni se spominja Bernardina Ochino itd. Bistrost razuma, fino opazovanje, odločna volja, združena z milobo, to so lastnosti Hettingerjeve, razlite po vseh straneh obširnega dela.

Sistem je mož iskal, na katerem bi varno postavil svoj svetovni nazor. Nemške šole s svojimi filozofi mu tega niso mogle dati. Obrnil se je v Rim, in tukaj je našel, kar je iskal: enotno svetovno naziranje, v katerem je um in razodetje, vera in znanost, modroslovje in bogoslovje v najlepšem soglasju. Tu je našel mir svojemu srcu in uteho svojemu stremljenju po pravi modrosti. In ravno ta harmonija, ki preveva celo delo, mora vplivati na vsakega bravca kar najbolj blažilno. Berilo tega dela ni samo kratkočasno in zanimivo, ampak tudi silno poučno. Okoristita se z njim duša in srce.

Iv. Kovač.

5. *Anleitung zur Erteilung des Erstkommunikanten-Unterrichtes*. Von Dr. Jakob Schmitt. Zwölfte Auflage, 8° (XII. u. 372). Freiburg, 1911, Herdersche Verlagshandlung. K 3'60; vez. K 4'80.

Med najboljši kateheze o sv. obhajilu prištejemo povse mirno omenjene kateheze. To ni nekaj vsakdanjega. Ne! To je nekaj res izvrstnega. Vsak katehet, ki poseže po tem biseru, bo lahko dobro pripravil otroke za prvo sv. obhajilo.

Katehet mora doživeti vse to, kar doživljajo srca otrok prvoobhajancev. Otroci so v času prvega sv. obhajila na pragu življenja. Katehet jih mora zato dobro pripraviti za celo življenje. Mladost je odločilna za vse življenje. Prvo sv. obhajilo pa za mladost — dà, tudi za vse življenje. —

Torej je zelo važna izobrazba za prvo sv. obhajilo. Kateheze za prvoobhajance morajo biti ljubezni polne, temeljite, gorke, iz srca katehetovega morajo nekako privreti, da sežejo tudi v srce prvoobhajancev.

Pouku o sv. Rešnjem Telesu in sv. obhajilu je pridejal pisatelj še pouk o dolgi sv. izpovedi. Splošno hvalijo ocenjevalci pisateljeve tri govore za prvoobhajance in 40 osnutkov za evharistične govore. — Dvanajsta izdaja priča jasno, da so kateheze praktične in izvrstne. Niti misliti si ne morem duhovnika-kateheta brez te knjige.

J. Dolenc.

Glasba.

1. Prvi slovenski oratorij: **Vnebovzetje bl. Device Marije** za orkester, zbor in soli, uglasbil P. Hugolin Sattner, O. FF. M.

Že v prvi številki letošnjega letnika (str. 64) je »Duh, Pastir« naznanil, da je uglasbil P. Hugolin Sattner oratorij »Vnebovzetje bl. Device Marije«. Meseca marca je »Glasbena Matica« oratorij štirikrat proizvajala — vselej ob velikanski udeležbi; prvokrat je bilo navzočih tudi pet škofov. Po soglasni sodbi strokovnjakov v glasbi je oratorij dosegel izreden uspeh. Posebno pomenljive so ocene v tujih, nemških listih. Naj navedemo, kaj je pisala »Reichspost« in za njo drugi časniki, tako »Gregorianische Rundschau« (l. 1912, str. 77—79).

»Te dni je stala« — piše »Reichspost« — »vsa Ljubljana, da vsa Kranjska in sosednje dežele, kamor sega slovenski jezik, pod vtisom izvajanja oratorija »Assumptio« P. Hugolina Sattnerja, ki se zdi, da je poklican v večji meri kakor svojedobno njegov redovni brat pl. P. Hartmann, vzbuditi zanimanje muzikaličnega sveta. »Laibacher Zeitung« piše — tako citira »Reichspost« — med drugim o delu: »Kdor z zanimanjem zasleduje razvoj slovenske verske glasbe, bo obstal s spoštovanjem pred prvič izvajanim velikim oratorijem »Assumptio B. M. V.« P. Hugolina Sattnerja in se strme vprašal, kako je bilo mogoče, da je moglo za malimi proizvodi, ki so se omejevali večinoma na cerkveno petje, naenkrat nastopiti tako pomembno delo. Odgovor si bo moral ostati dolžan, kajti o pragmatičnih momentih se vsi slovenski glasbi ne dá govoriti. Veliko delo je pač tu, nastalo iz pravega navdušenja za umetnost, iz ljubezni do glasbe in iz ljubezni do predmeta...«

Kdo je P. Hugolin Sattner? Rojen l. 1851, v Kandiji pri Novem mestu, se je pečal nadarjeni deček že v gimnazijskih letih pridno z glasbo, posebno s petjem, klavirjem, orglami in violino. V redovnem stanu ni postal vzvišeni umetnosti nezvest, ampak se je poglobil vedno bolj v njene skrivnosti; prirejal je v Novem mestu, kjer je poučeval na gimnaziji petje, čudovito dovršene glasbeno-deklamatorične akademije. Vendar se da šele v Ljubljani, kamor se je preselil l. 1890 in kjer deluje sedaj zelo uspešno kot mestni župnik in knezoškofijski konzistorialni svetnik, zaznamenovati preobrat v njegovem umetniškem stremljenju. Šele tu je študiral kontrapunkt in višjo glasbeno teorijo. Sad teh študij je bila obširna kantata »Jeftejeva prisega«, dalje »Missa Seraphica« za zbor in orkester, zelo posrečeni a capella-zbori itd.; pri teh proizvajanjih ni manjkalo častnega priznanja. Vendar pa bo šele njegov oratorij »Assumptio« ponesel njegovo ime med najširše kroge.

Kot glasbeni umetnik in redovnik frančiškanskega reda je čutil skoro nepremagljivo hrepenenje, odgovarjajoče tradicionalnemu Marijinemu češčenju preč. očetov frančiskanov — ustanovitelja reda je počastil z oratorijem »S. Franciscus« že P. Hartmann — spisati Marijin oratorij. Pesnitev dr. Opekova, ki služi oratoriju »Assumptio« za besedilo, je polna poezije in toplega čuvstva ter obdeluje v treh delih Marijino smrt na zemlji (Dormitio), njeno vnebovzetje (Assumptio) in njeno kronanje v nebesih (Coronatio). Obsega glasove ženina (Sv. Duh), Matere božje, preroka, angela in pripovedovalca. Kot zbori, ki imajo deloma vlogo staroklasičnega zbora, pridejo vpoštev zbor angelov, zbor nebeščanov in zbor zemljanov.

Uglasbitev dela je silno učinkujoča; poslušalca gane do dna duše. Kar posebno prijetno učinkuje, je topla, iskrena in nehlinjena odkritosrčnost, čuvstvovanje, ki veje iz tonov. P. Hugolin je imel srčno željo, zapeti Mariji hvalnico, od tod oni globoki verski duh, ki preveva celo delo in ki je prost vsake sentimentalnosti. Komponist si je ustvaril svoj lasten slog, pri katerem pride »melodija«, zakladnica vzvišene glasbene umetnosti, ki pa je prišla pri večini sedanjih skladateljev skoro čisto iz rabe, do svoje veljave. Tu ne slišiš takojmenovane »brezosebne« glasbe, ki v današnji kompozicijski tehniki dovoljuje skladatelju, da se mudi pri nji ure in ure.

Pomen oratorija je v prvi vrsti v njegovih deloma grandioznih zborih, ki so, ali homofoni ali pa stilizirani v gotiki Bachove polifonije, polni globokega čuvstva in zgrajeni v lepem dinamičnem in kolorističnem stopnjevanju. Učinkujejo tem silneje, ker P. Hugolina kontrapunkt ni samo suhoparno delo razuma; tu govori glasbenik, čegar bogata polifonija raste iz temat neprisljano in naravno.

Pa tudi solo-partije, posebno ona Marije, ženina in angela, so deloma polne ognjenega, dramatičnega življenja, deloma pa vzbujajo v svoji priprostosti razpoloženje skoro neprekosljive globine čuvstva in miline, tako partije »Vstani, moja prijateljica« (ženin), »Preljubi je moj« (Marija), »Kdo je ta, ki kakor zarja« (angel), magnifikat (Marija) itd. V partiji Matere božje se nahajajo tudi krasne kolorature, ki ne zgreše učinka.

Oblike so večinoma zaokrožene in kažejo tradicijsko pravilnost. Orkester v prvi vrsti podpira zборе, dasi ima hvaležno nalogo, igra pa tudi samostojno vlogo v markantnih pred-, med- in poigrah. V korist muzikalično-dramatičnega razvoja bo krajšanje nekaterih mediger delo napravilo še polnejše življenja. Da opušča s tehniko orkestra sicer popolnoma seznanjeni glasbenik za sedaj še izredno bogato umetnost instrumentiranja modernih, kdo bi mu mogel to ob pogledu na nedvombeno velike prednosti dela očitati?

Konečno govori poročevalec v »Reichsposti« (E. H.) o proizvajanju oratorija dne 13. marca 1912.

Prečastitega gospoda skladatelja je odlikoval presvetli cesar, ki ga je imenoval vitezom Franc Jožefovega reda. — Tudi »Duhovni Pastir« izreka ustvaritelju prvega slovenskega oratorija najiskrenejše čestitke in je ponosen na to, da ga more prištevati svojim najodličnejšim sotrudnikom.

2. P. Angelik Hribar: **Cerkvena glasbena dela. III. zvezek: Postni in velikonočni napevi** za mešani zbor. Cena partituri K 2'—, glasovi a K —50. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Najboljše pesmi, kar jih je zložil pokojni P. Angelik — menim da se ne motim — so njegovi postni in velikonočni napevi. Trinajst postnih skladb, med njimi tudi znana triglasna »O sladki, sveti križ!« za ženski zbor, teče mirno in pobožno v preprostih melodijah. — Tudi velikonočne pesmice, katerih je tudi trinajst, kažejo zelo cerkvenega duha. Težav ni nič, da se le organist toliko potruji, kolikor je njegova dolžnost.

3. P. Hugolin Sattner: **Šmarnice**. 18 pesmi za mešani zbor, deloma z orglami. Drugi, pomnoženi natis. Cena partituri K 3'—, glasovi a K —50. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Prva izdaja od leta 1904. je obsegala 12 pesmi. Od teh jih je deset zopet natisnjenih, deloma neizpremenjene, deloma popravljene, tako da je skladatelj težja mesta nadomestil z lažjimi, kar ni lepim pesmim prav nič na škodo. Ostale so pobrane iz drugih zbirk, a so nekatere zelo predelane. Tri (5, 14, 17) — če se ne motim — so popolnoma nove. Izmed teh bo posebno št. 14 ugajala. Sattner je mojster v silno krepkih in poleg tega vedno novih in lahko tekočih melodijah. Harmonija se meša s kontrapunktom, kar dá skladbam poleg lahkote tudi veliko živahnost. In to je vzrok, da so Sattnerjeve skladbe za naše kore vedno zelo hvaležen reper-toar. Ni treba omenjati, da se te pesmi pojejo lahko skozi celo leto in da je naslov samo slučajen.